IESVITISMI
PARS PRIMA:
SIVE
DE PRAXI ROMANÆ CVRIÆ
contra Resp, & Principes: Et De noua legatione *Iesuitarũ in Angliam*, προθεράπεια *& præmunitio ad* ANGLOS.

CVI ADIVNCTA EST CONCIO *eiusdem Argumenti, Laur. Humfredo* S. Theologiæ in Academia Oxoniensi professore Regio; Autore.

Rogo vos, Fratres, vt speculemini eos, qui seditiones & offensiones præter doctrinã, quam vos didicistis, excitant. &c. Ro. 16.

Ter. in Ap. c. 13. Circuit cauponas Religio mendicans.

Ath. con. Arrian. Or. 1. Syncera & simplicia Apostolicorum virorum ingenia sunt.

Sold.
8° H. 22
Th.

LONDINI,
Excudebat Henricus Middletonus
impensis G. B.

1582.

D. Brõcardo
L. H.
D. D.
Munusculũ.

Corrige, lege. &c.

BODLEIANA BIBLIOTHECA

Locorum præcipuorum Index.

LEgati Pontificis Romani antiqui.
Legatio Ieſuitarum qualis.
Origo iſtius Monachatus & Ieſuitiſmi.
Diſputationes, & oblatum certamen Ieſuitarum.
Ieſuitarum Eruditio qualis.
Doctrina qualis.
Ieſuitarum miracula.
Ieſuitarum negotiatio & merces in Anglia, ſcilicet,
Indulgentiæ.
Confeſſio, Abſolutio.
Agnus Dei, Aqua luſtralis & Reliquiæ, &c.
Contra L. Anonymum de Chriſtiana Peregrinatione.
Confutatio Epiſtolæ de Perſecutione Anglicana, incerto autore.
Quatenus liceat animaduertere in hæreticos.
Contra Bullam Pij Quinti & aliorum.
Regin. Poli & Sanderi de oppugnanda Anglia ſententia.
Confutatio breuis Rationum cuiuſdam dehortantis à noſtræ Eccleſiæ conſociatione.
Reſponſio ad Alenum & alios, de Iuramento R. Eliſabethæ non præſtando.
Formulæ Iuramenti illiciti, ab Imperatoribus, Epiſcopis, Doctoribus, Ieſuitis, præſtiti Romano Pontifici.

HONI : SOIT : QVI : MAL : Y : PENSE

AD ILLVSTREM VIRVM D. ROBERTVM DVDLAEVM, COMITEM LEICESTRENSEM, R. MAIESTATI A CONSILIIS, Academiæ Oxonienſis Cancellarium,

LAVRENTII HVMFREDI de tota huius inſtituti ratione, Apologetica Præfatio.

CVM omni tempore calami comes eſt Calumnia, Honoratiſſime Comes, tum in hoc ſubmoroſo & maligno ſeculo vel maximè, vbi qui aliquid in publicum edunt, multorum oculorum atque iudiciorum examen ſubeant, & in varias quorumcunq; hominum reprehenſiones incurrant neceſſum eſt. Quid enim eſſe poteſt vel cogitatione maturum, vel oratione politum, vel induſtria elaboratum, vel artificio elimatum: quod non curioſis exile, inornatum, ſcabrum, indolatum, aliqua demum cauſa ſibilo non applauſu dignum eſſe videatur? Equidem in re nunc ego verſor multis difficultatibus obſtructa, & Zoilorum ſannis non parum obnoxia. Itaq; ab amplitudine tua enixe peto, vt quò ad te via planiore & expeditiore deſcendat oratio, patiaris me prius obices aliquot & ſcrupulos amouere, qui obijci à nonnullis ſolent, & feſtinantem alioqui impedire fortaſſis & implicare poſſunt. Et vt ratione & via procedat oratio,

Ordo.

præfari peropus esse video, primum de Regni & status publici administratione vestra, secundo, de Academia nostra, tertio, de me, atq; instituti mei ratione: quæ singula patere obtrectationibus, & in cauillandi materiam rapi intelligo.

1. De status publici administratione Apologia

Hic ergo primus est & præcipuus Actus, in quo mihi elaborandũ est, vt ante quam ad doctrinam Iesuitarũ & ad Edmundi Campiani decem rationes veniam, cum ingeniis politicis aut verius cum hominibus incivilibus confligam. Illa enim quia Theologicæ sunt, in qua arena versatus sum diutius, rotundi & refelli possunt facilius. Nunc autem cùm maleuoli obtrectatores quidam de Campiani & aliorum reorum innocentia, morte, martyrio nimis magnificè, de Iudicum fide, Senatus æquitate, Testium candore, legum moderatione non satis candidè, vtrobiq; peruersè iudicent, idq; infamibus libellis, petulantissimis dicterijs, virulentissimis scriptis, propalàm testatum & apertum faciant: antiquũ morem Satanæ & vaferrimũ strategema eiusq; fecialium atq; Legatorum Parasiticam & vicariam operam, & olim & hodiè probè ac sedulò nauatam, in omnium auribus & oculis defigendam censui: quò pòst à persona ad rem, ab HAC PRAXI & hijs conscelcratis Pseudoapostolorum Actibus ad pestiferæ religionis explicationẽ, Deo iuuante, suo tempore & loco rectius commodiusq; delabar. Ab eo igitur exordiri volui maximè quod est temporibus istis aptissimum, euenturerum postremum, Anglis nostris maximè necessarium, simplicioribus hanc

Libelli famosi.

mysticam

mysticam Praxim minus intelligentibus periculosum, & propterea autoritati tuæ Senatoriæ ad cõsiderandum accõmodũ & grauissimũ. Nam dum negãt Illustrissimæ Reginæ in suo Dominio principatu: dum alius affirmat Iuramentum receptũ non esse præstandũ: dum alius è Tribunali pronunciat eam Regio solio deijciendam: dum alius subditos non solùm ab obedientia debita auocat, & ad Papatum signo sublato vocat, sed ab Ecclesiæ nostræ liminibus arcet: dum alius scita & leges omnes publicas tanquam iniquas, captiosas, capitales & cruentas perstellit: dum alij Dei verbo & Scripturæ dignitati obtrectant: dum Præpotentis Dei Religionem violant, Sacram Maiestatem Principis ladunt: legum autoritatem labefactant: ipsum Regni neruũ & robur eneruant: quis est tam stultè patiens qui hæc ferre possit: aut tam leuiter de rerum communium statu anxius, qui hanc publici Regiminis defensionem exulceratissimis hisce temporibus non esse putet pernecessariam?

Omnes.

Alenus. Bulla. Autor discursus.

Camp. Pondus & Censor.

Prosilijt præter alios, quos dixi, libellus alicuius hominis sed nullius nominis, dignoro: quidam sed dentatus & mordax, in quo pueriliter deflet Catholicorum in Anglia persecutiones: eos vinculis stringi, tormentis subijci, in crucem subleuari, & non modò corporis sed animarum quoque illiberalem seruitutem sustinere. Quamuis autem vanitatem istarum cauillationum omnium in hoc tractatu infrà vberius demonstrauerim: tamen istius Scriptoris aliquot absur-

In Epist. ad Gerardum de Persecutione Angli. Arist. in Pluto.

absurdissimos articulos hic Tuæ Dominationi subijciam & breuissimè dissoluam: vt facilè emergat verissimum esse illud Aristophanicum, Aduersus morsum Sycophantæ nullum esse remedium: atque adeò hanc esse nouæ scholæ Iesuiticæ licentiam, è Vetere aliqua Comœdia haustam & imbibitam vt iam nihil ab hoc calumniandi morbo tutum, nihil à linguæ petulantia satis obmunitum esse possit.

Primus hic articulus de Catholicorum extrema calamitate & morte totus consutus est ex fallacijs & mendacijs, & calumniæ plenissimus. Quis enim vel vnum simpliciter Papistam ob solam religionem à serenissima Regina vlla hactenus lege, vllo iudicio, vllo tempore acerbissimæ morti traditum nominare aut proferre posset? Quis dicet, aut si dixerit, quis probabit Elisabetham vnam sanguinis guttulam propter solam Pontificiorum fidem in hoc tanto viginti quatuor annorum spatio effudisse? Nec verum est Papistas esse Catholicos: quicquid Bristous in suis Motiuis ex solo nomine Catholicismi ex meis scriptis captiosè & curiosè venetur & colligat: quippe non vniuersali aut Catholicæ Christi Ecclesiæ adhærescunt, sed particulari Romanæ Synagogæ se addicunt. Sedenim singamus fuisse quod nunquam fuit, fateamur aliquem capitali pœna sic affectum, non debet tamen illa mors dici martyrium sed dignum pseudoprophetis supplicium. Isti isti Iesuitæ sunt plebis corruptores, caudæ, nouis suis insurrationibus autores confusionum in republica & Ecclesia, qui po-

Nemo Papisticè credens solùm à Reg. Elisa. capi. e plexus.

In Libro de vita Iuelli.

pulo

pulo non suo sed alieno, non vinum Euangelicum sed Romanam cicutam & aconitum propinant. Cùm autem Magistratus sit vtriusq; tabulæ & totius Legis custos, Dei in terris quadam imago eiúsq; vicarius, cui duplex gladius est commissus, vltionis propter malos, defensionis propter bonos: cur non in legum diuinarum transgressores inquirat? cur non animaduertat?

QVARE illa secunda mirabilis determinatio est: Erigat aliquis in Anglia vetus Idolũ Missa: audiat aut cantet Missam, Romanæ Religionis nullam detestationem faciat, Regiæ Maiestatis in suo Regno primatum abneget abnuat: obsequium omne eidem subtrahat, AGNOS DEI, Medalias, reliquias, nugatorias alias reculas à Pontifice Romano benedictas recipiat retineat, Romanæ Ecclesiæ Anglos reconciliet, istorum scelerum consuasor, caput, Princeps, sit: hac nouella sanctione Pontificiorum nec pœna corporis aliqua, nec mulcta pecuniæ vlla, nec supplicio grauiore aut leuiore quocunq; coërceri, sed tanquam Catholicus in pretio esse, magni æstimari, muneribus honorari debet. Quæ tamen quò spectant, nisi vt quæ optimis legibus temperata & deuincta sunt, laxa & luxata diffluant omnia? De confectione autem & consecratione Agnorum Dei, legatur ceremoniarum liber primus, in quo efficiens causa & creator describitur, summus Pontifex: materia, cera, balsamum, aqua sacra: forma, imago Christi, crux, magicæ preces: finis, vt per eius tactum & visum

2

Lex in pseudocatholicos in Epist. de Persec. Angl.

fideles inuitentur ad laudes, fragor grandinum, procella turbinum, impetus tempestatum, ventorum rabies, infesta tonitrua temperentur, fugiant atq; tremiscant maligni spiritus ante sanctæ Crucis vexillum quod in illis exsculptum est, cui flectitur omne genu &c. Has imagunculas & Deos cereos mittunt in Indiam, in alia regna, & nunc in Angliam, quomodo olim ad Imperatorem Græcorum misit Urbanus Quintus Rom. Pont. cum his versiculis, vbi ostendit qualis Grammaticus & quantus poëta sit, & quanta sit non poëtica tantùm sed Papistica licentia:

Balsamus, & munda cera cum Chrismatis vnda,
Conficiunt Agnum, quod munus do tibi magnum.
Fonte velut natum per mystica sanctificatum.
Fulgura desursum depellit, omne malignum,
Peccatum frangit, vt Christi sanguis, & angit.
Pragnans seruatur, simul & partus liberatur.
Dona defert dignis, virtutem destruit ignis.
Portatus mundè de fluctibus eripit vndè.

Hæc sunt leuia & minuta in curia Romana, imò pretiosa & vendibilia in foro Papali, sed hæc quia iudicio Scripturæ blasphema sunt, ideo à nostro Magistratu meritò punita sunt.

3. Decapitali lege.

QVIN *illa alia persecutionis Anglicanæ species grauissima obtenditur: multa quæ Religionis sunt & ad fidē pertinent, ad læsæ Maiestatis crimen attrahi, & Catholicos tanquam proditores accipi & capitalem pœnam subire. Quæ hæc tandem noua disciplina? Qui dixerit, affirmauerit Roma-*

nium Pontificem esse supremũ caput Ecclesiæ Anglicanæ: qui ab eo Grana & alia consecrata, & Bullas inuexerit, qui ad illum appellauerit, qui ad eius Ecclesiæ vnionem & communionem Anglos solicitauerit, ad Romani Pontificis Cathedrã traxerit, qui concionando, suadendo, confitendo, absoluendo, Papatum hîc instauauerit, qui Religionem in Anglia receptam dissuaserit, qui Reginam hæreticam, schismaticam esse scripserit, significauerit, in hunc nulla lex capitalis statuetur, hic nullo crimine læsæ Maiestatis tenebitur? Quæ hæc Romana schola doctrina? quanta impunitas? vt in Deum, in patriã, in Principem piam matrem impij, à legitimo magistratu plecti non debeant? Expostulat iste nouus historiographus vobiscum, Ornatissime Heros, & cum Magnatibus, nobiscum & cum ministris, nos istas leges asperas elicere & vrgere, quodammodo conniuente aut etiam remitente Principe: quasi refragante Regina vlla lex vires apud nos aut vigorem habeat, quasi edicta non publicentur Præconis voce Reginæ nomine, quasi etiam illud edictũ mense Martio quo Iesuitæ proditores declarantur non sit eadẽ autoritate promulgatum. An verò ista nũc primum edicta, aut rogata sunt? nullæne leges cõtra Papatus extortionem, intrusionẽ, insolentiam, eminentiã in hoc Regno à priscis Regibus latæ, & datæ sunt? Regni huius proceres noluerunt suum Regem Edoardũ Primum coram Papæ sisti iudicio. Quid Henricus Primus? obstitit: & tum senserũt Regni huius dignitates Iuramentis & Iuribus Papæ ve-

Leges antiquę con. Papatum.

pa velut tendiculis auerti & alienari: ideòq; tum cautum est vt Episcopi suam fidelitatem Regi non Pontifici repromittant: quod & Thomas Beckettus Cantuar. Archiepiscop. fecit, licet postea stolidè & perfidè facti sui pœnitudine ductus desciuerit, contra quem, non solùm noster Ioannes & nomine & re Oxfordius, (cuius Hector Boëthius ad Iacobum Quintum Scotorum Regem meminit) disertè scripsit, Regis causam defensitans, sed etiam inter magistros Parisienses quæstio erat, Damnatúsne sit an seruatus, altiſq; eum inter Martyres referentibus Rogerus quidam Normannus dixit, eum morte dignum quòd in Regem suum Dei ministrum fuisset contumax.

In vita Ed. 3. *Quid Edouardus tertius? de quo Thomas Walsingamus hæc commemorat, eum Clementi Sexto succensuisse, quòd Episcopatus & census Ecclesiasticos in Anglia vacantes in suos Cardinales conferret, nouoſq; eis titulos moliretur imponere, & proinde interdixisse sub pœna carceris atque capitis, ne quis deinceps tales* PROVISIONES *afferret. An ergo hoc capitis supplicium nouum? an rarum? an modò ab* ELISABETHA R. *inuentum? Ibidem addit, per totum Regnum omnes decimas temporalium & spiritualium Regi solutas fuisse. Ibi-*

Ed. 3. Epist. con. Papam. *dem extat Epistola Regis ad eundem Papam pro libertate Ecclesiæ Anglicanæ, plena fructu, vt Autor loquitur, cui tunc Papa & Cardinales rationabiliter respondere nescierunt: Ab exordio nascentis Ecclesiæ in hoc Regno progenitores suos*

& pro-

& proceres propter diuini cultus augmentum construxisse Ecclesias, ipsas amplis possessionibus dotauisse, priuilegiis muniuisse, in ipsis ministros idoneos locasse, quorum opera & sollicitudine vinea Domini Sabaoth in cultu & fructu mirificè fœcundata est: nunc quod dolendum est, ipsius vineæ propagines in labruscas degenerare, eam apros syluestres exterminare, singulares feras depascere, dum per impositiones & prouisiones sedis Apostolicæ soluto grauius inualescentes, ipsius peculium contra piam voluntatem & ordinationem donatorum & sacerdotia pinguia alienigenis hominibus plerunq; surspectis, non residentibus, vultum pecoris sui non agnoscentibus, linguam non intelligentibus, animarũ curam negligentibus, mercenarijs, solummodo temporalia lucra quærentibus, tribuuntur: vnde ius patronatus enernatur, Curia, in qua duntaxat illæ causæ tractari debent, eluditur, iura Coronæ depereunt, Regni thesaurus ad extraneos & malenolos exportatur, hoc forsan nomine vt Regnum totum eiusq; vires in aduersis debilitentur. Itaq; in Parliamento sancitum est, vt hisce dispendijs intolerabilibus celeriter occurratur. Neque verò in alijs causis Rex Edouardus ex ore Pontificis Romani pendebat, sed misit Procuratores Romã, Henricum de Lancastria Comitem Derbiensem, Hugonem Spenserum, Rudolphum Staffordium, cum Oxoniensi Episcopo & alijs, cum plena potestate & mandato speciali, vt de iure suo in Regnũ Franciæ, coram Pontifice, non vt IVDICE, sed

vt

Richardus Secundus, Libro 20 Angl. hist.

vt priuata persona & amico communi, non in forma nec in figura iudicij tractarent. Quid Richardus Secundus? Eius lex à Polydoro Virgilio refertur, in Concilio Westmonasterienſi eiuſmodi, vt nulli mortalium liceret agere apud Romanum Pontificem: vt quiſpiam in Anglia eius auctoritate, impius Religioniſq; hoſtis publicè declararetur, hoc eſt, excommunicaretur, quemadmodũ vulgo dicitur, néue exequi tale mandatum, ſi quod ab illo haberet: pœna verò ijs conſtituta eſt, qui legẽ violaſſent, vt amiſſis omnibus bonis vitam perpetuò in carcere agerent: eaq; pecunia ad vſum belli imperata eſt. H. Sextus.

Quid Henricus ſextus? Publicum inſtrumentum confectum eſt ab ipſo, aſſenſu & conſilio Principis Humfredi Ducis Gloceſtriæ Protectoris Regni & Eccleſiæ Anglicanæ, cõtra Martinum Papam in quo Richardus Candrainus Procurator Chriſtianiſſimi Regis Henrici dicit & allegat, Progenitores regni tam ſpeciali priuilegio quàm conſuetudine laudabili ab omni vetuſtate ab omni hominum memoria ſatis dotatos legitimeq; munitos, ita vt nullus Apoſtolicæ Sedis legatus ſine Regis vocatu aut rogatu in Angliam veniret. Vide exemplar apud Io. Foxum.

Proteſtatur igitur palàm contra Henricum Cardinalem legatum nomine Procuratorio ſui Principis & omnium ſubditorum nolle ſe Legatum contra leges, iura, conſuetudines, libertates & priuilegia quomiſmodo admittere, nolle eius ingreſſum approbare, ſed ab omnibus actis ſeu agendis diſſentire. Hæc aliaq; multa à noſtris ſtatuta ſunt; & hac le-

gati

gati nostri à latere Gregorij sive publico testimonio emissi ignorarunt? aut scientes & prudentes se in apertum discrimen præcipitare voluerunt? Quod autem de supplicio extremo narrat, Catholicorum multos protractos, strangulatos, exenteratos, & tanquam perduelles in multis locis dispersos vt spectaculum hoc suspensorum membrorum sit exemplum aliorum: invidiosè & calumniosè ab illo adductum est: quandoquidem non illud supplicij genus à Protestantibus aut à nostra Principe, sed ab alijs in Papismi nocte degentibus ante multos annos excogitatum, & antiquis legibus Regni constitutum est. Et quidem meritò contra proditores. Quid est autem aliud hic noster Papismus novus & mixtus quàm proditionum schola, quàm rabidè & furenter & imperiosè dominans potestas? quàm dira quadã lues & pestis Regna conficiens & depopulans? Quonam quæso omnes suos conatus comparant, quo nervos industriæ & peritiæ suæ isti intrusores intendunt, quàm vt respublica in contrarias partes discordijs & contentionibus distracta concidat? Bullarum autem importatores nunquam excusasset, si quid sint perspectum satis exploratumq; habuisset. Etenim Bulla est gemina, vna contra Deum, altera contra Principes, ambæ, impia & teterrimæ: Contra Deum, quæ Dei vices vsurpat, dum Iubilæos instituit & peccatorum veniam largitur. Exemplum huius Bullæ sit Clementis Sexti, qui Iubilæum ad annum Quinquagesimum Romæ celebrauit, quo quotidie eo anno Quinque millia pere-

Qui Papistæ proditores.

Bullæ con. Deum & Principes.

Bullæ Clementis.

peregrinorum intrantium & exeuntium confluxerunt, cuius forma hæc recitatur non sine magna in Christi crucem blasphemia.

Ex prænostratensi Io. Bal. H. Bulling. Cor. Agrip.

QVICVNQVE peregrinandi causa ad sanctam ciuitatem accedere proposuerit, illa die qua de hospitio suo viam arripere voluerit, eligere possit confessorem seu confessores, & in via & in locis alijs quibuscunq; : quibus quidem confessoribus authoritate nostra concedimus plenam potestatem absoluendi omnes casus Papales, ac si Persona nostra ibi esset. Item concedimus, quòd si verè confessus in via moriatur, quòd ab omnibus peccatis suis sit immunis penitus & absolutus. Et nihilominus prorsus mandamus Angelis Paradysi quatenus animam à Purgatorio penitus absolutam, in Paradysi gloriam introducant &c. Atque in alia, Nolumus quòd pœna inferni sibi aliquatenus infligatur: concedens insuper cruce signatis, ad eorum vota, tres aut quatuor animas, quas vellent, è Purgatorio posse eripere. Exemplar alterius Bullæ extat apud Auentinum in Annalibus contra Fridericum Secundum Cæsarem Augustum: quem ille secundum Carolum Magnum haud dubiè potentissimum, Reipublicæ Christianæ vtilissimum, & sapientissimum omnium, testimonio Nicolai Cusani Flaminis Romani fuisse confirmat. Hinc formidolosus & suspectus est Gregorio nono & Romano sacerdotum Senatui, ac propterea Albertum Beham Bathauiensis templi Decurionem, factiosum, in quatuor annos huiusce capti institorem

ſtitorem declarat, eundem contrectatis ſacroſanctæ hiſtoriæ diuinis oraculis, ſacramentum mandatis bona fide pro virili perfunctorum dicere iubet, tribus Diplomatibus inſtruit, vt ipſius Auentini verba recitem, Primum dat ad vniuerſos Chriſtianos, beſtiam Fridericum appellat, parricidij, mendacij, crudelitatis, periurij, ſacrilegij, impietatis, perfidiæ accuſat, nihil prætermittit, quod ab hoſte proficiſci, & irato animo dici poteſt, vt Auguſto inuidiam concitet, eundem malè ſentire de Chriſto Domino, Deoq; noſtro, de myſterijs religionis noſtræ aſſeuerat. In altero edicto Fridericum cum fautoribus atque conſultoribus quibuſuis è ciuitate Chriſtiana proſcriptum, vicis, oppidis, caſtellis, vbi verſetur, ſacrificijs publicis interdictum, omnes iuriſiurandi religione ſolutos eſſe Alberto aperit. Pontificibus deinde maximis, minoribus, ſacrificulis vniuerſis, Monachis præcepit, vt hoc Senatuſconſultum, hanc ſententiam ritu ſolemni, ceremonia celebri, publicè in templis pro cõcione adhibitis cera & ære, abſq; cunctatione populo renuncient. Quod ſi hi parere recuſarint, mandat Alberto, vt eoſdem fulmine Eccleſiaſtico, afflet de cœloq; tangat. Tértia proſcriptionis tabula itidem Alberto data, in qua Gregorius Fridericum hæreticum nuncupat, ſuoq; more nihil conuicij prætermittit: Archiepiſcopis, Epiſcopis, &c. vniuerſis pariter Chriſtianis, qui ſibi Deum propitium eſſe velint, imperat, ne verbo, facto, dicto, ne

1. Bulla Gregor. 9. con. Frid.

2. Bulla.

3. Bulla.

peregrinorum intrantium & exeuntium confluxerunt, cuius forma hæc recitatur non sine magna in Christi crucem blasphemia.

Ex prænonstratensi Io. Bal. H.Bulling. Cor.Agrip.

QVICVNQVE peregrinandi causa ad sanctam ciuitatem accedere proposuerit, illa die qua de hospitio suo viam arripere voluerit, eligere possit confessorem seu confessores, & in via & in locis alijs quibuscunq; : quibus quidem confessoribus authoritate nostra concedimus plenam potestatem absoluendi omnes casus Papales, ac si Persona nostra ibi esset. Item concedimus, quòd si verè confessus in via moriatur, quòd ab omnibus peccatis suis sit immunis penitus & absolutus. Et nihilominus prorsus mandamus Angelis Paradysi quatenus animam à Purgatorio penitus absolutam, in Paradysi gloriam introducant &c. Atque in alia, Nolumus quòd pœna inferni sibi aliquatenus infligatur: concedens insuper cruce signatis, ad eorum vota, tres aut quatuor animas, quas vellent, è Purgatorio posse eripere. Exemplar alterius Bullæ extat apud Auentinum in Annalibus contra Fridericum Secundum Cæsarem Augustum: quem ille secundum Carolum Magnum haud dubiè potentissimum, Reipublicæ Christianæ vtilissimum, & sapientissimum omnium, testimonio Nicolai Cusani Flaminis Romani fuisse confirmat. Hinc formidolosius & suspectus est Gregorio nono & Romano sacerdotum Senatui, ac propterea Albertum Beham Bathauiensis templi Decurionem, factiosum, in quatuor annos huiusce capti institorem

ſtitorem declarat, eundem contrectatis ſacroſanctæ hiſtoriæ diuinis oraculis, ſacramentum mandatis bona fide pro virili perfuncturum dicere iubet, tribus Diplomatibus inſtruit, vt ipſius Auentini verba recitem, Primum dat ad vniuerſos Chriſtianos, beſtiam Fridericum appellat, parricidij, mendacij, crudelitatis, periurij, ſacrilegij, impietatis, perfidiæ accuſat, nihil prætermittit, quod ab hoſte proficiſci, & irato animo dici poteſt, vt Auguſto inuidiam concitet, eundem male ſentire de Chriſto Domino, Deoq; noſtro, de myſterijs religionis noſtræ aſſeuerat. In altero edicto Fridericum cum fautoribus atque conſultoribus quibuſuis è ciuitate Chriſtiana proſcriptum, vicis, oppidis, caſtellis, vbi verſetur, ſacrificijs publicis interdictum, omnes iuriſiurandi religione ſolutos eſſe Alberto aperit. Pontificibus deinde maximis, minoribus, ſacrificulis vniuerſis, Monachis præcepit, vt hoc Senatuſconſultum, hanc ſententiam ritu ſolemni, ceremonia celebri, publicè in templis pro cõcione adhibitis cera & ære, abſq; cunctatione populo renuncient. Quod ſi hi parere recuſarint, mandat Alberto, vt eoſdem fulmine Eccleſiaſtico, afflet de cæloq; tangat. Tértia proſcriptionis tabula itidem Alberto data, in qua Gregorius Fridericum hæreticum nuncupat, ſuoq; more nihil conuicij prætermittit: Archiepiſcopis, Epiſcopis, &c. vniuerſis pariter Chriſtianis, qui ſibi Deum propitium eſſe velint, imperat, ne verbo, facto, dicto, ne

1. Bulla Gregor. 9. con. Frid.

2. Bulla.

3. Bulla.

animo quidem Friderico fautores sint: quasi verò perinde animis atque linguis imperare posset. Exemplar vtriusq; affertur à Walsingamo nostro Richardi secundi tempore, tum quando schisma inter Vrbanum Sextum & alium Antipapam Clementem gliscebat: nam Bulla illa Episcopo Norwicensi data est, vt cruce signaret, quicunque vellent cum eo ad destruendum Antipapam proficisci in Franciam, vtq; contra omnes alios ei adhærentes bellum illud sanctificaret. Hinc virtute Bullæ alij depositi, alij gradu militiæ & cingulo militari priuati, alij arctis carceribus traditi, credentes illum esse Papam, receptatores, defensores, fautores excommunicationis sententia innodati. Si persona singularis, excommunicatus esset, si communitas vel vniuersitas, interdicti Sententiam incurrerent, ciuitates & terræ eorum, omnium aliorum locorum commercio carerent, nec alius quisquam præter Pontificem Romanum aut in mortis articulo poterat absoluere aut relaxare. Hinc etiam Episcopo concessum est vt contra Antipapam eiusque amicos & Consiliarios vi manuque posset capitalia exequi. Hæc est summa primæ partis huius Bullæ de Papæ inimicorum pœnis temporalibus. Altera pars spiritualis est forma absolutionis & remissionis peccatorum omnium, sigillo CRVCIATAE, quo in hac parte vsus est & hijs verbis, Authoritate Apostolica mihi in hac parte commissa, te A. B. ab omnibus

Bulla Vrbani ad Norwic. Episc. mixta.

Arcti Carceres.

„ vibus peccatis tuis ore confessis, & corde contri-
„ tis, & de quibus confiteri velles, si tua occur-
„ rerent memoriæ absoluimus, & plenariam tuorum
„ peccatorum remissionem indulgemus, & retribu-
„ tionem iustorum ac salutis æternæ pollicemur aug-
„ mentum, & tot priuilegia quæ in terræ sanctæ
„ subsidium proficiscentibus conceduntur tibi con-
„ cedimus, ac Ecclesiæ vniuersalis Synodi, & Ec-
„ clesiæ sanctæ Catholicæ orationum & beneficio-
„ rum suffragia tibi impartimur. Quæ istorum audacia in persequendis Prineipibus, & in Christi officio vsurpando ante hæc Papatus exorientis tempora, ne fando quidem audita, vt eam homines insignitè impudentes non è cœlo sed è faucibus inferni detulisse & corrogasse videantur. Talis contra Principem nostram Serenissimam & Sanctissimam ELISABETHAM est Pij Quinti Bulla, de qua infrà dicetur, quæ non solùm ipsius Maiestatem in discrimen manifestum conijcit, sed & vobis Honoratissimis, & nobis minimis, & statui publico facessit periculum. Sed quid ego te istis Bullis ac tot verbis præter morem Epistolæ eneco? Ex ijs tamen elucet clarissimè, quanta sit istorum hominum non modò in Deum impietas, sed in Principes perfidia; & reipsa comprobari quod à quodam Euerardo Hansio Presbytero dictum esse aiunt & scribunt, Proditionem contra Reginam Angliæ nõ esse peccatum, quod ille ex communi & peruagata

Bulla Pij con. R. Eliz.

suorũ optiuione accepit, Principi Protestanti qui fidẽ nõ seruat, qui prodit, qui perdit, eũ non delinquere. Praxis huius Papisticæ speculationis nuper se exeruit Antuerpiæ, quando puer contra seniorem, quando obscurus contra nobilissimum, quando temerarius contra consiliarium, quando audaculus Papali falerno & non Græco sed Romanensi vino plenus, & supplex hypocrita blandè se insinuans quasi humilis orator contra Illustriss. Principem Auraicum insurgit, verbis salutans, & gestu supplicans, sed bombarda feriens: Diuina tamen prouidentia non impunè ferens: quo facinore in hac senili mundi ætate, in illo iuuenili corpore, sol, credo, nihil vnquam vidit prodigiosius, nihil tetrius. Hic est ille bonus Princeps, de quo olim Schoorũ Præses in concilio talem Papæ Maximam eructauit, Filius hæretici non debet in adeunda hæreditate patri succedere. Ille autem huius sceleris administer, Hispanus Ioan. Iauregius, ut perduellionis sic hæreseos nota inustus videtur, dum ante factum se in manus Gabrielis Mediatoris sui, in manus Christi eiusq; PRETIOSI FILII, & D. Mariæ omniumq; Cœlitum committit, in Papismo quanta nox? Sed tamen isti sunt qui proditores dici nolunt: qui tibi, Ornatissime Comes, & alijs Regiæ Maiestatis Consiliarijs & orbi vniuerso persuadere conantur, hunc hunc Catholicissimum non esse Principum sceptro infestum, nec politijs aduersum, nec vestræ securitati

Facinus atrox & audax in P. Auraicum.

In Præfat. Epist. de Persecuc. Angl.

ritati inimicum; sed Protestantibus se longè fideliores esse, rationibus scilicet Anglicè scriptis volunt, si Deo placet, conuincere.

QVOD autem de arcta custodia nouus Autor conqueritur, scilicet amicos interdum accessu, aditu, congressione prohiberi, id leue est & responsione indignum. Si vixit Mariano tempore, visitatum fuisse nouit: si vetera legit, vel ex superiore Bulla idem Papam in sua causa facilitasse intelligit: si vidit Chrysostomum, hac verba non potest ignorare, Quando qui Regem offendit, in carcerem conijcitur, multáq; custodia detinetur, huic & famulis accessus obstruitur, quod verisimile est Paulo quoque obtigisse, cùm Roma esset, vbi nemo securè poterat salutare Paulum, vel eum accedere sine periculo. 4 Ad Philip. ca. 2. H. 9.

MAGISTRALIS conclusio quinta est, non abiurandam Papæ autoritatem, hijs qui in Comitijs publicis regni suffragium habent: non pupillis ætatis perfectæ, non Magistratibus in republica, non Ministris in Ecclesia: non studiosis in Academia: nec vlli istorum iurandum Principi eiúsque legitimis successoribus iustè imperantibus. Et tamen ipsi Papæ se Iuramento manciparunt & se totos deuouerunt, & antehac plerique ipsorum Regiæ Maiestati fidem & obedientiam suam obstrinxerunt: imò quidam nuperrimè vouit & iurauit Patribus Societatis Iesu, non solùm præsentibus, sed futuris in hanc sententiam. VOVI 5 Lex de Iureiurando.

In Epist. ad reuerend. Patr. Societat. Iesu.

EQVIDEM, *cùm Deo placuerit me liberare, &c. intra vnum deinde annum,* PATRIBVS SOCIETATIS ME TOTVM RESIGNATVRVM *libenter & summo cum gaudio,* IN PERPETVVM *voluntatem meam omnem in Dei seruitium,* & EORVM OBSEQVIVM PENITVS PENITVSQVE TRADITVRVM. *Et in fine Epistolæ, Si vtile videatur in oculis vestris, ad maiorem Dei honorem, Ecclesiæ vtilitatem, & animæ meæ æternam salutem, vt promouear ad hanc sanctissimam nominis Societatem: in præsenti obedientiam promitto coram Deo in foro conscientiæ meæ* OMNIBVS ET SINGVLIS PRAEPOSITIS CONSTITVTIS ET CONSTITVENDIS: *omnibus item Regulis legibúsue in hac Societate receptis &c. Quæ autem illæ regulæ & leges sint, quàm ex Diametro cum legibus & verbo Dei pugnantes sint, Iuramenti formulæ ab illis obtrusæ infrà à me adhibitæ perspicuũ facient. Hac est ergo conclusio, Quicquid pro Papismo Iuratur, vouetur, licitum est ratũ & laudabile: quicquid officij Iuramento præstatur aut promittitur Principi, in hoc Papæ foro illicitum erit irritum & damnandum.*

Axioma Papisticum.

ITA *semper homines philauti & Suffeni sibi fauent, se amant, & (vt dicitur) Missam specialem pro se, ac status sui honore celebrant.*

Missa pro seipso.

6 Lex de Pædagogis.

ITERVM *hic Calumniator acerbitate huius legis offenditur: eam persecutionis suæ Anglicæ generibus adnumerat:* SI *quis Pada-*

gogum

gogum domo retinuerit, ad instruendos pueros, qui Ecclesias Protestantium non frequentes, aut ab Episcopo Caluiniano approbatus non fuerit, perdet ob eam causam triginta tres aureos singulis mensibus quousque illum eiecerit. Annon aequa lex vt poenam pecuniariam soluat, qui filium Molocho aut Baalitae aut Iesustradit, vt perdat nummos, qui perdit filios? Annon hanc Ludimagistri culpam praestabit is, qui culpae affinis est & adiutor? Annon talem Paedagogum retinere Papisticum, est Papismo fauere, & Papae Regnum in hoc Regno stabilire? Multò sanius iudicauit Apostolus non factores solùm sed fautores esse puniendos. QVI talia agunt, inquit, digni morte sunt, non solùm qui ea faciunt, sed qui consentiunt facientibus. Rom. 1. Augustinus quoque, Ita planè sociatur quis malis, si mali aliquid cum eis committit, aut committentibus fauet. L. 2. con. Parm. caus. 23. q. 4.

Equidem censeo rem esse Christianae Reipublicae, & esse ex officio Principum, id cumprimis conari & curare, vt in tenera aetate, tanquam in nouello agello optima seminentur plantaria, vt flos ille primus, dum in herba est, veros discat fructus religionis producere: qua nisi mens pueriles summo studio primo quoque tempore imbuatur, aut syluescet aut steriliscet. Daniel non in fece Chaldaica educatus est, sed in Iudaica sua pietate sic profecit, vt Puer, Senator

esset: nec Iosephus Ægyptiacè doctus, sed Puer, sobrius Seminator fuit: nec Ioas ab alijs in hac ætate corruptus, sed à Sacerdote Ioada bene edoctus, Puer, piè regnauit, pòst illo mortuo factus degener: Ioannes Baptista in vtero sanctificatus, religionem statim didicit, & de eo pater rectè vaticinatus est, TV PVER Propheta Altissimi vocabris. Luce. 1. Si verò isti nouæ schola Seminatores noua semina Papistica & Zizania inserant: si in bona terra pectoris sementem lolij auenarúmque Pueri suscipiant, vt alicubi loquitur Hieronymus: si Iesuitæ prophetarum filijs mortem in olla misceant, aut pro lacte gypsum porrigant, cuius similitudine parvulus facile decipitur, & propterea labitur proclivius, & erret periculosius: si tales à nostris patribus clàm admittantur in ades, occultentur, foueantur, nunquid apud nos negligetur? & eiusmodi contemptores legum erunt impuniti? & talis legum nostrarum executio, vocabitur nouo vocabulo ANGLICANA PERSECVTIO? Augustus dixit, Malle se Herodis esse porcum quam filium. Et dicant Angli Patres, malle se aliquem Diogenem aut Æsopum quàm Iesuitam aut Papistam filijs suis præficere. Non est nec esse debet, nec erat apud Persas & Lacedæmonios liberum patribus liberos suos quibus suis arbitratu suo tradere: Regum & Magistratuum & Episcoporum ea cura summa est, sicuti Ioannes Euangelista suum Adolescentem tanquam depositum

tum apud Pium Episcopum reliquit, & Christo & Ecclesiæ testibus, commendauit, teste Eusebio. Quòd autẽ Episcopos nostros Caluinianos hic & alibi Superintendentes appellat, Scomma est Papisticum. Dignus tali vase talis liquor, dignum tali ore tale oraculum. Eccl. Hist. lib. 3. cap. 22.

QVERELA alia, libros Missales, calices, patinas, vestes, cruces, alia Theatrica Missæ ornamenta, papismi & Idololatriæ instrumenta de nocte sæpe perquiri, versari, euolui omnia? Quid ni? An enim nos phana vastamus, aut Ecclesias spoliamus, aut domos alienas exinanimus, quia lege agimus, & magistratus iussa facimus, & legi diuinæ satisfacimus? Anathemata sunt ista, illicita sunt, legibus prohibita & prophana, nõ amplius apud nos sacra aut augusta sunt, quia vitulo Romano exornãdo dicata, tolli, in alios vsus conuerti, aboleri, comburi possunt, & Purseuantes illi, seu lictores, vt vocat, quos Satyricus iste famelica dicit animalia, se digno, illis honestissimis Apparitoribus & Regijs nunciis indignissimo nomine, dum hoc Magistratus imperio defunguntur, optimè faciunt. Nunquid etiam in hoc Regno Pontificio nouum aut inauditum? an ista de nocte perscrutatio inusitata? Vt omittam alia crudelitatis Papisticæ exempla, & de hominibus flamma consumptis nihil dicam: nostra memoria Præfecti Collegiorum Oxoniæ non modò Lutheri aut Zuinglij aut Tindalli aut Frithi aut recentiorum opera, sed etiam sacros Dei codices, imò familiaria Erasmi Colloquia, & Petri 7 Perscrutatio librorum nocturna. Pursuantes.

Mosellani figuras, aliósque libros prophanos humanarum literarum solummodo magistros, clauibus à possessoribus extortis, ipsis interim in aulas publicas conuocatis & contrusis, in Musæis, capsulis, arcenlis, scrutantur, rimantur, reserant secretissima, quotquot ab istis Inquisitoribus lustrari, inuenirí vndecunq; poterant, asportant & in foro Quadriuiali Vulcano committunt. Atq; hæc dicta sint de illa ad Gerardum Epistola summatim & vniuersè.

Carfox.

ALIA *est particularis conquestio, & primũ de Cãpiano. Atq; hic succurrit rancidula illa Bristoi inuectio, qui me nescio quem Papã facit, quòd Iuelli vitã, doctrinã, & mortẽ scripto mandauerim, quasi eum Episcopũ (omnibus tamen ipsorũ Pontificibus doctiorem) tanquã Papa aliquis in diuorũ numero, in Canone Sanctorum reposuerim, quasi dum verã historiam hominis mortui refero, eum in Diuorum Calendarium referam. Non est meum aliquem in albo sanctorũ reponere, sed tamen meum est sanctitatẽ Iuelli ex gratia donatam ad Dei gloriam cõmemorare, & verè in oratione ponere. Deus est qui sanctos facit, & sanctũ nomẽ eius, qui indubiè hunc & alios ab illis in hæreticorum catalogum ascriptos inter sanctos numerauit. Sed Campianum isti quomodo canonizant? hominẽ constituunt doctissimum & innocentissimum: & eum nunc sanctissimus Papa, vt fertur, in Martyrologio suo Romæ collocauit & consecrauit, & breui, credo, in Romana Litania nouum audiemus canticum, Sancte Campiane ora pro nobis. Hunc Persecutionis Anglicana*

Campianus.

Iuellus.

glicane scriptor ait sine causa & crimine exquisitis quæstionibus adactum, vt quæ certò sciret, apertè retegeret: iustissimè: quoniam exploratũ erat Campianũ istius Motoriæ Fabulæ Coryphæum, intimum à consilijs Papæ & aliorũ fuisse. Sed grauiter tortus est: imò leuiter tactus est, & statim dimissus est, quia se omnia secreta confessurum pollicitus est. Mox bene ambulauit, comedit, manus & pedes et lingua officiũ fecerunt, quod facere profectò non potuisset, si illam grauem pressuram & torturam perpessus fuisset. Nam quòd posteà alteram manũ linteo obuolutam gestans, in publicum prodierit, dedita opera factũ esse creditur, quia vnguento quod Præfectus Arcis pio studio ex mera misericordia præter morẽ aliorum adhibere solet, vti noluit. Similis est de quodã iuuene Coopero frigida & falsa querimonia, in qua duo aut tria egregia concurrunt mendacia: vnũ, fuisse inedia consumptũ. Habent enim ad necessitatem satis, ad voluptatẽ fortassis plus satis in Turri Lõdinensi & alibi, isti Papæ captiui, quod Romæ Christi captiui nunquam haberẽt: deinde Præfectum castri immeritò suggillat: quasi ille vir optimus homini ex squalore carceris in perturbationẽ capitis incidenti lectũ auferri iusserit, vt ad sanitatẽ scilicet recuperandã humi discumberet. Nulla erat talis inusitata & crudelis clarissimi equitis medicina: sed talis est, vt esse semper cõsueuit, vsitata papistarũ malenolẽtia & maledicẽtia. Iuuenẽ Harpsfeldi quõdã discipulũ magistro papistæ similẽ, religionis nostræ ptæsum, nouit istius Iesuitismi belluonẽ æquo

Cooperus.

Owinus Hoptonus.

anidiorem

auidiorem, (sic enim mihi ab oculatis & fide dignis testibus relatum est) contra iura Regni legesq; publicas ad seminaria ista transfretantem à magistratu interceptum, in Arcem coniectum, hominem phreneticum lectulum qui dabatur, aliáq; remedia, quæ subministrabantur, reijcientem, tanquam aliquem miserum apud Comicum Ἐ αυτὸν τιμωρούμενον, ægrotum, mortuum, sepultum fuisse. An ista Dei visitatio, & vehemens hominis melancholici rabies Custodi carceris cibum, cœlum liberum, omniáque necessaria concedenti & suppeditanti probro erit aut crimini? Tertium est, cùm ei ad sepulturam caligas detraherent, carnem frigore putrefactam caligis adhæsisse & ossibus auulsam in frusta decidisse. O miraculum! O mendacium! An enim in hoc iuuene, in hac liberali captiuorum tractatione, in hoc breuissimo tempore, hanc tantam mutationem fieri potuisse credendum est?

Thomas Cooperus Epis. Lincol.

Dimmocus, inquit, vir illustris à Superintẽdente Lincolniensi ad carcerem comportari iussus ibidem diem suum obijt. Iterum noua alia finguntur, alia cuduntur mendacia. Vocatus enim non ab Episcopo tantùm sed ab alijs rerum Ecclesiasticarum Iudicibus non venit: non in carcerem compingitur, sed in domo amici sui honestè, medicè, lautè tractatur, ab Episcopo sæpe ad mensam inuitatur, vxori alijsq; patent fores. homo diu paralysi afflictus tandem naturæ concedit: quem Episcopus viuentem in viam reducere volebat, mortuum deflebat, quem etiam (nisi fallor) puerum & docebat & amabat.

bat. Quid est autem quod Episcopum doctrinæ, grauitate, pietate conspicuũ Ironicè Superintẽdentem nominat? seriò ita loquutus est Augustinus: Episcopus nomen operis non honoris. Interpretatur enim Episcopus Superintendẽs saluti proximorum. Valetudinarium diu fuisse D. Dimmocum Academia Oxoniensis testari potest, in qua medicorum consilio vsus, per humaniter exceptus & diu vixit & liberè & bene, excepto quod (dolenter dico) non minus corrupto iudicio quàm corpore fuisse nunc res ipsa testetur. Sed non est cur ego agam Præsulis causam, cùm ipse pro se in suggestu Paulino verissimè & plenissimè responderit: & Generosus ipse, si viueret, credo, quæ ille pro concione affirmauit, non negaret.

NON dissimile est figmentum contra Superintendentem Londinensem, sic enim homines facetiti cachinnari solent, qui verè & reuerenter loqui nescinnt. Iamdudũ ad ista conuitia se obfirmauit prudentissimus & fortissimus Antistes multis nominibus suspiciendus. Non enim ab illo Tomsonia Virgo in Bridwellam protrusa est, sed etiam à reliquis Christianæ religionis administratoribus Regijs qui Ecclesiastici ἀμοφύλακες sunt, nec propter conscientiam, sed propter insignem procacitatem & petulantiam, eóq; magis vt ibi labore & manu victum queritaret. Est enim illa domus disciplinæ, schola virtutis, ædificata pulcherrimè, vbi sæpe multi ista probiores & honestiores inclusi sunt, vt leuicula illa castigatione vitia sua emendent. Au-

Ioan. Elmer. Epis. Lond.

Bridwel.

diant

diant istiusmodi Paulũ reprehendentem hanc scurrilitatem: Sunt iuniores quæ otiosæ discunt circumire domos, nec otiosæ solũ sed etiam φλύαροι nugaces & curiosæ, garrientes quæ non oportet. De alijs particularibus exemplis simile est indicium. Cur enim audet Manhodum Iudicem acutissimum & peritissimum crudelitatis arcessere, & Mainum sacrificum, missificum, Bulligerũ defendere? aut Flitwodũ Iudicem iracundũ nominare, quem omnes & sanctum & iustum legis dispensatorem nouimus? Et quò tandem illa in Academia Oxoniensi exempla? Iincksius papista petulantissimus, de statu, religione futiliter & impudenter obblaterans, multos libros hæresi papistica scatentes diuendens, Iudicũ integerrimorum sentẽtia auriculas amittit? Meritò: & tamen, hic fugitiuus in hac Romana Curia velut Confessor & Sanctus aut etiam Martyris Aureola redimitus coletur. At quæ demũ hæc religio, hominem captum è Magistratus manu elabi, è castris Imperatoris iniussu exire? Deinde Oxoniæ minister quidam nuper accusat hominẽ præsentem papisticæ fidei quòd eum intelligeret rarius aquo conciones frequentare: monetur à Magistratu vt id deinceps frequentius & feruentius ageret: dimittitur, liber est, & sapienti vtilis est amica monitio, qua ille, credo, factus est correctior, certè esse non debuit irritatior. Cur ergo producitur hoc tanquam persecutionis genus quod à ministro bene, à magistratu iustè & erga hominẽ beneuolè, & omnino vtiliter factum est? Iam verò quòd Eboracẽ-

Manhodus Iudex.

Flitwodus.

Iincksius.

Comes Huntingtonus.

sis

sis Prouinciæ Præses in eandem crudelitatis suspitionem ab isto vocatur, in eo hominem se esse profligatissimæ audaciæ, nullius frontis, nullius mentis, planissimè conuincit. An enim ille, cuius nomen in margine ascribit, COMES HVNTINGTONIVS, morum Comitate, generis splendore, Religionis ardore, vir egregiè spectabilis, salutis omnium sitiens, quos propter pietatem conuertere studet, per autoritatem interdum castigare solet, eorum ille extremum cupit exitium? Et hoc lethale & præceps in Papistas odium appellare non erubescit? Odium Dauidicum, amor bonus est: Odi Ecclesiam, inquit, malignorum. Odisse vitia, amare homines, Zelus est Euangelicus. Sic vndique peruolitat istius hominis concitata oratio: Deuoniam, Oxoniam, carceres Londinenses, arcem, Bridwellam peragranit: nunc demum in ergastulum Eboracense decurrit, de inhumanitate eius queritur, vt quot milliaria, tot penè mendacia confeciſſe videatur. Præclarissimè scriptum est, hanc esse historiæ legem primam, vt ne quid falsi audeat, ne quid veri dicere non audeat. In quo ab isto quoties peccatũ sit, satis nunc liquere arbitror, & tu ipse, Amplissime Cancellarie, de te mentitũ esse hũc, quisquis est, in hac mea rerũ Iesuiticarũ historiola recognosces. Sit itaq; & illic & hìc Epistolæ illi, quã clarissimus vir Regiæ Maiestatis Secretarius dignissimus, istius Iesuiticæ prauitatis indagator diligentissimus, mihi nup tradidit, responsũ: in qua ille gubernationẽ vestrã prudentissimã & moderatissimam

D.F. walsingamus.

Martij. 25.

tissimam immeritò taxare, ego in hoc tractatu asserere iure volui : non oblitus illorum Regnum Marianum præ hoc Elizabethico Neronianum fuisse. Cur enim sic nugantur? cur nunc homines populares populo palpum obtrudunt? An excidit illis quid olim fecerint cùm fasciculis agerent, cum seculari brachio & Satanæ traderent? quid olim acclamarint? Credísne in Ecclesiam Romanam? credísne ad salutem necessarium esse, Romano Pontifici subesse, credísne in Sacramento reale Christi corpus manducari? Nostra autem S. Regina ELIZABETHA *facilè reperiri princeps non queat, vel in constituendis legibus prudentior, vel in exigendis pœnis cautior, vel in remittendis noxis clementior: vt Symbolum Alphonsi, iam Symbolum Elizabethæ esse possit,* PRO GREGE, PRO LEGE: *quæ sic plebi suæ vellet esse parcitum, vt tamen legem Dei & suam inuiolatam seruari cupiat. Atq; hæc hactenus de hac Iesuitarum iniqua criminatione, quæ tamen oratio mea non tam accusatio est illorum, quàm nostri status iusta & propè necessaria defensio.*

Vniuersitatum nostrarum Defensio.

2 SECVNDO *Academiæ nostræ à nonnullis traducuntur, quod ex his duabus sororibus natì sint isti Apostatici & spurij filij: & fortassis Dominatio tua mirari potest quòd Edmundus Campianus & plerique hoc tempore Iesuitæ & profugi qui à religione descierunt & vnà cum habitu & nomine conscientiam mutarunt & sententiam, huius nostræ Almæ Vniuersitatis alumni, à nobis dis-*

ces-

cesserint, & ex nobis prosluxerint. Non est mirũ, Clarissime Heros, quod non est nouum: cùm neq; locus hominem sanctificet, nec pietas hæreditaria sit, nec Bethleemitæ omnes, vbi Christus natus, nec omnes Hierosolymitani, vbi Christus & Apostoli gymnasiarchæ extiterunt, sancti aut Christi fautores & sectatores fuerint. Quid mirum, si ex domo Adæ parricida Cain, ex Arca Nohæ impius Chamus, ex familia Abrahæ scurra Ismael, ex ædibus reuerendi patris Eli Ophni & Phinees filij Belial, è Dauidis Aula perduellis Absolon, ex schola Iesu perfidus Iudas, ex Diaconorum cœtu Nicolaus hæreticus prodierit? Quid nouum, si à Socrate, Aristippo, Cicerone nati sint liberi non ita liberales nec digni suis parentibus? Quandoquidem ex nostro corpore pituita & pediculi generantur, quæ abijcimus: & vt perbelle Chrysostomus, In omni re, ex ipsa re nascitur quod exterminet rẽ: vtpote ex ligno vermis, ex vestimento tinea, ex oleribus vermiculus, vnde & lignum consumi, vestis comedi, olera corrumpi consueuerunt. Sit confessum sanè & concessum, aliquot Iesuitarum Oxonienses fuisse, quod in alijs Academijs vsu venisse constat: & ex scholis Grammaticis & triuialibus, non paucos generosos etiam sine parentum consensu ad Iesuitarũ seminaria transmigrasse, vel sua voluntate vel aliorum suasu, ipsimet Pontificij in libris suis iactitãt. Attamen illæ scholæ quacunque sunt, non sunt Christi schola & Apostolorum collegio beatiores, nec sumus nos Academici ita extra omnẽ

In Matt. c. 23.

Oxoniensis Academia.

G. Allenus.

aleã, extra omnem telorum iactum positi, vt patribus illis priscis meliores nos existimemus: sed vt neque Seruator propter malum discipulum, nec Ecclesia Apostolica propter malum Diaconum, sic nec Academia propter vnum aut alterum Apostatam, vllo bono iure potest reprehendi. Hieronymus ait, Non esse culpã Christiani nominis si simulator Religionis in vitio est: Sed planè negamus istos à matre sua hoc venenum exuxisse: aliter illa peperit: aliter instituit: alios hinc emisit: Roma nouos recepit, Roma infecit, Roma infectos remisit in Angliam. Nam & Campianus noster, apud nos erat noster & Christianus: pòst alienus & Iesuita: apud nos subditus, pòst desertor: apud nos semel atque iterum Regiæ Maiestati Iuramento obstrictus, pòst periurus: apud nos frater, pòst fraterculus. Isidorus bene, Quosdam in primo conuersionis calore virtutem amplecti: pòst in spinis hærere: postremò aliis auocamentis implicatos, quasi plantatas tenellas arbores radice non fixa concuti pariter & arescere. Multæ sunt ancipites & fallaces hominum cogitationes. Multi homines si tamen homines, tempori se dedunt & scenæ seruiunt, ab hominibus suis gloriolam ambitiose aucupantur, auide persequuntur, abiectè emendicant. Multi, non homines sed arundines, quæ cauæ sunt, inanes, fragiles, instabiles, quonis vento agitatæ. Multi qui cælo mutato animum mutant & se peius habent. Certè arbores annosæ si è natiuo solo reuulsæ alio loco conserantur, steriles & infacundæ euadunt.

Ad Rusticũ Monachum.

Ed. Cãpiani & aliorum transfugarũ leuitas.

Quos

Quos in euangelio peperit bonos Galatas Paulus, eosdem in Iudaismo fascinarunt Pseudoapostoli. Multi seniores Prophetæ delitescunt, & in suis seminarijs sibi cauent, alios iuniores in errorem impellunt & in discrimen adducunt. Ab hijs transmarinis exulibus primis si alij Oxonienses priuatis literis, magnis pollicitationibus, vocibus plusquam Syreneis illecti non fuissent, nec Duacum credo, nec Remos, nec Romam vidissent: sed nobiscum fortassis ad hanc vsque diem permansissent:

A boue maiori discit arare minor.

Dolet profectò Academia se parentem posthabitam fuisse, & nouercam sibi prælatam: dolet aluisse ingratos filios, qui nunc ipsam suam matrem omnibus maledictis proscindunt, & in eam contumeliosissimè expuunt. Quid enim non audent perfrictæ frontis homines, qui scribere non verentur suum nescio quod seminarium Rhemense aut Romanum, & ingeniorum acumine, & linguarum varietate, & otij abundantia, & negotiorum multitudine, & lectionum crebritate, & exercitiorum assiduitate, & magistrorum excellentia, & discipulorum diligentia omnibus vtriusque Academiæ Collegijs anteferendum? O suaue & aureolum somnium!

Vide Alleon Bristoum & alios.

Seminariorũ cum Academijs collatio iniqua & Thrasonica.

Quisquis amat ranam, ranam putat esse Dianam.

Comparatio sanè vt odiosa, sic vanissima: & stupenda in matrem ingratitudo, etiam apud Persas

Xenophon lib. 1. Pæd.

Ingratitudo

Ethnicos Iudices grandi supplicio vindicanda. Ita vipera mater non nisi à suo fœtu necatur? Ita à canibus suis Actæon miser dilaceratur? ita Vniuersitas proprijs pennis vulneratur? sic olim colubrum in sinu fouit suo malo Rusticus Æsopicus: sic ouicula quædam iussu pastoris, vberibus suis se aluisse lupi catulum, non sine causa est conquesta in Græco Epigrammate,

Lacto lupum vberibus proprijs non sponte, sed horsũ
Me demens adigit pastor vt id faciam.
In me rursus erit fera postquam creuerit ex me,
Natura haud vnquam vertitur officijs.

Sic gallina serpentinis ouis incubans, ne suo exitio ea foueret, ab hirũdine prudenter est admonita.

QVÒ autem hæc obiectio hostilis infringi, & sanctissima Academiæ existimatio asseri, & omnis suspicio ex aliorum animis eximi possit: necessariò mihi oratio paulo longior habenda est. Si enim mentes nostræ longè retrò prateriti temporis spatia respexerint: videbimus Oxoniensem Academiam non modò liberalissimis ingenijs, & doctissimis hominibus affluentem: quod vt à proposito remotum, ne attingam quidem: verumetiam fuisse olim hanc veritatis discipulam, pietatis magistram, clarissimorum Ecclesiæ patrum nutricem fœcundissimam, quæ non solùm Academicis suis lac præbuit: sed & vbique Regni totius subditos solido cibo aluit, & exteris quoq; nationibus primam quasi mammam hijs postremis temporibus dedit, & salutarem diuini verbi pastum subministrauit: à quibus ve-

De priscis & pijs Oxoniens. Academiæ patribus breuis Narratio.

ris

veris & antiquis Maioribus suis degeneres isti filioli bene credendi formam & exemplar potius quàm ab istis nuper allectis patribus, prauarum opinionum, agrestem colycinthidem & vitiosum succum accipere debuissent.

Intelliget enim prudentia tua in hac vna tua Vniuersitate mirabilem Dei in Ecclesia sua tuenda prouidentiam: & hanc Protestantium doctrinã cui hodie tantoperè detrahitur & obtrectatur, non esse à nobis, sicuti euulgant, Oxoniæ heri vel nudiustertius disseminatam: sed à patribus nostris, (si ita loqui fas sit, cùm Deum vnum patrem in cœlo & in terra propriè nominamus) à viris magnanimis prisci seculi, eximiæ eruditionis, spectatæ pietatis longè latéque consitam: & ab illis vel singulis vel vniuersis, vel diuisim vel coniunctim, omnes religionis partes inspectas fuisse, quas nos diuino beneficio hodierno die recipimus & profitemur. Breuis etiam hæc historiola Pontificũ immanẽ carnificinam liquidò commonstrabit. Quanquam illud iterum atque iterum affirmamus & repetimus, (nunquam enim satis dicitur, quod nunquam satis discitur) hanc nostram doctrinã neque ab istis Anglis, neque à Boëmis, nec à Germanis, neque ab homine quocunque, nec ab Angelo vllo, sed à Deo eiúsque verbo nos didicisse & docere.

Oxonia antiquissima nutrix receptæ Religionis, & oppugnatrix Monachatus

Vetus Oxonia & fraterculis istis & eorum religioni sæpius se opposuit: & Oxonienses nostri vnà cum Pragensibus in Epistolis suis ad Parisienses referunt illam Hilarij cum Liberio Episcopo Ro-

mano de Arrianismo concertationem, & improbant; quem tamen Papam nostri minores patres defendunt, & ab hæresi omni vendicare satagunt.

Sub Ioanne. Vetus Oxonia sub Ioanne longè ante Wicleuum viros & literatura & religione eccles. aptissimos produxit & educauit: nominatim Gualterum Mapū, non solùm studiosum sed & Archidiaconum Oxoniensem: qui cùm Papæ & Cardinalium pompam, luxum, superbiam Romæ vidisset: reuersus Apocalypsin nouam Goliæ Pontificis composuit: eum propter insignes iniurias Ioanni Regi nostro illatas & propter alia infinita flagitia, ipsum Plutonem, asinum, Prælatos bruta pecora & stercora nominauit. In Ioannem Regem quanta dicacitate Innocentij Tertij Legatus Pandolphus debacchatus sit, P. Virgilius in historia Anglica non dissimulauit. Cuius etiā Mapi illud Apophthegma esse putatur, Iudæis & albis Monachis nulla fides seruāda, cùm nec ipsi alijs seruēt. Ab hoc & ab alijs nostris multi versus & Rithmi contra Papā cōpositi esse ferūtur.

G. Mapus.

Giraldus in Speculo Ecclesiæ.

Roma capit singulos & res singulorum,
Romanorum curia non est nisi forum,
Ibi sunt venalia iura Senatorum,
Et soluunt contraria, copia nummorum.

Et contra Religiosulos istos,
O monachi, vestri stomachi, sūt Amphora Bacchi,
Vos estis, Deus est testis, teterrima pestis.

Et contra Franciscanos hoc seculo natos,
Cordula nodosa, pes nudus, cappa dolosa,
Hæc tria Nudipedes ducunt ad Tartara Fratres.

Quo

Quo tempore etiam Alexander Theologus pro Rege Ioanne de Autoritate Regia contra Temporalem Pontificum dominatum, & de Regno Christi non mundano: & de Angliæ immunitatibus ex Gregorij Magni dictis ad Augustinum Monachũ optimè disceptauit. Vetus Oxonia habuit sub Edouardo Tertio Richardum Fizrawfum Armachanum nostræ Academiæ Cancellarium antecessorem tuum, & deinde Hiberniæ primatẽ, qui Auinione conclusiones quasdam apud Innocentiũ P. & Cardinales proposuit, publicauit, verbo & scripto perstrinxit Monachos & Fratres mendicantes, à quibus hæreseos nomine & crimine ad Papalia subsellia vocatus & citatus fuerat. Bibliander homo multæ lectionis & multarum linguarum de eo honorificè prædicauit, tanquam immortali laude digno, quod in Academia Oxoniensi Christianæ fidei & Ecclesiæ se vindicem & assertorem exhibuisset. De Edouardo Tertio suprà dictum est, apud quem Armachanus in summo honore & precio fuit; sicuti etiam de Ioanne Baconthorpio referunt, eum sensisse fastigium sacerdotale Monarchiæ Regali debere cedere. Erat Baconthorpius Anglorum & exterorum hominum libris ac literis celeberrimus, Antichristi fallacias perspiciebat, & aperiebat, Pontificem Romanum in gradibus consanguinitatis (quod tum sicut hodie Papa licentiosè & perniciosè non sine magna sanguinis confusione & Regnorũ perturbatione vsurpat) dispensare non posse, constanter pronunciabat.

Alex. Theologus.

Sub Ed. Ter. Armacanus.

Li. 1. Vindicat. Christianismi.

Ioan. Baconthorpius.

Th. Walden. T. 1. contra Wicleuistas.

mano de Arrianismo concertationem, & improbant; quem tamen Papam nostri minores patres defendunt, & ab hæresi omni vendicare satagunt.

Sub Ioanne. Vetus Oxonia sub Ioanne longè ante Wicleuum viros & literatura & religione celebratissimos produxit & educauit: nominatim Gualterum Mapũ, non solùm studiosum sed & Archidiaconum Oxonien sem: qui cùm Papæ & Cardinalium pompam, luxum, superbiam Romæ vidisset: reuersus Apocalypsin nouam Goliæ Pontificis composuit: eum propter insignes iniurias Ioanni Regi nostro illatas & propter alia infinita flagitia, ipsum Plutonem, asinum, Prælatos bruta pecora & stercora nominauit. In Ioannem Regem quanta dicacitate Innocentij Tertij Legatus Pandolphus debacchatus sit, P. Virgilius in historia Anglica non dissimulauit. Cuius etiã Mapi illud Apophthegma esse putatur, Iudæis & albis Monachis nulla fides seruãda, cùm nec ipsi alijs seruẽt. Ab hoc & ab alijs nostris multi versus & Rithmi contra Papã cõpositi esse ferũtur.

G. Mapus.

Giraldus in Speculo Ecclesiæ.

Roma capit singulos & res singulorum,
Romanorum curia non est nisi forum,
Ibi sunt venalia iura Senatorum,
Et soluunt contraria, copia nummorum.

Et contra Religiosulos istos,
O monachi, vestri stomachi, sũt Amphora Bacchi,
Vos estis, Deus est testis, teterrima pestis.

Et contra Franciscanos hoc seculo natos,
Cordula nodosa, pes nudus, cappa dolosa,
Hæc tria Nudipedes ducunt ad Tartara Fratres.

Quo

Quo tempore etiam Alexander Theologus pro Rege Ioanne de Autoritate Regia contra Temporalem Pontificum dominatum, & de Regno Christi non mundano: & de Angliæ immunitatibus ex Gregorij Magni dictis ad Augustinum Monachũ optimè disceptauit. Vetus Oxonia habuit sub Edouardo Tertio Richardum Fizrawfum Armachanum nostræ Academiæ Cancellarium antecessorem tuum, & deinde Hiberniæ primatẽ, qui Auinione conclusiones quasdam apud Innocentiũ P. & Cardinales proposuit, publicauit, verbo & scripto perstrinxit Monachos & Fratres mendicantes, à quibus hæreseos nomine & crimine ad Papalia subsellia vocatus & citatus fuerat. Bibliander homo multæ lectionis & multarum linguarum de eo honorificè prædicauit, tanquam immortali laude digno, quod in Academia Oxoniensi Christianæ fidei & Ecclesiæ se vindicem & assertorem exhibuisset. De Edouardo Tertio suprà dictum est, apud quem Armachanus in summo honore & precio fuit; sicuti etiam de Ioanne Baconthorpio referunt, eum sensisse fastigium sacerdotale Monarchiæ Regali debere cedere. Erat Baconthorpius Anglorum & exterorum hominum libris ac literis celeberrimus, Antichristi fallacias perspiciebat, & aperiebat, Pontificem Romanum in gradibus consanguinitatis (quod tum sicut hodie Papa licentiosè & perniciosè non sine magna sanguinis confusione & Regnorũ perturbatione vsurpat) dispensare non posse, constanter pronunciabat.

Alex. Theologus.

Sub Ed. Ter. Armacanus.

Li. 1. Vindicat. Christianismi.

Ioan. Baconthorpius.

Th. Walden. T. 1. contra Wicleuistas.

Ed. & Ric. 2. Priuilegia Oxoniæ conceſſerũt.

nardus hic & Richardus ſecundus vt Papæ eiúſq; põpæ inimici, ſic Academiæ noſtræ benefici patroni fuerunt, quam magnis ac multis priuilegijs cõmunitam hodie reliquerũt: ſub Edouardo Reginæ Col-

Coll. nouum & Regineũ.

legium Philippæ eius coniugis maximis impenſis extructum putatur: ſub Richardo nouum Collegium à Wintonienſi Epiſcopo Guilielmo Wicamo Oxoniæ conditum eſt. Pro Armacano digladiatus

R. Killingtonus.

eſt ſtrenue Richardus Killingtonus Theologus Oxonienſis contra hanc otioſam, monaſticam mendicitatẽ, præclarè declamans. Eluxit ſubidem tempus in noſtra Academia Ioannes WICLEVVS

Sub Ed. & Richardo I. Wicleuus.

illuſtre totius Eccleſiæ ſydus ſacræ paginæ profeſſor, Mertonenſis Collegij alumnus: cui licet carceres & excommunicationem Maiorem denunciarẽt, licet Romanus Pontifex ad Richardum Regem ſcriberet, vt hominem doctiſſimum, pium, inſontem, (non argumentis) ſed vinculis premeret atq; conſtringeret, licet tandem relegarẽt, licet multi eius

Cancell. & procuratores.

fautores atque adeò Robertus Riggæus Cancellarius & Procuratores à Thoma Arundelo Archiepiſcopo Cantuarienſi, ſemel atque iterum accerſiti & durius tractati vix dimitterentur: tamen per tot varios caſus, per tot diſcrimina, Principis & Nobilium, Domino ſic prouidente & protegente, vmbraculo tectus, & patrocinio ſeptus fuit, vt cauſam Chriſti egerit viriliter, in ſcholis publicè Antichriſtum detexerit grauiter, Euchariſtici ſa-

Biblia à W. in vulgarem ſermonem tranſlata.

cramenti doctrinam veram propugnauerit acriter, Euangelium illuſtrarit potenter, Biblia in linguam

popu-

populárem verterit fideliter, & tandem post aliquot annorum exilium in sua Ecclesia Lutterworthensi sepultus obdormierit in Domino suauiter, quãtumuis frementibus & nimium incalescentibus Carmelitis atq; alijs Pontificij ordinis sacrificis. Et quanquam Oxonienses de eius eruditione admirabili, sanctitate incomparabili præclarum darent testimonium: ea tamen fuit illius ætatis cæcitas & insania, vt Martinus Quintus Pontifex Romanus & alij ipsius tyrannidis administri, ne ossa quidem eius molliter cubare siuerint, sed post annos quadraginta vnum eum in Anglia exhumarint, cadauer solenniter exusserint, libros plusquam ducentos elegantissimè scriptos, in Pragensi Vniuersitate cremauerint, & Christi Euangelium per eum prædicatum in concilio Constantiensi condemnarint. Ex huius tamen Phœnicis cineribus Dominus alios Doctores & verbi præcones excitauit: Petrum Pateshallum Londini & alibi Wicleui dogmata pro concione contra Augustinianos tradentem: Ioannem Astonum, qui cùm Transubstantiationis portentum, & illam in Sacramento Accidentis sine Subiecto chimæram negasset, in carcerem coniectus est, ibiq;, vt aiunt, mortuus: Ioannem Puruæum quẽ Waldenus Romanista Wicleui Glossatorem & Lollardorum Librarium vocat, qui in Apocalypsim scribens Romanam Ecclesiam meretricem Babylonicam, & Papam Antichristum confirmat: de artissima piorum hominum custodia, & grauissimis Ecclesiæ persecutionibus & libris multis ipsorum malitia

Æn. Siluius.

Wicleui fautores & discipuli multi

Balæus Cent. 7.

malitia abolitis conqueritur: Nicolaum Herfordium doctrinæ Wicleuianæ assectatorem, ac propterea multis cruciamentis subiectum: Guilielmum Thorpum, eiusdem Wicleui annis plusquam triginta diligentissimum auditorem: Philippum Repingtonum, contra traditiones hominum, mendicitatem Fraterculorum, auriculares confessiones, & alia eiusmodi Romani Pontificis commenta & prælegentem & concionantem: Laurentium Redmannum, & Petrum Paynum, qui mris hîc modis vexatus, multis incommodis hic affectus, Oxonia Bohemiam se contulit, vbi doctrinam Euangelicam sparsit, eandem ad Conciliũ Basiliense cum alijs Legatus missus per quinquaginta dies propugnauit. Noster erat Aluredus seu Alfridus, sub quo Collegium Vniuersitatis exædificatum est, qui vt ipse literis deditus erat, ita Oxoniam vndiq; eruditissimos homines euocauit, vnde non solùm ea, verumetiam Lutetia optimis doctrinarum riuulis quodammodo irrigata est. Ab hoc Psalterium Dauidis in patrium sermonem conuersum esse dicitur, quò possit ab omnibus intelligi: tantum abest vt voluerit hic Princeps suum populum Sacræ Scripturæ ignoratione laborare, aut eius lectionem à suis subditis tanquã hæreticam explodi. Hoc pietatis amore inflammatus est Humfredus illustris vir Dux Gloceſtriæ Angliæ administrator, sub Henrico sexto florentissimus, quando Henricus Chichleius Cantuar. Archiep. hîc duo struxit Collegia, Omnium Animarũ

Æn. Syl. in desc. Europ. & in 49. ca. hist. Boem.

Rex Alphridus.

Coll. vniuersitatis.

Psalterium in Vernacula lingua.

Humfredus D. Gloc. Hen. 6.

Coll. Omniũ Animarum.

& D.

& D. Bernardi, quando etiam G. Wanfletus alterũ D. Maria Magdalena dicauit: vt quemadmodũ beata fœmina pedes Christi suaui refocerat vnguẽto, sta bona ingenia ibidẽ perenni doctrinæ nectare pascerentur: id quod ab eis tum sedulò factum esse testatur Polydorus Virgilius. Humfredus Dux, Oxoniensis fuit, non modò propter bonarum literarum studium, cui se adolescens in Baliolensi Collegio addixit, verumetiam quia Theologiæ amplissimam & speciosissimam scholam magnificè constructam, & Bibliothecam Vniuersitatis omni genere præstantissimorum librorum instructam reliquit. Quomodo autem Monachorum & superstitiosorum hominum fraudes, & fallacias deprehenderit, cognosci potest ex historia illius Caci qui propter suam religionis causa ad sanctum Albanum peregrinationem, visum sibi restitutum & cæcitatem natiuam subitò ablatam affirmauit, & statim à prudentissimo Principe examinatus de quonis colore (quod cæcis negari testatur vetus prouerbiũ) optimè iudicare potuit. Ad extremum ad honores, vt dixi, euectus, & iuris peritissimus, cùm facinorosos seuerè plecteret, & pijs hominibus impensè faueret, & omnia non tam potentia sua quàm iustitia, non tam voluntate quàm æquitate metiretur, odium implacabile Episcoporum aliorúmque sibi conflauit, adeò vt in Burriensi Concilio noctu captus, in carcerem trusus, de improuiso siue puluillo siue alio modo præfocatus & trucidatus fuerit.

D. Ber. Col.

Col. Mar. Magd.

Hist. Angl. l. 23.

Ita

Ita ne domus quidem priuata, nec carcer commune omnium præsidium pijs Principibus in Papismo, tutum Asylum, nec lectus ad quietem datus, immunis à mortis periculo esse potest. Apud hunc gratiosus fuit Ioannes Capgranius Oxoniæ Doctor sui tẽporis tyrannidem animaduertens, non pastores eos nominauit, sed Mercenarios, oues lupis exponentes, non animas sed lac & lanam quærentes, patriæ prædones, malos operarios: vt quibus veritas oneri, ius contemptui, crudelitas delectationi fuisset. Huic Principi eiusq; religiosæ coniugi Aleonoræ Cobhamæ charus fuit Rogerus Onlæus Oxoniensis, qui Wicleuianæ & Christianæ religionis candidatus & amicus contra Papismum nobilissimæ huius Heroinæ ope aliquid tentans, velut perduellis Londini cum alijs strangulatus dicitur. Oxoniensis fuit Reginaldus Pecocus in Collegio Regali liberalibus disciplinis imbutus, huius ducis opera Episcopus Chicestrensis: cuius hæreses à Cantuariensi Archiepiscopo Thoma Burcherio & alijs damnatæ hæ sunt, videlicet, 1. Officium Præsulis præcipuum esse, Dei verbum prædicare: 2. Humanam rationem Scripturis non esse præferendam: 3. Modernum vsum Sacramentorum peiorem esse vsu legis naturæ: 4. Episcopos suas admissiones à Pontifice Romano coëmentes peccare: 5. Neminem teneri Romanæ Ecclesiæ determinationi credere aut obedire: 6. Necessarium ad salutem non esse, ponere Christi corpus materialiter in Sacramento: vt ex Thomæ Gascoigny Dictionario Theologico, & ex

I. Capgranius.

R. Onlæus.

Bal. Cent. 8. R. Pecocus. Col. Orial.

Articuli quàm hæreticis

Lelando

Lelando Balæus & Foxus colligunt. Oxoniensis fuit Galfridus Chaucerus, propter dicendi gratiam & libertatem quasi alter Dantes aut Petrarcha: quos ille etiam in linguam nostram transtulit, in quibus Romana Ecclesia tanquam sedes Antichristi describitur & ad viuum exprimitur: Hic multis in locis Fraterculos istos, monachos, missificos, Pontificiorum ceremonias, peregrinationes, facundè notauit, verum & spiritualem Christi in Sacramento esum agnouit, turpitudinẽ coactæ virginitatis perstrinxit, libertatem coniugij in Domino commendauit, vt in fabulis Monachi, Fratris, Aratoris & in reliquis legimus. G. Chaucerus.

Taceo Petrum Clercum Wicleui sectatorem, quem ferunt in nostra schola cum Thoma Waldeno Papistarum facilè Coryphæo contra imaginum venerationem, mortuorum inuocationem, aliaq; multa disertè & perspicuè disseruisse: & hinc in Boëmiam profugisse. P. Clercus.

Qua ex re diuina prouidentia sic effectum est, vt partim librorum Wicleuianorum importatione, partim istorum piorum exulum assidua prædicatione, & pòst Ioan. Hussij & Hieronymi Pragensis conuersione, Boëmia Papæ fastum & errores intelligere, & Euangelij veritatẽ recipere & amplexari cœperit, & ita demũ à nobis orta doctrina ad Boëmos traducta, ad Germanos postea deducta, ad nos iterum postiliminio & ad vicinos remearit. Bohemi à nostris ad religionem conuersi.

Quid de nostris Oxoniensibus Scholasticis dicam? qui si meliori seculo vixissent, vt Academica cohabitatione, sic Christiana animorum & sensuum cõspiratione nostri toti fuissent? Scholastici Oxon.

Quid

Bacon. *Quid dicam de Rogero Bacono antiquissimo multorum voluminum Scriptore, qui propter quædam dogmata & propter nouitates quasdam suspectus, à Nicolao Quarto Romano Pontifice damnatus &*

I. Scotus. *carceribus traditus est? Quid de Ioanne Scoto nostro? qui tametsi verè propter styli obscuritatem & spinosum scriptionis genus tenebrio non abs re habeatur, tamen piè sensit nobiscum, Transubstantiationem ex Scripturis sanctis & rationibus firmis non posse demonstrari. Nec dissimile verò est hunc illum Scotum fuisse de cuius horrenda morte Petrus Crinitus scribit, cùm in Britannia aliquot discipulos erudiret, & illis doctrina hæc non placeret: eos hominem adortos esse, graphijs acutissimis*

G. Occamus *pupugisse & occidisse. Noster etiam fuit G. Occamus, ille multorum monumentis clarus, & à Gersone Parisiesis vniuersitatis Cancellario illustri testimonio honoratus, certè in Papam Ioannem vicesimum tertium acerbè inuectus est: pro Ludouico Quarto Imperatore contra Pontificem disputauit, Papæ in ciuili dominio potestatem vellicauit: Potentissime Cæsar, inquit, defende me gladio, & ego*

Nic. de Gorham. *te defendam verbo. Nec minus noster fuit Nicolaus Gorramus, cuius Sententias, distinctiones, argutias quasdā spinas esse scholasticas confitemur: tamen quoniam in multos Veteris & Noui Testamenti libros non inconcinnè commentatus est: eum ego non malis nostræ scholæ doctoribus accenseri posse arbitror. Nam qui præter consuetudinem receptam cisternis, prætermissis ipsos limpidissimos fon-*

tes

tes adit, & ex illis sibi & suis abundè haurit, illum probabile est voluisse aliquid, si per temporis sanctiã potuisset. De Scripturarum auctoritate & perfectione vt debuit religiosè & augustè loquitur: ex Hieronymo, Nescire eum literas, qui sacras ignorat: ex Paulo, In Christo esse omnes thesauros sapientiæ & scientiæ Dei: & ex eo hanc posse elici rationem, In eo est permanendum quod potest instruere ad salutem: sed Sacra documenta sunt huiusmodi: ergo in illis permanendum: Omnem Scripturam diuinitus inspiratam sufficere, omnem siue inchoatam, vt lex & libri historici, siue promouentem, vt libri Salomonis & Prophetæ: siue consummantem, vt Nouũ Testamentum, & eas perfectum hominem efficere ad omne opus bonũ, quantũ ad Deũ, quantũ ad seipsũ, quantum ad proximũ, vel quantũ ad opus inchoationis, profectus, perfectionis: ex quibus illa inanissima captiuncula noui Censoris, contra Germanam loci Paulini interpretationẽ solidè refutatur. Nicolaus Lyranus Anglus perhibetur & Oxoniensis, qui nõ solũ Oxoniæ & Lutetiæ contra stolidos Iudæos falsa noui Messiæ expectatione lactatos disputauit, sed cõtra Episcopos Petri successores à fide deuios & Apostatas scripsit: & Liturgiã lingua nota nõ sermone peregrino Apostolorũ tẽpore celebratã fuisse agnoscit, licet ex Iudais natus fuerit & ad Syrtes errorum & absurdas interpretationes quasdã temporũ inscitia & Pontificum tyrannis quandoq; hominẽ incogitantẽ adegerint. Sub idẽ ferè tẽporis R. Actonus claruit Oxoniæ doctoris gradu insignitus: cuius

S. Sanctæ perfectio.

Colos. 2. 2. Tim. 3.

Censura.

Omnis scriptura an Tota.

In Matth. 16

N. Lyran.

1. Cor. 14.

R. Actonus.

cuius & in recte iudicando acumen, & in regno Christi einsq; Euangelio prædicando feruor celebratur. Omitto alios innumerabiles superioris seculi.

Sub H. 7. I. Coletus. Henrico septimo regnante floruit Ioannes Coletus Academiæ Oxoniensis alumnus, post Ecclesiæ Paulinæ Decanus, deinde scholæ Paulinæ institutor, Paulino more docens, viuens, ita Paulum familiarem habuit, vt eum Commentarijs illustrarit. Docuit non adorandas imagines, docuit Christum gratis iustificantē, docuit Episcopos non pascentes gregē esse lupos, docuit ipse inconiugatus se nusquā reperisse minus corruptos mores quā inter coniugatos. Naturæ suæ impulsu ab istorum tyrannide prorsus abhorruit, qui pro re nihili imò pro vera fide Christi innocentes & pios tanquam hæreticos comburunt. Irrisit quendam sciolum sed crudelem, teste Erasmo, qui illud Apostoli, Hæreticum hominem post vnam aut alteram admonitionem DE VITA, exponebat ac si de VITA tollere oporteret. Et hijs altisq; de causis ipsi à Standisio crimen hæreseos obiectum est. Venio ad Henrici Octaui ætatem,

Sub Henr. 8. Tindal. quando G. Tindallus interpres Bibliorum fidelissimus, multorum librorum autor doctissimus, &

Tauerner. martyr constantissimus: quando Tauernerus homo tum veræ religionis sitientissimus, tum artis

Clercus. suæ Musicæ peritissimus: quando Clercus eruditissimus, salsamentorum & putridorum piscium in carcere Gymnasij Friswidensis fœtorem & pedorem non ferens, extinctus: quando Ioan. Frithus

Frithus. cum Thoma Moro viro & doctrina & ingenio

præ-

præstanti sæpe congressu est & demum contrematus; cuius tamen mortem indignam Mori eiusdē morte iustissimus Dominus vltus est: quando Ric. Coxum, Ecclesiæ Christi Decanum primum, Cancellarium nostrum & pòst Elyensis Episcopum: quando Hedonum, Garrettus, Howkerus, Harlæus, Episcopus Herefordensis tuæ pueritiæ, Nobilissime Comes, olim peritus & pius informator, & alij non pauci Magdalenenses, hanc ipsam nostram fidem professi, alij comprehensi, alij pedicis, alij manicis constricti, alij duro examine torti, alij combusti, alij multis modis excruciati piè quondam Oxoniæ degerunt. Vt de reliquis tempore Mariano vel Collegio suo electis, vel peremptis, vel hinc, inde miserè oberrantibus sileam. Nam de istorum nonnullorum & aliorum doctrina, confessione, pœna satis superq; docebit Ioannis Foxi diligentissimi & politissimi Historici magno labore, multis impensis, fide optima, congestum Martyrologium. Ita nunquam sterilis fuit Ecclesia Oxoniensis, sed habuit hactenus & habet nunc, Deo gratia, complures qui poterunt cum istis doctorculis in nomine non suo, nec in clypeo suo, nec in hasta sua sed nomine Domini congredi: & habebit etiam sempiternis temporibus: nec in cœlo stellæ, nec in Oceano fluctus, nec in Ecclesia pij, nec in Academia docti homines deficient, sed erunt qui omnibus Iesuitis possent & velint respondere. Imò cœlum & terra transibunt, verbum Domini in æternum permanebit.

D. Cox.

Magdalenenses.

Ecclesiæ nostræ ferax Doctorū contr. Ed. Campiani sententiam.

HII *nostri Patres & Maiores, hij præceptores*

cuius & in recte iudicando acumen, & in regno Christi eiusq; Euangelio prædicando feruor celebratur. Omitto alios innumerabiles superioris seculi.

Sub H. 7. I. Coletus.

Henrico septimo regnante floruit Ioannes Coletus Academiæ Oxoniensis alumnus, pòst Ecclesiæ Paulinæ Decanus, deinde schola Paulinæ institutor, Paulino more docens, viuens, ita Paulum familiarem habuit, vt eum Commentarijs illustrarit. Docuit non adorandas imagines, docuit Christum gratis iustificantē, docuit Episcopos non pascentes gregē esse lupos, docuit ipse inconiugatus se nusquā reperisse minus corruptos mores quā inter coniugatos. Naturæ suæ impulsu ab istorum tyrannide prorsus abhorruit, qui pro re nihili imò pro vera fide Christi innocentes & pios tanquam hæreticos comburunt. Irrisit quendam sciolum sed crudelem, ueste Erasmo, qui illud Apostoli, Hæreticum hominem post vnam aut alteram admonitionem DE VITA, *exponebat ac si de* VITA *tollere oporteret. Et hijs aliisq; de causis ipsi à Standisio crimen hæreseos obiectum est.*

Sub Henr. 8. Tindal.

Venio ad Henrici Octaui ætatem, quando G Tindallus interpres Bibliorum fidelissimus, multorum librorum autor doctissimus, &

Tauerner.

martyr constantissimus: quando Tauernerus homo tum veræ religionis sitientissimus, tum artis

Clercus.

suæ Musicæ peritissimus: quando Clercus eruditissimus, salsamentorum & putridorum piscium in

Frithus.

carcere Gymnasij Friswidensis fœtorem & pedorem non ferens, extinctus: quando Ioan. Frithus cum Thoma Moro viro & doctrina & ingenio

præ-

præstanti sæpe congressus est & demum concrematus; cuius tamen mortem indignam Mori eiusdē morte iustissimus Dominus vltus est: quando Ric. Coxus, Ecclesiæ Christi Decanus primus, Cancellarius noster & pòst Eliensis Episcopus: quando Hedonus, Garrettus, Howkerus, Harlæus, Episcopus Herefordensis tuæ pueritiæ, Nobilissime Comes, olim peritus & pius informator, & alij non pauci Magdalenenses, hanc ipsam nostram fidem professi, alij comprehensi, alij pedicis, alij manicis constricti, alij duro examine torti, alij combusti, alij multis modis excruciati piè quondam Oxoniæ degerunt. Vt de reliquis tempore Mariano vel Collegio suo eiectis, vel peremptis, vel hinc, inde miserè oberrantibus sileam. Nam de istorum nonnullorum & aliorum doctrina, confessione, pœna satis superq́; docebit Ioannis Foxi diligentissimi & politissimi Historici magno labore, multis impensis, fide optima, congestum Martyrologium. Ita nunquam sterilis fuit Ecclesia Oxoniensis, sed habuit hactenus & habet nunc, Deo gratia, complures qui poterunt cum istis doctorculis in nomine non suo, nec in clypeo suo, nec in hasta sua sed nomine Domini congredi: & habebit etiam sempiternis temporibus: nec in cœlo stellæ, nec in Oceano fluctus, nec in Ecclesia pij, nec in Academia docti homines deficient, sed erunt qui omnibus Iesuitis possent & velint respondere. Imò cœlum & terra transibunt, verbum Domini in æternum permanebit.

D. Cox.

Magdalenenses.

Eccle. nostra ferax Doctorū contr. Ed. Campiani sententiam.

HII *nostri Patres & Maiores, hij præceptores*

fuerunt, qui vita, scriptis, sanguine nostram doctrinam consignarunt. Nam maiores sunt isti quantumuis mortui quàm quibus ignis aut alia tormenta nocere possunt. Salamandra in igne viuit, sic isti Martyres per ignem & aquam transierunt & per ignem iam triumphant: castanea in igne aliquandiu detenta est, sed tandem exilit. Ignis flammas omnes Martyrum sanguis restinguet. Ignis qui erumpens Idolatras Chaldæos iuxta fornacem incendit, tres pueros in fornace ne quidem læsit. Et quamuis velut hæreticos lingua istorum maledica vbiq; locorum traducat: non potest tamen nunc stolis albis amictas eos maculare aut denigrare. Non equidem diffiteor multos aduersatos semper fuisse, & bonis malos obgannuisse: tamen quis tam amusus est qui non mallet vnam lusciniam dulcissimè cantillantem, quàm in agro multas cicadas molestè stridentes, aut in stagno multas ranas coaxantes audire?

QVOD AVTEM *Campianus eiusq; socij non horum rectas vias sequi, sed per aliena deuia & præcipitia digredi maluerunt, non est vitio dandum matri, quæ & exemplis tot patrum, & præceptis saluberrimis multorum abundat, cuius autoritati morem potius gerere quàm derogare oportebat: nec in Deum Agricolam qui plantauit vineam, in cornu olei collocauit, fodit, torculari ornauit, sepimento vallauit, è cœlo nubibus rigauit, culpa est conferenda: sed ipsis tribuendum, ipsorum*

ingra-

ingratitudo meritò accusanda est, qui cultori non vuas quas expectauit, sed labruscas quas horret, protulerunt. Scitè Augustinus, (cultura ipsius (DEI) *est in nos, quòd non cessat verbo suo extirpare semina mala de cordibus nostris, aperire cor nostrum tanquam aratro sermonis, plantare semina præceptorum, expectare fructum pietatis. Hæc Deus in nos: quid isti contra Deum? Ingrati agricolæ extiterunt: operarios huc à Domino emissos alios contumelijs affecerunt, alios neci dederunt, ipsi fructum reddere noluerunt. An propterea gratus Deus in ius vocandus, quia illi ingrati sunt? An Oxonia insimulanda, quòd tales ad tempus habuerit? Deus ipse apud Iesaiã dicit se quoq; Filios enutriuisse & extulisse, & se ab ipsis spretũ fuisse. An si Petrus in atrio Pontificis sedens Christum negauit, idcirco Christus culpandus est? Cauebunt spero inposterum reliqui Academici, superstites, posteri, Patres, filij: cauebunt ne istos imitentur qui ex nobis exierunt: sed eos potius audient, qui veræ pietatis, religionis ductores & doctores, & in cœlum præuij, & ad Christum anteambulones fuerunt. Cauebunt per Dei gratiam, & à tabernaculis Choritarum separabuntur: nec dicent illis qui verbum hoc non afferunt,* AVE, *sed cum Paulo,* ANATHEMA. *Cohabitatio cum istiusmodi est quasi contagio: Sciunt iam nostri, clarissimas lampades ex corrupto oleo nigredinem & fuliginẽ contrahere: sciunt vnam chordã de pelle lupina totã corrũpere melodiã: sciũt Basiliſci aspectũ &*

De verbis D. S. Io. S. 54.

Adhortatio ad Oxonienses ab exemplo Maiorum Protestantium.

De Basiliſco Plinius.

vmbram fugiendam: qui vbicunque deliteſcit nihil ſinit vireſcere, omnia veneno ſuo inficit, frutices necat, herbas non contactas modò ſed afflatas exurit. Sciunt nunc Deum Zelotypum eſſe, & populum ſuum populum ſibi peculiarem, ſelectum, ſanctum eſſe velle: ac propterea omne cum alienis commercium vetare, QVONIAM AVOCABVNT *filios tuos à me, vt dijs alienis ſeruiant,* ET COMMOVEBITVR FVROR DOMINI *contra vos vt citò deleat. Norunt itaq; norunt tales, qui Ieſu ſocij proprio ſuorum animorum inductu, ſine Spiritus ſancti afflatu eſſe volunt, à Ieſu alienos ſe & à Deo extorres poſſe euadere.*

Deut. 7.

Tertia pars de inſtituti ratione.

INSTITVTI *mei ratio quæ ſit ſuprà aperui. De me fortaſſis cenſebunt lectores quidam ſicut de alijs qui hijs doctiſſimis temporibus & in hoc ætatis noſtræ faſtidio aliquid in lucem emittunt: quorũ delicatas aures explere, & expectationi aut oblectationi aut curioſitati ſatisfacere, nec facile eſt nec volupe neque neceſſe. Videbimur enim alibi dixiſſe nimium, alibi parum, hîc frigidè illic feruidè, hîc blandè illic ſalsè, alicubi etiam falsò & ſycophanticè, nunquam ſatis, vbiq; languidè: ſic vt vel ad rei veritatem, vel ad rationis ſoliditatem, vel ad dictionis elegantiam, Argi iſti quouis Polyphemo domi cæciores aliquid ſemper deſiderent. Sunt alij qui iamdudum ad Campiani Rationes Decem meam Reſponſionem expoſcunt & requirunt: & homines otio abundantes meam in ſcribendo tarditatem incuſabunt. Fateor quidem*

dem

dem esse hoc factum & expectatione illorum, & voto meo, & opinione aliorum serius: tamen huius, si quæ sit, cunctationis causæ multæ sunt. Serò & agrè Campiani libellum nactus sum, serò ad me sub finem Augusti literæ quibus hoc onus impositum fuit, perlatæ sunt, & quidem tum, quando ruri à libris, à musis, ab amicis Academicis aberam, vbi vacationis nostræ tempore necessaria mihi fuit remansio, & propter officium quo in Ecclesia fungebar, & propter infirmitatem & morbum quo per aliquot septimanas colluctabar. Deinde an respondere deberem diu multúmq; dubitaui: quòd naturæ instinctu & animi quadam propensione ad alia studia amœniora percolenda feror, & omnino his litibus atque rixis non libenter inuoluor, nec in has efferuescentes & contentiosas scholas ingressus fuissem, nisi vocatus ab hijs quibus obtemperare debui, & iterum atque iterum expergefactus ab alijs quibus displicere nolui. Extimulauit tamen me Hardingi, Copi, Bristoi, Campiani, aliorumq; aduersariorum importunitas: qui nominatim me in hanc quasi arenam prouocauerunt, quos ego nunquam facto vel verbo læseram: sed eorum singulis mentem meliorem optaueram. Quanquam & illis iamdudum os obturatum fuisse rebar, cum Hardingo pro me & Thoma Sampsono charissimo fratre ipse Iuellus, Copo pro me ipse in vita Iuelli, Bristoo D. Fulcus, Campiano G. Whitakerus abunde respondisset. Deterrebant etiam me aliæ res duæ, aduersariorum curiositas & moro-

sitas. Curiositas, vt superius attigi, non tam amicè legere quàm præpropere iudicare solet. Plura multo homines iudicant odio aut amore, aut cupiditate, aut iracundia, aut dolore, aut latitia, aut spe, aut timore, aut errore, aut aliqua permotione mentis, quàm veritatis aut præscripto, aut iuris norma aliqua, aut iudicij formula, aut legibus, vt Orator scripsit verissimè. Vulgari prouerbio iactatũ est, eum multos habere magistros qui ædificat in publico: & plures esse solent in Theatro spectatores imò Censores quàm actores. Itaq; non improbatur quod olim dicebat quidam Arsenius, Nihil melius video quàm tacere. Loquitur fortassis monasticè, qui homines nimium elingues & in prædicando negligentiores esse solent, sed tamen hîc nec inconcinnè nec imprudenter. Morositas & peruersitas est illorum, quos doceri & corrigi vellemus, qui tamen fiunt nihilo meliores. Quid de his Salomon? Est qui dura ceruice corripientem se contemnit: huic repentinus interitus ingruet. Verùntamen quia homines sunt quibus inest humanitatis & pietatis species, quia caro nostra lapis non est, & Dei spiritus benignus & diues est, quia populares nostri sunt, quibus patriæ salus imò fumus & aspectus gratus esse solet & debet, quia reipublicæ incolumitate suas res & fortunas omnes contineri & constitui intelligunt, ideò tandem in animũ induxi meum hanc suscipere prouinciam: testorq; Deum spirituum omnium cognitorem me animo perpurgato & vacuo omni affectu ad scribendum venire, velle

Cic. de Orat.

Curiositas.

Arsenij dictum.

Morositas.

Prou. 29.

Causæ huius scriptionis.

velle placere omnibus dummodo prosim, velle prodesse & nolle offendere dummodo placeam Christo capiti & Anglicanæ & etiam vniuersalis Ecclesiæ. Hac cogitatione præmunitus & Oxoniam reuersus quod mihi ab alijs publicis & priuatis negotiis, quod à Theologicarum & scholasticarum exercitationum onere & munere dabatur otij: id totum horis succisiuis ad hanc scriptionis nostræ contra Campiani Rationes confectionem contuli. Dumq; hîc meus labor desudat, ecce nouis literis ad congressũ cum Campiano & alijs Iesuitis euoçor: id rursum agens, eò animum studiumq; appellens, & iam Landinum cogitans, ex insperato ea molestia liberor, & subitò de nouo istorum hominum scelere, conspiratione, examine, iudicio, morte, rumores & nuncij afferuntur. Quid verbis opus est? non erat iam mihi cum damnato sicut cum indemnato, nec cum mortuo sicut cum viuo, agendũ: cumq; ille primus labor mihi ferè periret, omnesq; priores cogitationes præscinderentur, illum meum extra viam cursum muto, & aliò velificationem verto, ad hoc Pontificiæ Legationis examen perueho. Hinc dum omnia aliter instituo & instruo, dũ hanc Practicam sarcinã ex omnibus vndecũq; libris cõporto & colligo, alijsq; conor euoluere & exponere: hij posteriores menses sic elapsi sunt, vt iam oẽs non mihi sed tẽpori, nõ volũtati, sed necessitati nõ cessationi sed huic innouationi possint tribuere. Tantũ enim mihi obfuit cõsiliorũ mutatio ad exitũ, quantũ profuit temporis longior vsura ad studiũ: id

diuturnitas non tam adiuuit quàm conturbauit, non tam promouit quàm retardauit negotium. Id verè dicere possum mortui Campiani Manes quàm viuentis Rationes plus mihi exhibuisse molestiæ: non tantùm quia doctrina sua virus abiens post se reliquit, vt Bonasus animal fugiens reddit fimum cuius contactu velut aliquo igne aduruntur insequentes: sed multò magis quia eius amiculi illum consepultum refodiunt, illius patrocinium suscipiunt, Epitaphiũ, Anglicè, Gallicè, Latinè decantant. Dictum olim, τεθνηκοτας μὴ δακνέιν, mortuos non mordere, & tamen Campianus in ore suorum mordet mortuus: quod monstrum esse testatur & communis experientia & vetus prouerbium. Sicut enim Hydræ Lernææ vno capite reciso, noua renascuntur: sicut vnda supernenit vndæ: sicut ex satis dentibus serpentum olim nouos surrexisse fabulantur: sic ex vno labore alius atq; alius seritur, & pro vno Campiano alij atq; alij pullularunt qui nobis facessunt negotium. Itaq; quoniam non solùm cum ipso vno, sed cum Pij Quinti Bulla, cum Copo, cum Bristoo, cum Aleno, cum Houletto, cum Peregrinatore, cum Discursatore, cum Nouissimo & Martio illo Persecutionis Anglicanæ autore, cum laruis & vmbris (non enim se nominari volunt) in luctã mihi & certamen veniendum erat: Dominationem Tuam oro, & alios beneuolos Lectores rogo, vt tarditatem si qua sit non voluntate sed cum necessitate connunctam excusent, aut potius festinationẽ

Campianus mortuus mordet.

pra-

præproperam condonent. Nam cùm res ipsa gesta recentes sunt, actionum illarum scriptio & refutatio nec diu meditata, nec magnopere elucubrata esse potuit. Verè Iurisconsultus, Minus solvit qui serò solvit: tamen non minus verè Imperator, Sat citò si sat bene: at illud SAT BENE *optare est omnium, sed non est peraque nostrum persoluere.* Augustus.

HANC προθεραπείαν, *hanc medicam aduersus vomicas & carcinomata erumpentia præcautionem & Antidotum, has, Ornatissime Cancellarie, operis primitias tibi Academiæ nostræ Rectori dignissimo, & Mæcenati meo singulari dedicare volui. Habet enim Vniuersitas tota bonitatis erga se tuæ expressa vestigia: cuius nec in ea defendenda & ornanda autoritas, nec in vtilitate vniuersorum & singulorum procuranda sedulitas, nec in literatorum hominum commodis promouendis studium, nec in priuilegijs conseruandis alacritas vnquam defuit. Hæc magna: illa maiora, te Rectore studium nostrum Theologicum valde excitatũ & amplificatum esse: Catechismum priuatim in Collegijs, publicè legis decreto in Academia, pueris instituendis in vera religione accomodatissimè mandari: disputationes nostras solito plures, conciones frequentiores haberi: numerum Doctorum & ministrorum adauctum esse, & quodãmodo Spiritus Eliæ in multis Elizeis in multis Christi præconibus multiplicari, quos ego è Germania Oxoniam reuersus aut nullos inueni aut paucissimos. Hæc commemoro, adductus meo in Matrẽ Academiam officio,* Dedicationis causæ duæ. Tot Academicorum ad Certamen Euocatio impudens.

officio, & impulsus nostrorum immoderata & effrenata nos omnes Academicos aliósque prouocandi audacia: vt etiam Tua Dominatio videat in hac vna tua Academia, Domino fæcundante, Euangelicæ veritatis professorum fælicem prouentum: cum Regum superiorũ memoria, tum nostræ Serenissimæ Reginæ auspicatissimis temporibus. Si Deus vnam hanc Vniuersitatem Oxoniensem sic beauit: quid de Cantabrigiæ fælicitate, quid de totius Ecclesiæ Anglicanæ propagatione, quid de Catholicæ Christi matris per totum orbem Christianum dispersæ multiplicatione & fæcunditate cogitandum? Pudeat pudeat Campionistas sui erroris, qui effætam & sterilem Ecclesiam nostram fuisse, imò nunc tandem Lutheri ætate proseminatã esse, & nunquam antea in sole in propatulo collocatam obijciunt. Hinc bona spe in Christo suffultus, & aduersariorũ quotidianis prouocationibus incitatus, & aliquot infirmorum fratrum tacitis votis commotus, peto à T. D. & ab Honoratissimo Cicilio D. Burgleio Regni huius Thesaurario, à vobis nostrarum Academiarum Cancellarijs & Rectoribus contendo, vt liceat mihi, pace vestra, Academicorum nomine, nouas scholas proclamare, & hoc Bellum à Campiano timidè & tenebricosè in Angulis oblatũ apertè Campiani magistris, omnibus Iesuiticarum partium signiferis & asseclis, Triarijs & Velitibus, foris exulantibus, & domi in voluntaria custodia manentibus aut latentibus iterum denunciare. Itaque Dei præsidio

Ad Academiarum Cancellarios æqua postulatio, & ad Põtificios renouata prouocatio.

dio, causa bonitate, Academicorum incremento fretus hoc nouum duellum redintegro, vt omnes isti qui velut corui ex Arca Ecclesiæ nostræ euolauerunt, tanquam simplices columbæ, Angli candidi nullo felle malevolentiæ suffusi, in scholas conuolent; omnes affectus carnis & inueterati hominis exuant, circulatores, excursores, circumforanei esse desinant, non se votiuos & voluntarios Papæ seruos profiteantur, liberi & sui iuris non mancipia sint, vicatim, oppidatim, domatim, non perreptent, omnes suas artes Practicas & cæcas, omnes machinationes, fabricas nouas relinquant, codicillis infamibus innocentes non amplius consaucient, ad sicas ad saga ipsi non veniant nec alios vocent, arcus suos non intendant, sagittas suas contra rectos corde in obscuro non iaciant, vexilla militaria & proditoria non erigant, iterum nobiscum pro culmine sui Pontificis, pro columine suæ Ecclesiæ, pro Petri & Pauli capitibus, imò pro Apostolica doctrina nouo certamine non gladiatorie sed Theologicè periclitentur; non in ius aut in Aulam Westmonasterienſem sed in scholas amicè & sedatè ambulēt, in spatia Academica vnde egressi sunt, regrediātur: ibi se dent solertes, ibi quid possint periculum faciant, vt vel Christus noster, vel ipsorum Antichristus trophæum reportet. Quam petitionem ex animo bono profectam, te æqui & boni consulturum, qua es prudentia & pietate, confido, & vtrique Academiæ non ingratam fore mihi persuadeo.

Tuus

Tuus autem in me amor & fauor perpetuus, (quē & ego vsu & fructu percipio, & alij visu & auditu sentiunt,) hoc quicquid est officij, quod scio esse perexiguum, à me extorquere debuit, vt saltem pro beneficijs gratias, pro præmijs preces, pro meritis munuscula saltem hoc papyraceum offeram. Etsi vero nec magnitudinem tantæ causæ, quantæ debeo facultate sustinere, nec multitudinem libellorum Anglicè & Latinè indies pronolantium, qua volus facilitate comparare, nec comparatos qua oportuit diligentia, euoluere in hac temporis contractione, & in illa tanta mearum aliarum occupationum incursatione & interpellatione licuit: voluntate tamen & fide qua potui suscepisse me & perfeciſſe omnia profiteor: & quum non multorum dierum opus fuisse, res ipsa quæ nuper sunt gestæ & libelli surreptitij quibus respondeo, noui, facilè loquantur, T.D. omnia candidè interpretaturam, & placidè accepturam non diffido.

Exhortatio.

SVPEREST vt honorem tuum aliosq; admoneam, vt quemadmodum cœpistis, ita deinceps ad huius causæ magnitudinem oculos attentissimè defiectatis, qua ab ineunte Elizabetha regno haud scio an vlla extiterit Senatoria grauitate vestra & consideratione dignior. Tempus est, inquit ille, tempus est Domine, Legem tuam dissipauerunt. Vides ipsa tempora, ipsas tempestates & turbines, quibus vndique hactenus circumstari videbamur, inhortari & excuscitare vos Nauarchas, qui gubernaculo assidetis, ad summam vigilantiam.

Occul-

Occultè se ingessit noua secta Pontificiorum ex omni hereticorum colluuione composita & concreta, toto Satanæ Spiritu inflata, omni eius Panoplia instructissima, duabus ingentibus machinis conquassans Rempublicam, molitionibus practicis & solertia Theorica. Illis agunt politice & furiosè Bullis, patria hostis, armis territarunt, & hoc fine, vt terra nostra faciem prorsus innouarent, & sanguinem quem hactenus anhelarunt, absorberēt, & in eum se ingurgitarent. Hunc Papismum Practicū, Pragmaticum, Serpentinum in hoc opusculo ex rerum gestarum euentibus, ex ipsorum scriptis, dictis, & factis, ex publicis iudicij Actibus & commentarijs patefeci. Nam illa speculatio & doctrina, quæ est illorum altera insinuatio, qua in hominū oppignoratas sibi conscientias penetrant, aliàs retegetur, aliàs illorum hypocriseos vela & inuolucra, flexus & lœtebras Dominus in lucem protrahet. Etenim quamuis hactenus omnia illorum consilia, opaca & operta fuerint, tamen Dominus prouidentissimus nostro summo bono aperuit: Storæos, Feltonos, Sanderos, Pontifices, Iesuitas in Theatrum spectandos produxit: hoc nimirum consilio vt ei de hac publica liberatione grati, magis ac magis in omnes occasiones intenti, aduigilemus. Quò Satan callidior, quò hostis sæuior, quò multitudo numerosior est, quò maiores minæ increpuerint, eò magis contrauenendum, vt blanditiæ præcaueantur, & astutia suboleat, & conatus omnes frangantur. Tum enim Satan conticescit,

Duæ machinationes Pontificiorū

Practica.

Theorica.

Dei generalis prouidētia erga Anglos in detegēdis Iaruis hypocritarū.

tum

tum hostes omnes qui sanguini effundendo inhiant, frenantur, tum Pontifex qui non è cœlo sed ex inferis vibrat execrationum fulmina, & furias tedásque ardentes excommunicationum eiaculatur, vt Principes Spirituali imò carnali spiculo configat, regna omni Ecclesiæ communione priuet, in ordinem cogitur, & sub iugum mittetur, omnésque aliorum hostium nerui tum eliduntur, cùm nos Spiritus diuini ardore concalefacti non congelamus, nam & tepidos Deus euomit, nec claudicamus, quod Elias non tulit, sed recto pede ad Euangelium incedimus, vt Petro D. Paulus subinnuit. Dei causa est: diuino & principali Spiritu opus est. Spiritus est qui omnes hominum quisquilias, sicut ventus paleas dispellit. Multa te, Amplissime vir, monere possunt vt quod bene facis indies facias melius, vt cum ætate quam Deus prorogat, cum experientia quam docet, cum honore quo te cumulat, tuus vicissim in illũ amor, in Ecclesiam zelus, in Religionis syncerit atem studium crescat & augeatur. Recordaris quid dominus à suis, quibus maiora talenta commisit requirat. Reminiscaris, quod obliuiscì nunquam debes, quomodo indulgentissimus Pater non modo in terra diutissime te honorarit, sed etiam quomodo te in ipso mari è naufragio, ex ipso penè mortis hiatu liberarit, quando tu extrema videns, ad preces conuersus, in cœlum intentus, in Christum tota spe proiectus, Serenissimam Reginam, charissimam patriam, Ecclesiam totam, animam tuam creatori & redemptori tuo

Deispecialis liberatio.

com-

commendasti, quãdo te (Honoratissimis Comitibus itineris, vt tibi consuleres suadentibus) forti & præsenti animo respondisse ferunt, nolle te vel Scaphæ vel tabulæ fidere, sed in Deo solo tuam omnem fiduciam recumbere: & quos viæ & vitæ & periculi socios habebas, cum illis velle in eandem sortis, vel vitæ vel necis societatem venire. Vox generoso animo & verè Christiano pectore digna, & è memoria nunquã deponenda. Non enim aliam ob causam honorum tuorum insignia concessa sunt, nõ liberatio, non hæc conseruatrix manus cælitus extenta fuit, non aliam ob causam vento afflãte nauis in altum subitò & faliciter prouecta est, nisi vt eum qui vitam & dedit & seruauit, & ames ardentius, & timeas reuerentius, & eite regendum des, ei gratias agas, eius hostes odio pio, eius amicos amore puro prosequaris, eius verum cultum ex animo fidelissimè promoueas, & summatim vt eum cursum quò te natura ducit, imò gratia vocat sequaris. Quod faxit Sospitator noster Christus qui te nobis, tibi, Ecclesiæ saluum & florentem diutissimè custodiat.

Oxoniæ è Collegio Magdalenensi, Martij vicessimo nono.

Dominationis Tuæ
obseruantissimus,

LAVR. HVMFREDVS.

Dominationi Tuæ
obseruantissimus,

LAVR. HVMBREDVS.

DE PRAXI R. PONTIFICVM ET DE LEGATIONE IESVITARVM IN ANGLIAM, ADMONITIO.

MVLTIS quidem modis clemẽtissimus Deus nostros Maiores affatus est, Fratres & Populares in Christo obseruandi, per Prophetas suos, ac postremò per Filiũ & Apostolos, eorumque successores voluntatis suæ internuncios & prȩcones: quorum opera, Dei beneficio, diuinarum tabularum hactenus custos & compos fuit Ecclesia. Similiter cum genere nostro egit diabolus variè, sed & veteratoriè: ad errorum suorum dissemination em adhibitis semper diuersis organis. Vetus enim ac verum est dictum, Vbicunq; templũ sibi Deus consecrat, ibidem Satanam quoq; Sacellum sibi erigere. In Paradiso Deus legem tulit nostris parentibus: adest ilicò Satã personatus, serpens, insibilans ac suadens inobedientiam: vbi Moses & Aaron, ibi Iannes & Iambres: vbi Elias prophetans, ibi Baalitæ pseudoprophetæ: vbi Michæas simplex, ibi Zedechias cornutus: vbi Zorobabel aut Nehemias aliquid ædificans, ibi Sanballat

Heb. 1.

Praxis Satanæ.

2. Tim. 3.

1. Reg. 22.

1. Nehe. 2.

aut Tobias Ammonita insidians: vbi Christus, ibi Pharisæi: vbi Petrus, ibi Simon Magus: vbi Paulus Apostolus, ibi Pseudoapostoli; vt quod extruit dextera Dei, id sinistra destruat Diaboli.

Opus reformationis sacrosanctum inchoauit Deus in nostra Ecclesia, quod magisterio & auspicijs suis, ministerio & manu sereniſſimæ Principis Elizabethę ad multos annos prouexit, & ad exitum sanè optabilem & fœlicem perduxit. Sed ecce Satan accurrit, per suos emissarios tumultuatur, belligeratur, execratur, anathematizat, omnia machinarum genera admouet, omnia impedimenta inijcit, vt omnia retardet & disijciat.

Nunquam autem apparet sua natiua specie diabolus sanguinarius, sed alienam personam etiam mitissimi Mitionis sibi imponit; semperq; adscisçit administros & satellites. Alioqui nisi tyrannidem suam, quam vsurpat, arte, marte tueretur, prudentissimus omnium animantium non diceretur. Fallit Euam, sed in persona elegantis & callidi serpentis: Adoritur Saulem, sed in forma senis sanctissimi & grauissimi Samuelis: Seducit Achabum, sed in ore prophetarum: Imponit simplicibus, sed per lucis Angelum: Prodit & perdit Iesum, sed per Iudam in quem intrauit: Iudæos in mare demergit, sed persona Mosis assumpta.

Organa.

Gen. 3.

1. Reg. 22.

2. Cor. 11.

Luc. 22.

Platina.

Cur autem Deus laxas hasce permittat habenas

benas diabolo, vt nunc magis solutus & furiosior solito grassetur: etsi iudicio eius secreto, & tamen semper iusto, & merito nostro manifesto, & semper malo, factum esse non possumus negare: tamen ex Scriptura sacra duæ causæ assignari possunt: vel vt prudens suos tentaret, an eum amare velint, & ei adhærere: vel vt iratus alijs qui pereunt, eo quòd veritatis amorem quo salui fierent, non admiserunt, quò credant mendacio, erroris efficaciam immitteret. Causæ 2. Deut. 13. 2. Thes 2.

Modi, vt dixi, Tentationis & machinationis diabolicę, plures sunt: est enim vt versipellis & Proteus: ita tempori seruiens, sui dissimilis, ad hominū ingenia, ad casuum varietatem, suas actiones & consilia accōmodat: aggressionis tamen vias tres potissimum ab eo initas inuenio: potentiam, inscitiā, scientiā. Quid enim furiosus non tentauit? quis eius potentiam, tyrannidem, violentiam dignis verbis posset repręsentare? qui & omni tormentorum genere, & in omnes optimos, castitate religionis, sanctitate morum excellentissimos sęuijt? Et quemadmodum vndiq; hostes finitimi Israëlitarum sanguini inhiarunt: in Oriente Ammonitę, in Occidente Palestini, in Septentrione Syrii, in Meridie Aegyptij: sic per Imperatores, Pontifices, hęreticos ad obterendum Ecclesię calcaneum insidiosus, imò ad effundendum sanguinem armatus est. Nec viles prę- Modi. 3.

Liuius, Dec. 1. das agit, sed nobilis latro est, & optimos quosque decerpit, sicut olim ille, vt Magnates è medio tollendos innueret, summa capita papauerum amputauit. Latrones & fures, inquit Chrysostomus, non se eò recipiunt, vbi fœnum & stramen est, sed vbi aurum & argentum: sic diabolus ad expugnationem & internecionem optimorum omnes suas copias atque potentiam conuertit. Veriſſimè Gregorius magnus: Aut opprimendo rapit, aut insidiando circumuolat, aut suadendo blanditur, aut minando terret, aut desperando frangit, aut promittendo decipit. Quamuis autem ciuili brachio hanc suam potentiam exeruerit: tamen potentissimum suum in terra vicarium Rom. Pontificem sibi elegit & cooptauit: in cuius Pontificatu tuendo fortitudinem suam maximè ostendit, quem duplici gladio armauit, cuius ad caput triplicem coronam accommodauit, quem à capite ad calcem cataphractum omni sua autoritate septum in mediũ produxit, quem terrorem regum, flagellũ orbis, legum bullarum excommunicationum fulmine horribilem, quadripartito in terra, in cœlo, in purgatorio, in inferno dominatu formidabilem effecit. Sic potens est: sed & hominũ simplicitate, credulitate atq; inscitia non rarò abutitur. Vidit eruditus Satan rudi seculo quiduis obtrudi posse; ita crassioribus inuentis per homines impolitos & hebetes ludificauit:

Potentia.

Inscitia.

&

& scriptores bardos, exangues, eneruatos dedit, quorum dictio vt barbarismis & solœcismis scatuit: ita religio multorum errorum cœno & sordibus fœdata iacuit. Nunc verò factus est magis ingeniosus artifex: scientiam adhibuit armatam, qua nihil iniquius, nihil violentius. Hæc omnia in progressu orationis nostræ videbitis, quàm potenter per Pontifices Rom. quàm subinsulsè per monachos, quàm solerter per Iesuitas, regni sui pomœria conetur dilatare. Tales enim homines tales artifices, tales morbi tales medicos, talia tempora tales legatos videbantur requirere. Quocirca ad temporum superiorum res gestas, ad Pontificum acta antegressa oculos referte: in quibus replicandis nostra versabitur oratio, vt casus preteriti metus sint futuri: & ex hisce antecedentibus præsentia colligantur: & ex omnibus simul ante aspectum vestrum constitutis planissimè intelligatur isto nouo stratagemate diaboli ad fraudem concinnandam nihil perfectius, ad imperium suum constabiliendū nihil conuenientius, ad remp. & Ecclesiam subuertendam nihil funestius potuisse reperiri.

Quod vt aliquo modo patefiat: Legationum Pontificiarum summam, & totius Romanæ Aulæ Praxim ac consuetudinem quæso patienter & diligenter animaduertite. Opto autem cum Cypriano, Omnes in Ecclesiam regredi; opto vniuersos commilitones nostros Epist. 11. Epist. 3.

intra castra Christi, & Dei patris domicilia concludi. Doleo,& mirum & miserum puto, in vna domo vnum Dominum non posse dominari; in vna patria & regno vnum regimen non obtinere; homines eodem lacte enutritos, ex eisdem Academiæ spacijs egressos, eandem religionis formam, eandem obedientię & obseruantiæ viam erga vnam Principem non persequi. Gaudeo etiam, bona spe fretus & fultus, Deum qui ex lapidibus filios Abrahæ, ex muliercula sterili fœcundam matrem, ex Publicano Euangelistam, ex Saulo Paulum, ex Iustino Philosopho Christianum & Martyrem facere potuit: qui lux est & in tenebris lucet, qui verè Sal terræ est & condit insulsissima; velle quoque istorum lapidea corda reddere carnea, velle eos sic in viam suam reuocare: vt quibus armis nunc Ecclesiam nostram impugnant, ijsdem imposterum defendant, & omnes ingenij vires, omnem dicendi facultatem, omnem linguarum peritiam,ad Euangelij illustrationem, ad Ecclesiæ propugnationem, ad nomen Dei celebrandum conferant. Et dum hoc ago, absit à me vt oratio mea quenquam viuum vulneret, aut mortum mordeat: vobis tamen Romanæ Aulæ vaferrimum artificium, & antiquum Politeuma detegere, quo cautiores reddam, absq; vllius facti exaggeratione, operæpretium arbitror.

Scitè & sapienter Epicharmus, Memento diffi-

diffidere: & similiter Cicero, Neruum sapientiæ esse, non temerè credere. Non est vna omnium hominum se insinuantium mens, non idem scopus & finis omnium. Homericum illud perplacet, In Odyss.

Dicebant bene, sed mente alta prava struebant.

quod ille vocat βυαθοδομέυειν profundè dissimulare. Quàm pulchri sunt pedes eorum qui Euangelium, bona, pacem verè nunciant? Sed Legatorum duo genera in Prouerbijs leguntur, Est cautus qui omnia prudenter facit, est stultus qui prodit stultitiam. Est Legatus infidus, & in malum corruet; est fidus & salutaris. Duæ res Legatum suspectum efficere poterunt: hypocrisis & curiositas: Nam si aliud in ore prōptum, aliud in corde reconditum habeant: si altera manu panem offerant, altera lapidem afferant: si scorpiones sint, in facie blandi, in cauda aculeati: si Vergiliani Sinones sint, & equus Troianus intus lateat: aliqua certè causa subest cautionis & diffidentię. Ignatius; Multi lupi vellere assumpto, oues simulāt. De ouibus ille, quod etiam quadrat optimè lupinis pastoribus. Ad Philad.

Curiosum esse aliquem in rep. aliena vituperabile, quod sapientissimus Paroemiastes ostendit, Stultorum oculi in extremo terræ. Improbat Apostolus hoc otiosum & curiosum genus hominum, Denunciauimus, &c. Massilienses vagos & errones coercendos non immeritò censuerunt. Quid si istos emissarios Pro. 17. 2. Thess. 3.

vtroq; morbo laborare, & à Papa capite, tanquam ex Pandorę pyxide, per curiosos hypocritas & ἀλιτηρὰς in totum corpus Ecclesię has omnes plagas effundi probabili coniectura ostendero? Hei vereor, inquit ille, Ne quid Andria apportet mali! An à Roma, ex Tarpeia arce hijs temporibus potest aliquod bonum esse?

Pont.R. Vt ergo à potentibus Satanę instrumentis, & à magnis huius mundi Monarchis, & ab ipso templi Pinnaculo ordiatur oratio, quàm potenter in perniciem regum Romani Antistites conspirarint, non est obscurum hijs qui antiquitatis monumenta legunt & intelligunt. Vnus Bonifacius Octauus instar est omnium, qui non vnius regni singularis prędo, sed regnorum omnium Christiani orbis malleus & confractor vniuersalis, à Platina sic producitur, eum suggestum in Basilica Lateranensi condidisse, ex quo Anathematismos in Cœna Domini contra regem Francię & alios eius sedis inimicos intonaret, eum inter Italos maximè Genuenses & Venetos discordias aluisse: quasi Paparum gaudium & pabulum sit aliorum dissidium: ac, vt verbis ipsius Secretarij Papæ contra Papam vtar, Moritur hoc modo

In vita Bonif. 8.

« Bonifacius ille, qui Imperatoribus, regibus,
« principibus, nationibus, populis, terrorem po-
« tius, quàm religionẽ inijcere conabatur, quiq;
« dare regna & auferre, pellere homines ac redu-

cere

cere pro arbitrio animi conabatur, aurum vndiq; conquisitum plus quàm dici potest sitiens. Ex quo vno liquet quid quotannis, imò quotidiè Romæ à Pontificibus agatur, quorum primum ac summum hoc studium est, Principum ceruices iugo suo subijcere. Quis enim ignorat quid Gregorius Septimus Necromanticus & monachus, contra Henricum Quartum Imperatorem Augustum molitus fuerit: quomodo illustrem virum anathematis vinculo illigauerit: quomodo eum magnis itineribus, Canusium vsq; profectũ, omni regio cultu exutum, laneis vestibus indutum, hyeme asperrima, nudis pedibus supplicem per se, per alios absolutionem demississimè petentem, toto triduo repulerit? Receptus est tandem in gratiam; sed mox alia causa iniustè inuenta alio fulmine percellit: ius patrium & hereditarium in concedendis dignitatibus Ecclesiasticis adimit, addita constitutione iniquissima, & principibus non ferenda: Si quis deinceps Episcopatum vel Abbatiam de manu alicuius laicæ personæ susceperit, nullatenus inter Episcopos vel Abbates habeatur, nec vlla ei vt Episcopo vel Abbati audientia concedatur. Insuper gratiam beati Petri & Ecclesiæ introitum interdicimus. Pergit porrò insanire & sæuire, verbis, factis, literis pugnat, quoscunq; potest à debito obedientię officio auertit. Sic enim Antoninus hijs fermè verbis, Principes insuper

Anton. p. 2. &c. Benno Card.

Decret. 16. q. 7.

" Teutonię à iuramento fidelitatis quod illi prę-
" ſtiterant abſoluit, atque ipſum ab imperio
" deponit, hinc rebellant Saxones, Rodolphus
" Sueuiæ Dux coacta Synodo ſuffectus eſt: Cui
Papa coronam auream opere miro fabricatam
per Legatos ſuos omnium malorum architectos miſit, cum hac inſcriptione,

Petra dedit Petro, Petrus Diadema Rodolpho.

Sicut Benedictus nonus aliquando Petro regi Hungariæ coronam dedit cum hoc verſiculo,

Petra dedit Romam Petro, tibi Papa coronam.

Sed quid fit? Rodolphus de mandato Papæ ab Archiepiſcopo Moguntino coronatus miſer poſt vanam coronam, quæ diu non floruit, crucem malam reportat: in bello ab Henrico vnà cum Saxonibus coniurationis adiutoribus interemptus: Pontifex qui aliis autor fuit deſertionis, ipſe a ſuis Romanis deſeritur: & Roma capta in caſtro Creſcentij (ſiue Sancti Angeli) captiuus: pòſt ſuum in Diuum Petrum, in vniuerſam Eccleſiam, in Cęſarem grauiſſimum peccatum, ſuadente Diabolo, confeſſus, exul in vrbe Salernitana conſcientiæ torminibus miſerè vexatus moritur: cùm antè in conciliis Brixiæ & Moguntiæ habitis, tanquam Eccleſiaſtici ordinis euerſor, imperiorum conturbator, ſcandalorum ſeminator, ſacrilegus, Magus, à fide deuius, Papali dignitate priuatus & condemnatus fuiſſet. Ex qua vna hiſtoria poteſtis cognoſcere Papatum meram eſſe tyrannidem,

dem, Cæsareæ Maiestatis & Regum inimicum, regna conferre auferre per fas nefasq; pro libidine, omnium rebellionum, proditionum causam atque scaturiginem existere. Intelligitis etiam hunc qui subditum contra regem, militem contra Dominum, Rodolphum contra Henricum, imò & filium contra Patrem, vt est historiis proditum, concitauit & armauit, qui minis & terrore contra Imperatorem, iuramentū ab Episcopis & aliis inferioribus Clericis in hanc sententiam extorsit, nec se potuisse seruare nec Rodolphum: sed illius Romani Salmonei tonitrua tanquam puerilia crepitacula fuisse contempta, quòd non ex iudicio sapientis iudicis, sed ex libero arbitrio maleuoli hominis profecta viderentur. Nam & se & suum suppositititiū regem perdidit. Quod ad ipsum attinet, satis confidenter ex Ambone in concilio prædixit, aut se moriturum, aut breui regnum animamque Cęsari ablaturum: sed vanum vatem tum fefellit augurium, quantumuis in Ecclesia Diui Petri indutus Pontificalibus hanc suam prophetiam in purpuratorum patrum solenni conuentu proclamarit. Rodolphi autem corrolarium fatale & infœlix omnium periurorum & perfidorum hominum qui se à Principe abalienant, speculum, quo absterreantur, esse potest: quippe qui, homo miserrimus, abscissam dexteram periurij sui iudicem exeruit, & Episcopis tanquam suasoribus

Benno Card.

ribus demonstrauit: En vobis, inquit, dextera qua interposita sanctè iuraui nihil iniuriarum Domino meo Henrico me facturum, nihil insidiarum comparaturum: sed ad hanc iuramenti transgressionem Apostolica iussio, vestra suasio impulerunt. Sicut in Germania hoc suum munus delegatum strenuè administrauit Pontifex, sic nunquam otiosus fuit, nec domi, in vrbe sua, nec in Italia, nec in Gallia. Omitto quid Stephanus Papa gesserit, Pipinum & reliquos proceres regni inducens, vt iuramenti fidem quam Childerico regi dederant, soluerent: vnde illum in regio solio collocat, istum tonso capite in monasterium detrudit. Ac in eadem Gallia, belli istius ciuilis, quod nuper exarsit, quæ alia fax, quàm Pontificiorum fex, quàm Pius Quintus, illustrissimæ Reginæ nostræ iuratissimus hostis, qui eò Cardinalem de Sancta cruce legatum suum tanquam Mercurium vel Aten potius cũ imperio amandauit? Annon ad regẽ Galliæ contra Hugonistas auxiliares copias summisit, & regem alioqui sua sponte plus satis incitatũ, magis instigauit? Annon Sanderus noster propter ea ei gratias agit, & ei talem scilicet Apostolicum spiritũ gratulatur? Omitto Ludouici quarti in Bauaria tragicam historiam, contra quem, Ioannes Papa 22. homo omnium iudicio damnatus, ciues & subditos concitauit. Quid de Eugenio quarto dicam, cuius perfidia in Turcam Amurathem

Gallia.

Abb. Vrsp.

Sanderus.

Ludouicus quartus.

rathem Ladislao regi interitũ, Christianę Reip. cladem, sibi infamiam sempiternam creauit? Quis huius sceleris administer? quis nisi Pontificius Legatus, Iulianus Cardinalis à latere Sceleratissimi missus, vt fœdus ritè factum nefariè frangeret, qui & ipse periurij sui pœnas luit. De Ioanne rege Angliæ aliquid dicere horret animus, & luctu meminisse refugit, quem ille Romanus Carnifex non Pontifex, tanquã pilã volubilẽ sursum deorsum versauit, agitauit, & populo suo contemnendum, & à monacho in cœnobio venenato poculo ebibendum imò necandum propinauit. Siccine in humanis rebus ac regnis Papalis ludit imò bacchatur potentia, vt nulla fides regũ, nulla subditorũ obedientia, nulla Sacramenti religio eos cõtineat, quos Deus tam sancto & arcto vinculo inter se deuinxit & copulauit? Siccine omnia rata in nomine Dei immortalis, pro arbitrio vnius homuncionis fient irrita? Zedechias Babylonio principi iuramentum & fœdus factum violauit: An benè cederet, an euaderet qui fecit hæc, aut qui irritum fecit pactũ effugeret, Dicit apud Ezechielem Dominus? Quanto minus subditus si fallat fidem datam Christiano Principi? Sed hæc est illa efficax & potens & plusquàm Circea Diaboli per suos Pontifices regum & populorum dementatio.

„ „ Cap. 17.

Dixi modò etiam hos Pontifices suos Iulianos Cardinales, suos monachos & sacrificulos habere,

habere, quos ad hæc ſua negotia conficienda ſemper adhibuerunt, de quibus nunc, vt ordo poſtulat, quædam commemorabo, & antiqua replicabo; vtq; quid hęc noua legatio portenderit, veſtra prudentia colligat, vetera cum nouis, aliena cum noſtris, illa cum iſtis, coniungam. Nihil enim falſum volens ac ſciens in oratione mea ponam, nihil contra iſtos Legatos, acerbè concludam, ne vel diuerticula à cauſa aliena quæſiuiſſe, vel hominibus miſeris aut mortuis detraxiſſe videar. Quemadmodum Diabolus magnus ille Peripateticus, iactat ſe vbiq; locorum peruagari; & Petrus ait eum circumire vt quærat quem deuoret: & Spiritus immundus loca arida circumambulat, vt in domum vacuam nouo Spirituum comitatu regrediatur: ita ſemper habuit ſectæ ſuæ diſcipulos, quos ab autore primo ambulatore, (vt olim a Gnatone Gnatonici, ab Epicuro Epicurei, ab Ariſtotele ambulante Peripatetici nomen habuere) Ambulones ſanè ſeu Nouos Peripateticos appellemus. In circuitu enim iſto impii ambulant: & Phariſæi terra mariq; circumiuerunt vt proſelytos facerent, & Pſeudoapoſtoli παρεισάκτοι falſi fratres ſubintrarunt in Galatarum Eccleſiam, vt libertatem quæ eſt in Chriſto Ieſu explorarent & in ſeruitutem redigerent: & apud Philippēſes, Operarii multi, crucis Chriſti inimici ambularunt: ſemper irrequieti ſpiritus religionis obtentu ſuſque deque agitantes omnia.

Pontificij legati noui Peripatetici.

Iob. 2.

Gal. 2.

nia. Scelerata planè & peſtifera ſecta, quæ religionis velo proditionum nefaria conſilia obtegit. Quod autem in genere hactenus dictũ eſt de hypocriſi, curioſitate, ambulatoribꝰ, id veriſſimè ad Legatos Põtificios, ad Cardinales, Monachos, religioſos Peripateticos accõmodetur: quorũ illud præcipuũ ac proprium munus eſt obire prouincias, ſe in aulis principũ inſinuare, ſecreta perueſtigare, omnia Romano Pont. inſuſurrare, omnium animos contrectare, & familiariter pertentare, alios in errore cõfirmare, alios infirmos peruertere, alios ſaniores ſpecie ſanctitatis & rationibus neſcio quibus in ſuã diſciplinam tãquam in naſſam attrahere. Sic orbem conuertunt, dum nomine fidei caſtitatem fidei adulterant. In hoc genere monachorum multę ſpecies cõtinentur, & aliæ aliis quibuſdam gradibus præcellunt. Extiterunt enim quidam doctiſſimi quorũ libri extãt quos abſit vt mea nominet, aut notet oratio: Quippe Rob. Holcot (ſic enim illi viſũ eſt) Hieronymũ, Gregoriũ Mag. Gregorium Nazian. Baſilium, Chryſoſtomum, Bernardum, Ioan. Damaſcenũ inter monachos doctos numerat (Auguſtinũ excipiens) qui non vt iſti monaſticè vouerunt aut vixerunt, ſed in Collegia quaſi in quietos ſeceſſus, profugerunt. Alij verò poſteriores ſimiles illis, de quibus ſcripſit ex Poëta Cretenſi Apoſtolus, ſcilicet qui Cretizare nouerunt, ſemper mendaces, malę beſtię, ventres pigri: quibus appoſitè illud

Super L. Sap.

lud conuenit,

Nos numerus sumus, & fruges consumere nati.

Armachanus. Vetus querela est Armachani reuerendi Prælulis contra tot fraterculorum Mendicantium, & oberrantium examina: quos pia vetustas tanquam fucos à præsepibus arcendos existimauit.

Venio ad Iesuitarum hanc Peripateticam & nouã sectã, vt vnde prognata sit exquiramus. Peripateticos dico: liceret si liberet Errones aut Rogatianos nominare. Nouam voco, quia nouũ est, quicquid Christus nõ docuit; & nouus ordo est quẽ Christus non instituit; & nouus est aduersariorũ confessione, à Pont. R, natus, in hac mundi senecta, post tot secula, nostro demùm tempore: creatura Papæ nouissima & nequissima. At si non nuda vocabula & nomina, sed rem ipsam intueri, & verè existimare voluerimus: altius ascendere, & ab alio principio, id est, ab ipso principe Seminarij, illo primo in Paradiso perambulatore, secundariò ab ipso Pharisaismo & Monachatu degenerante repetere possumus, in quo huius Iesuitismi radix & origo verè fundatur. Degenerem voco, qui à simplici illa & austera monachorum disciplina desciuit, qui verè Monachi, id est, solitarii fuerunt, qui blasphemias inimicorum crucis Christi non ferentes, & persecutionem ab ipsis passi in angulos & in solitudinem tanquam in portũ confugerunt. Degeneratio tum emersit,

Iesuitarũ origo & propago.

cum

cùm per vicos & compita ambulare & in luce
ac celebritate vrbium versari cœperunt: quibus
nihil vnquam fuit statui principum, tranquilli-
tati regnorum, Ecclesiæ Christi exitialius. Non Soz. l. 1. ca.
sic Antonius, cuius illa prędara est sententia, 13.
Pisces humida substantia nutriri, monachis ve-
rò solitudinem ornamentum adferre: & illos, „
si aridum tetigerint, vita priuari; istos, si vrbes „
accedant, monasticam grauitatem amittere. „
Vnde illud notum prouerbium: Monachus in
oppido, piscis in arido. Vnde Aeneas Syluius
inter alia elogia, Vagum monachum esse Dia- In hist.
boli mancipium. Vnde grauiter annotauit bea- Boh.
tæ memoriæ D. Zuinglius istos a latere Lega-
tos & Ambulones, qui omnia foris obseruant
& speculantur, & aures Principum obsident,
& pios consiliarios quoad fieri potest, ex-
cludunt, esse peruigiles Dracones, quasi cu-
stodes aurei velleris. Animaduertit hoc de Cap. 3.
opere Monachorum etiam Aug. ipse, qui cùm
illud Paulinum citasset, Denunciamus vobis,
Fratres, in nomine Domini nostri, vt subtraha- 2. Thess. 3.
tis vos ab omni fratre inquietè ambulante, &
non secundũ Traditionem quam acceperunt à Cap. 28.
nobis: subijcit multos hypocritas sub habitu
Monachorum vsquequaque dispersos esse,
circumeuntes prouincias, nusquam missos, „
nusquam fixos, nusquam stantes, nusquam „
sedentes, alios membra Martyrum, si tamen „
Martyrum, venditare: alios fimbrias & Phy- „

" lacteria sua magnificere: qua pictura quid esse potest illustrius? in qua veris & viuis coloribus nostros in Anglia Legatos depinxit, ac si præsens omnem illorum ingressum, susurros, miracula, reliquias, totamque nundinationem Pontificiam oculis suis vidisset. Talem hypocriticum monachum credo fuisse Iulianum Apostatam, qui initio Christianus, ad cutem tonsus, vitam simulauit monasticam; qui inter Christianos subodoratus est, quomodo Christianismum subuerteret. Nec mihi persuadere possum tot de isto hominum genere querelas frustra conceptas fuisse: quorum alij clamant illum numerum omninò minuendum, alij omnes esse tollendos tanquam malorum disseminatores, & rerum publicarum incendia. Scribit Abbas Vrspergensis, Pontifices quosdam affirmasse, Melius videri paucos vita claros, quàm plures dissolutos in monasterijs: conuersationem eorum examinari, malè conuersantes abijci oportere. Recens hoc & crudum vulnus est & refricatur in concilio ad Paulum tertium, quod multi in religiosorum ordinibus abusus irrepserint, quodque magno sint scandalo, & exemplo plurimum noceant, & nominatim censent, abolendos esse Conuentuales ordines. Bernardus doctus Abbas istorum Conuentuum circumuentiones & fraudulentos circuitus per transennam per-

Socr. l. 3. cap. 1.

Ep 42.

perſpexit, Labor, inquit, & latebræ, & vo- »
luntaria paupertas, hæc ſunt monachorum »
inſignia: ac mox degeneres hoſce ſpurios no- »
tans, Veſtri autem oculi ſublimè vident, ve- »
ſtri pedes omne forum circumeunt, veſtræ »
linguę in omnibus audiuntur conſilijs, veſtrę »
manus alienum diripiunt patrimonium. Pla- »
niſſimè & veriſſimè dixit, quoniam in hac de-
generatione id factum videmus, aut monachos
pingues ventres domi omnia delicatiſſima ter-
ræ bona deuotaſſe, aut foris callidos iſtos
errones ſumma rerum potiri, & in hominum
conſcientijs dominari voluiſſe. Hæc erat hu-
ius nouiſſimi ſeculi peſtis, dum audiendo do-
ctrinam Dæmoniorum in meridie ambulanti-
um, & attendendo ſpiritibus erronibus ac im-
poſtoribus à fide defecerunt, fueruntque ſa-
nè iſti Religioſuli omnis Apoſtaſiæ tam in O-
riente quàm in Occidente magiſtri aut ſoli,
aut ſummi, aut certè non infimi. Horum e-
nim magiſterio populus didicit nuptias ac ci-
bos bonas Dei creaturas damnare: horum o-
pera, preculis, taciturnitate, confeſſionibus
ſecretis, Ethelothreſcijs, ridiculis veſtibus,
capitum raſuris, calceis ligneis, funibus, votis,
hypocritica continentia, irreligioſo ieiu-
nio, infatuati homines idiotæ ad hanc
prodigioſam à vera doctrina defectionem
vbique locorum deuenerunt: Euoluite o-
rigines iſtorum factioſorum, & facilè hîc

Math.24. Monachatum antiquum esse dabimus: Inueniemus successores eorum esse, de quibus Christus, Ecce hic Christus, Ecce hic Iesus: in syluis, in penetralibus, nolite exire, nolite credere. Et impleta videtur iam illa Christi perantiqua concio in nostris Apostatis, Si aliquis venerit in nomine suo, illum recipietis: & illa altera antiqua de efficaci illusione prophetia Apostoli, Antiquitatem enim istorum nouorum Patrum quæso ex archiuis vetustatis considerate. Non enim ignobiles duces videntur fuisse Theudas & Iudas Galilæus, quibus magnus numerus adhæsit: quæ tamen consilia iusto Dei iudicio dissipata, & ipsi in nihilum redacti sunt, teste Gamaliele Iudęorum Senatore grauissimo. In Aegypto dementię Arrianæ reliquias & quædam Monachorum agmina extitisse testatur Theodoritus, qui neque sanum dogma amplexi sunt, & nouos in Ecclesia ritus, a furore Samaritanorum & Iudæorum non abhorrentes vsurparunt. Epiphanius alios & rebelles & hęreticos commemorat, Audianos, qui in Monasteria & contubernia secedebant, in solitudine, aut prope vrbes, in suburbijs suas habebant mansiones & ouilia: à quodam Audio orti, qui à rege in Scythiæ partes relegatus est, eo quòd populos rebelles faceret, hoc nomine accusatus ab Episcopis. Illic diu commoratus vlterius est progressus ad intima Gothiæ, multos Gothorum

Ioan.5.
2.Thess.2.

Orientales monachi & errones.

Act.5.
Ioseph.
Atiq.18.c.
1.li.20.
cap.4.li.
1.cap.9.

Lib.3.
cont.hære.
Tom.1.
li.70.

in

in fide sua instruxit, monasteria veluti seminaria condidit, virginitatis, pietatis, disciplinæ seuerioris, & exercitiorum quorundam peculiares regulas præscripsit, vt huius rebellis & apostaticæ sectæ auctor non minimus fuisse videatur. Quis in Oriente Mahometismum inuexit? nónne Sergius Monachus & Nestorianus? Ille enim Mahometismum iustituendo & hæreses suas dispergendo, Homar verò homo quidam audax, vnà cum alijs, bellando, in Mæcha Arabiæ metropoli, deinde in alijs partibus Alcoranum obtruserunt: & duobus hisce Pontificiorum medijs prędicatione & gladio prędualuerunt, adiuncto Tauro & Columba quasi Spiritu sancto alijsq; fictis miraculis.

Successores profectò sunt omnes Monachorum ordines in Occidente, Iacobitis, Benedictinis alijsq; sectarijs passim augescentibus. Sicut enim ad Theologum Gregorium Basilius Magnus egregiè scripsit, ex Oriente fidem Euangelicam ex Sion & ex Hierusalem in orbem vniuersum emanasse: sic inde in Occidentem iacta sunt τῆς ἀποστασίας σπέρματα, defectionis semina. Et sicut Aegyptus & totus Oriens monachorum ferax & fœcundus fuit: & post opera eorum Mahometismus increuit: sic in Occidente multiplicatæ sunt sectæ, & deformata religio. Quorum ordines primarios quatuor Wiclephus noster in nomino CAIM fratricidę cõprehendit, & Mendicantes quasi ab illo genitos

Occidentis Apostasia & Monachatus.

G. Widefordc con. I. Wiclephum.

nitos nō illepidè dixit, vt per C, Carmelitas, per A, Augustinenses, per I, Iacobitas, per M, Minores intelligamus. De Mago monacho Hildebrando scripsit seriò Benno Card. Quia diebus per paganos Christum publicè persequi non poterant, per falsum monachum sub habitu monastico, sub habitu religionis, nomen Christi fraudulenter subuertere disponebat.

In vita & gestis Hildeb.

Produxi quędam particularia, quę tamen conglobata & in vnum acerum congesta, aliquod vniuersale possent inferre: tamen vt inductio fiat aliquo modo plenior: agedum istis, & alia adijciamus. Quid enim illud sibi vult, Lupum quendam ęiusq; successores à Martino Quinto approbari, & omnes fratres, heremitas, monachos à Lupo generali Prępposito regi ac gubernari oportere? nisi illud sit quod suspicor, non esse illos Dominici gregis pastores sed lupos, à quibus voluit nos Dominus attendere. In Paralip. Abbatis Vrsp. refertur de quodā Procopio, qui Iuliano Pontificis Rom. Legato in Bohemia dixit, Si neq; Moses, neq; ante eū Patriarchæ, neq; post eū prophetę, neque in noua lege Christus, neq; Apostoli, Mendicantiū ordinē instituerint, quis dubitet opus esse tenebrarum & Diaboli? Vetus esse hoc grauamē, licet videre in Antilogia, vbi de Religiosis istis egisset, Olim, inquit, Clerici induti virtute ex alto & sapientia, cū timore Dei ambulabant in omni sanctitate & veritate: iam verò omni prauitate

In operib. Hiero.

Abb. Vrsp.

In Antilogia fo. 706

uitate dehoneſtati, abſq; timore Dei ambulant, in hypocriſi & fictione. Quid ego de Anabapticſtico fratricellorum inſtituto dicam? quid de Templarijs Regum & Friderici pro terra ſancta fortiſſimè belligerantis proditoribus, qui ambo propter ſcelera oppreſſi & extincti ſunt. Si iſtorum hominum ſucceſſores eſſe nolint, Maiores agnoſcant, Apoſtolicos: Nam Apoſtoli non ſunt, (licet ſic dici velint, & Apoſtolorum nomine appellari, teſtetur rerum Indicarum Commentarius,) quòd nec à Deo immediatè, nec à legitima aliqua poteſtate ordinariè ad exteras gentes miſsi fuerint. Apoſtolicos eſſe credo, quippe, cū eandē hęreſim redoleāt: cū vtraq; ſecta Coniugiū ſanctum deteſtetur: ritu, victu, habitu, peculiaria habeat diſcrimina: Pſeudapoſtolicè vel Anabaptiſticè cōmunioni rerū addictior proprietatē facultatum quaſi illicitam aſpernetur: ex Apocryphis & nouis reuelationibus fidei ſuę probationes & firmamenta petat, Apoſtolorū titulo gloriās inſtar Apoſtolorum diſcurrat; Apoſtolicæ tamen doctrinę characterē non retineat: an lac lacti magis ſimile eſſe exiſtimabitis, quàm Ieſuitici Legati ſunt ſimiles Apoſtolicis? Si iſta antiquiora eſſe obijciant, videte nunc iſtorum ideam & effigiem apud Cor. Agrippā, qui totū hoc negotium in tenebris perābulans & hypocriticū (vt Bernard⁹ expoſuit,) quaſi in tabula deſcripſit: ſcilicet eos Religioſulos peregrinationū & votorū prętextu

Apoſtolici.

Epiph.

De vanitate Scientiarum.

" obambulantes prouincias, bello & pace ab exa-
" ctionibus immunes, explorare secreta, ad om-
" nium proditionū genera instructos esse: ab his
" vrbes in Gallia incensas, alios fratres reliquias
" Diuorū circūferre, ouem, agnum, lac corradere,
" eleemosynas tyrannicè tanquā tributum postu-
" lare, pecunias habere, tamē perfectionē & pau-
" pertatē ostentare, cum Iuda loculos portare, ta-
" men nec aurum nec argētum sibi esse cum Pe-
" tro & Ioanne dicere, nūmos scilicet nō contre-
" ctare. At ista dicēt exotica: audite Domestica.

In testib. verit. Richardus Angliæ Rex.

Est enim verum & venustū Richardi quondā Regis Angliæ dictū, qui admonitus à quodā sacerdote Sulcone, vt filias suas nuptui daret, cūq; is sibi nullas esse diceret, Sulco autem regeret ipsū tres habere, easq; pessimas, Superbiam, Auaritiam, Luxuriā, conuocatis proceribus, tale condit Testamentum: Do superbiam Templarijs, Auaritiam Monachis, & Prælatis Luxuriam. Istos ergò Illuminatores mundi, qui nobis faces nouas preferre volūt, hortor verbis Hiero. Sic viuite in monasterio, vt clerici esse mereamini: longoq; tēpore discite, vt postmodū doceatis.

Ad Rusti. d. 16. q. 1.

Quod si putent ideò se puriores esse, & omnes alias sodalitates & confraternitates, vt vocant, superare, quia Iesuitæ vocantur, & eius diploma & crucem circumferūt: eò sūt meo iudicio nequiores. Olim erant in Lusitania Iesu milites quos ille excommunicatus Papa Ioannes 22. instituit, fortassis istorum

Iesuitarū nomen.

socio-

ſociorũ Ieſu aui aut proaui: quoniã hanc Legationem in Indiam Luſitaniæ rex quidam apud Paulum 3. promouit. At cur iſti contra Scripturam, præter morem, ſine exemplo, hominis obſcuri verbo & authoritate, nouum, ſuperbum nomen non ſermonibus modò ſuis creberrimis ſed libris publicitus editis vſurpare non pertimeſcunt? Ieſuitæ vocantur quos miles claudus, indoctus, impius velut vrſa ſuos deformes catulos lambens formauit formatos in orbem extruſit, extruſos confirmat, Romanus Pontifex. Itáne omnibus alijs deſpectis & ordinibus ſuis, & fratribus Chriſtianis, Ieſu nomen ſibi arroganter imponi patientur? O ſupercilium. Multa ſunt quæ Chriſtianus æquabili moderamine & prudenti animo tolerare poteſt: ſed nouitatem non modò impiarum vocum, ſed etiam rerum & ſectarum adprobare nec poteſt, nec debet. Cur enim Ieſuitæ Ieſum diuidunt, & noſtrum communem Ieſum ſuum faciunt? cur non ſunt, ſicut dicuntur, Chriſtiani, eo contenti Antiochenę Eccleſiæ honorifico nomine? Nullus vnquam fuit, eſt, aut erit Ieſu ſocius; fratres aut filii, aut mater, aut ſorores, aut pueri, aut diſcipuli eſſe poſſumus, Ieſu gratia & beneficentia. Comminiſci & cauillari poſſunt, aliam eſſe eius nominis interpretationem, ſed à ſuſpicione arrogantiæ, blaſphemiæ, nunquam vendicabunt. Non eſt inanis Logomachia, aut pugna verborum, cùm nominum integumentis rerum

L.de car. Christ. summa periclitatur. Testis est illa præclara Tertulliani regula, Omnia periclitabuntur aliter " accipi quàm sunt,& amittere quod sunt, dum " aliter accipiuntur,si aliter quàm sunt cognomi- " nantur.fides nominum,salus est proprietatum.

L.3. Quod idem author animaduertit contra Marcionem in persona Iesu,imò & in ipso nominis sacramento verum summum sacerdotem patris Christum delineari. Iesu nomen circumferunt,& Iesu Psalterium nouum excogitarunt, in eo Iesu nomen ter semper repetunt: sed Iesu solius nomen non inuocant: vt & ille libellus Precum,& eorum Articuli docent. Et in Bulla " Confirmationis non Iesu tantum,sed Papę ser- " ui dicuntur: Quicunq; in societate nostra quam " Iesu nomine insigniri cupimus, vult sub Cru- " cis vexillo Deo militare,& soli Domino atque Romano Pontifici eius in terris vicario seruire,

L.7.c.5.de In.R. &c.Polydorus conquestus est, suo tempore,ignauissimo cuique iam nouę religionis introducendæ libidinem incessisse:(qualis sanè videtur Miles ille sicarius Ignatius Loiola, inuentor & magister societatis Iesu,)ideoque putat conducibile esse, vt hæ hominum feces abscindantur, ne suis sordibus cultus Diuini nitorem & munditiam diutius conspurcarent: sicut de Albatis à sacerdote collectis, primò crescentibus,deinde dissipatis ostendit. Dominus olim istam Babylonem confudit: Theudam,Iudam sustulit,errores tot Mendicantium, tot Heremitarũ,

Ana-

Anachoretarum, Carmelitarum, Carthusianorum, Franciscanorum, Fratricellorum, Templariorum, Hospitaliariorū, reuelauit, dispersit, dissoluit? Et isti nouorū seminariorū sodales, eam spē audent sibi facere, omnibus alijs vel euersis, vel euanescentibus se posse succrescere aut subsistere? Nā licet in vtramq; partē disputari posset, & pertinaci homini nunquam persuaseris, etiamsi persuaseris: tamen omnibus ratione perpensis & animo pertractatis hoc efficietur, Iesuitismi fundamentum esse aut hæresim, aut aliquam febriculam singularitatis, vt ita loquar, & Schismatis. Iesuitæ dicuntur: sed quid si Iesuatas nominemus, quoniam inter Iesuatam & Iesuitam parum interest? Hos describsit graphicè Raphaël Volaterranus, ortum habuisse Senis in Hetruria: primum eius sectæ parentem fuisse obscurum hominem, Ioan. Columbinū, auarum, Mercatorem: Vrbanū Quintum probasse, votum castitatis perpetuum iniunxisse; amictum singularem additum fuisse, numerum creuisse, eos tandem sub eodem Vrbano, quasi qui fratricellorum impuram sectam imitarentur esse insimulatos, de quorum libidine, idē autor nefanda quędā cōmemorat. Quib. adiecit Polyd. Virgil. illos suspectos tāquā malefica aliqua superstitione imbutos: & Iesuatas ideo dictos, non quòd Iesu doctrinā promulgarent, aut Iesu vitam sibi imitandā proponerent: sed quòd Iesu nomen in ore haberent. Itaque in

Iesuitæ, Iesuah.

In Anthrop. li. 2.

ortu

ortu & in ipsis quasi faucibus compressit eos iustissimus Dominus, à Menandri hæresi non multum abhorrentes, qui etiam gloriatus est Iesu nomine: aut non dissimiles illis quos Cor. Agrippa suggillauit, Se Christi sodales (Iesu socios) Apostolorumq; contubernales iactant: quorum vita sæpè est scelestissima. Sed quid isti habent egregium præ cæteris aut eximium, quorum nomen superbum est, religio arbitraria, vocatio illegitima, preces superstitiosæ, prædicatio humana, vestitus monstrosus, maiores Pharisæi, Menandrini, Apostolici, aliiq; religiosuli quos diximus: ex quibus omnibus hic Iesuitismus conflatus esse videtur, nisi quòd omnes Franciscanos & Prædicantes & Mendicantes se longè à tergo relinquere immodico sui amore inebriati arbitrentur? Quæ est ista demũ prærogatiua istorum nouorum Legatorum, vt in hanc Ecclesiam audeant illotis pedibus irrumpere, & à communione nostra Anglos alienare, & ad suam societatẽ seuocare? An sine illis salua esse non potest Anglia? Scilicet homines phrenetico illi similes, qui manus suas ad astra sursum tendens ne ad horam quidẽ voluit demittere, ne cœlum caderet. Sic isti se Atlantes solos aut instauratores esse imaginantur nostræ Ecclesiæ. Atque dicent fortassis quod in Iudicio publico respondisse intelligo Iesuitam Campianum; Quorsum hæc alieniora & remotiora? Vetera sunt: obsoleuerunt: nos minimè

e de sectis Monach.

Ed. Campianus.

nimè attingunt: neque ad nos qui tum nati non ſumus, vllo modo pertinent. Minorem & hypotheſim requirimus, quomodo ſit cum rebus ac rationibus noſtris coniunctum. Iterum profiteor me ſubticere malle, quàm vllum crimen vel verum vel falſum in illos conijcere. Ad acta Iudicij publici vos remitto, vbi ſub Iudicibus equiſsimis litigarunt, & cauſam ſuam audacter ſatis egerunt, & infœliciter nimis cauſa cecidérunt. Sed tamen cùm ex ſimilibus fieri ſoleat iudicium: Cùm Maiorem benè propoſitam, Minor non malè ſequatur: & ex hijs rectè concluſio inferatur: Cùm ſatis confirmatum ſit, hoſtē humani generis diabolum, quibus poteſt vijs & viribus ſynceræ religionis curſui remoras omnes inijcere: ei in hoc opere Pontifices Romanos ſuccurrere & ſuccenturiari: iſtorū Legatos eſſe & fuiſſe, Monachos, Cardinales, Sacerdotes, Ieſuitas: & omnes in hoc conſpirare, vt diſcordias concitent, principibus amplectentibus Euangelium aduerſentur, ſuiſque Pontificij regni fines & opes amplificent: & inter illos antiquiores, & iſtos neotericos nihil intereſſe: ſed viperas naſci de viperis, & de homicidis patribus homicidas filios: & poſteriores eſſe ſolere peiores prioribus: vt de illis Siculis regulis non imprudenter dixit Dionyſio Regi vetula: hinc vos poteſtis de aduentus iſtorum cauſa, & de hoc iniquitatis myſterio augurari. Hiero. in Matth.

Verùm ad cauſam propius accedam, & ad noſtram

Gregor.13 noſtram remp. Etſi fama volitat Gregorium hunc decimumtertium Pontificem Rom. ſeniculum non eſſe Gregorium, non Vigilantium ſed Dormitantium, & in hac rerum communium cogitatione non multum excubare, nec his curis ſe valdè macerare, ſed cuticulam curare, filium locupletare, & verè eſſe, vt proprie nominatur, *Bon Compagnon*, Bonum Socium, ita vt Primarium Eccleſiæ Paſtorem decet: tamen inueteratum Diaboli odium in Eccleſiam, perpetua rerum geſtarum hiſtoria, continuata Romanæ Curiæ praxis, & hoc Religioſorum ſpeculum quod hactenus propoſui, faciunt, vt propemodum credam Scorpionem illum quãtumuis dormientem ab alijs ad aliquod inſigne facinus perpetrandum expergefieri potuiſſe.

Trid. con. Nam Tridentium Concilium aliquid monſtri diu parturiuiſſe, & alicui etiam peperiſſe non eſt ignotum. Forma Iuramenti qua ſe illic obligarunt, in vulgus & in lucem exijt: omnes coniecturæ conueniunt & congruunt, vt conciliabulum non concilium, Syncretiſmus non Synodus rectè iudicetur. Ex quibus omnibus intelligi poteſt, ex hoc Romano & Remenſi Seminario, malorum quędam ſemina initio occultata, pòſt aliquos fructus inobedientiæ, contumacię, rebellionis produxiſſe: Põtifices intus totos iam diu conflagraſſe, & irarum æſtus animo concepiſſe, quarũ alibi ſcintillas emicuiſſe, alibi flãmas erupiſſe vidimus. Quid contra noſtros Principes ſæpius tentatum ſit, ſuperius attigi-

tigimus,& plenius oſtendere liceret. Quid nuper ex Arce Capitolini Pontificis contra patrẽ Henricum Octauum, contra filium Edouardũ Sextum,& Elizabetham filiam eiaculati ſint, cæcus qui non videre,ſtupidus qui non palpare poſſit. Memoratur in vita Pauli 3. de Henrico Patre,eum Clementi Septimo iratum hinc eieciſſe: Roffenſem Epiſcopum, & alios capitali ſupplicio affeciſſe:monaſteria diruiſſe:Inde cõmotum Pontificem, quem antè Leo Decimus titulo defenſoris fidei ornauerat,eũ veluti omnis religionis Catholicę deſertorem, & hęreſis Lutheranę ſectatorẽ anathemate percuſſiſſe, & regno priuaſſe.An putatis hunc Papæ Anathematiſmũ hodiè à Romanis Pont. obliuioni traditum?Imò de hoc inteſtino & plus quàm Vatiniano Paparum odio verè Onuphrius, Malęfactorum omnes ſumus tenaciſſimi,benefactorum pluma leuior eſt gratia.Non potuit hoc regis inuictiſſimi præclariſſimũ in exterminando papatu factum ex Papiſtarũ memoria deponi, adeò altè animo inſedit, adeò omnes illos incẽdit,vt propterea hoſtis(ipſorum iudicio)habeatur,Turcarum rege longè infeſtior. Nec latere poteſt illa Cardinalitia ad Carolum Quĩntum Cęſarem oratio, qua hortatur eum Anglorum Regem Henricum potius quàm Turcam bello aggredi, exaggerat Papatu exturbato in Anglia ſparſum eſſe ſemen Turcicum:quoque acriores ſtimulos admoueat,perſuadet Anglis non deeſſe ſpiritus,in Anglia legiones Catholicorũ

Henric.8.

Onuphrius.

Card.Pol. l.3.ad H.8.

adhuc

adhuc deliteſcere, quæ paratæ ſint pœnas de illo ſumere: quomodo etiam noſtri Ieſuitę hodie ſuis fidem facere, imò vana ſpe ſimplices lactare conantur. Monet igitur & rogat Cæſarem, vt Reip. Romanæ afflictę & affectę ſuccurrat, vt copias, vires, auxilia non in Helleſpontum, non ad Turcarum Regiam Conſtantinopolin, ſed in Angliam patriam ſuam quæ ipſum aluit, contra Henricum ſuum Mecœnatem, qui eius ſtudia benignitate ſua Romę fouit, dirigat ac quàm primùm conuertat, ne maiorem Eccleſię Rom. perniciem inferat: Sic enim ille buccinator & belli tubicen, *Tùne igitur Cæſar hoc illi ſpatij dabis? &c.* Nec leuiora

Anna Bullena. ſunt quæ de Anna Bullena pia & electiſſima fœmina Sereniſſimæ noſtræ Principis matre Henrici coniuge refert, ab illa ſcilicet regis animum hęreſi infectum, ab illa venenum hoc primum, in intimas eius medullas infuſum fuiſſe. Pontificij iugi profligationem venenum, & religionis repurgationem hæreſim appellant.

Vtinam tali Reginæ longior vita contigiſſet: vtnam regij fauoris aura aſpirante, hoc reformationis negotium fœlicius promouere ac perficere potuiſſet. Nam quod ille Cardinalis Anglus & Onuphrius vitio ei vertendum putant, id meo iudicio in ſumma laude ponen-

Edouar. 6. dum eſt. Omitto Edouardi nobiliſſimi Regis tempora, quę ſereniſſima fuiſſent, niſi quòd hęc Pontificorum obſtinatio ciuilibus bellis remp. lacerans hanc ſolam nubeculam offuderit.

Venio

Venio ad Elizabetham Eccleſię noſtrę egregiam nutricem, dignam parentibus filiam, quæ in tanta ſua alioqui fœlicitate & Domini benedictionum affluentia, nec ſibilos, nec dentes, nec morſus nec ictus Antiqui ſerpentis effugere potuit. R. Elizabetha.

Bulla ſanguinaria Pij Quinti ante aliquot annos publicata eſt, in qua Henrici Inuictiſſimi Regis famam depopulatur, nobiliſſimam Reginam, flagitioſè hæreticam, & quid non, appellat, Regno maculam inurit, Proteſtantes omnes per latera noſtra vulnerat, Dei gloriam, verbi veritatem, Euangelij ſyncerita-tem depravat & vellicat, quò fidem in Chriſtum, obedientiam in principem, excutiat; Principem fortunis, corona, vita ſpoliet: quò argentum noſtrum in ſcoriam, vinum in aquam, regnum noſtrum in Papatum ſuum, nos ad ſe, ligones in lanceas, falces in enſes, enſes in viſcera noſtra conuerteret. Bulla Pij Quinti.

BVLLAM quam habeo, coniunctè & conſertè non apponam integram: ſed eius ſummam omneſque partes diſcerptas denudabo & ſubijciam oculis omnium: vt Thraſonicam Papæ iactantiā, Luciferi ſuperbiam, Phalaridis tyrannidem, Antichriſti viuam picturā videant: in qua appellat, SENTENTIAM DECLARATORIAM CONTRA SERENISSIMAM ELIZABETHAM ANGLIAE REGINAM ET EI ADHAERENTES HAERETICOS. QVA ETIAM DECLARANTVR ABSOLVTI

OMNES SVBDITI, à IVRAMENTO FIDELITATIS ET QVOCVNQVE ALIO DEBITO, ET DEINCEPS OBEDIENTES ANATHEMATE ILLAQVEANTVR. Romanę Religionis animaduertitis lutũ, lacunas & labes, quas hæc Sancta, Catholica, & Ap. Ecclesia euomit, & subditis aspergit; perfidiã, periuriũ, inobedientiã: virtutes scilicet Romanistarũ proprias & germanas? Animaduertitis hîc esse reipsa verũ quod verbis clarissimis olim significauit Laurentius Valla, Romã scholã esse, in qua liceat, mentiri, fallere, iurare, peierare? Animaduertitis quomodo non scelerati, non rebelles, sed fideles & obedientes Angli anathematis laqueo Romę constringantur? Romę excommunicatione feriantur? Romæ diris omnibus deuoueantur? Romæ Satanæ tradantur? & infra omnes impios mortuos mandentur, & in orcum vsq; præcipitentur? Cum sic dicit, interdicit, imprecatur, execratur, Homiliam quam aduersus Anathematismos Chrysostomus scriptã reliquit, homo minax & furiosus non satis aduertit. At quis tandẽ est qui sic perbacchatur? PIVS EPISCOPVS SERVVS seruorum Dei ad futuram rei memoriam. Prodigij certè quidem simile mihi videtur, seruũ regnare, imò seruũ seruorũ Regẽ Regũ fieri, Reges è solio suo regio deturbare, nõ iam à remo ad Tribunal, vt dicitur, sed ad regna ascẽdere? Nę iste seruus superbus est & diuino flagello castigandus, qui serui cõditionẽ vocabulo agnoscit, factis negat:

qui

qui Seruus Seruorũ vocari vult,& Apoſtolicus & tamen cum Apoſtolo ſeruus Chriſti nec dici nec eſſe auet:qui verè & hominũ & hypocriſeos,& flagitiorũ omniũ ſeruũ ſe eſſe, hoc titulo declarat:de quo, Heroico ſpiritu & quidẽ meritò,dixit olim Imperator Chriſtianus Fridericus 2. etiã illis tẽporibus diſſimulationis Papiſticę inuolucra perſpiciens:Se non paſſurũ amplius,vt Chriſtianę plebi lupus ouilla pelle tectus imponat. AD perpetuã rei memoriam: Quã vanus vates factus eſt Bileã ROMANUS?Memoria illa iã obliuione ſepulta eſt; perijt ipſius Põtificis memoria:Reg.Elizabetha viuit,valet, regnat,& diu ſpero regnabit, ſed Pius Papa & valetudine & primatu & vita orbatus, cõmorſus à vermibus certè à morte cõfectus & corroſus occubuit.Inſcriptioni ſeruili & hypocriticę ſubiũgitur Principiũ in ſublimi dicendi genere collocatũ,amplũ & exaggeratũ, REGNANS IN EXCELSIS cui data eſt omnis in cœlo & in terra poteſtas, vnã ſanctã Catholicã & Apoſtolicam Eccleſiã,extra quã nulla eſt ſalus,vni ſoli in terris vz. Apoſtolorũ Principi Petro,Petriq́; ſucceſſori ROM.Pontifici in plenitudine poteſtatis, tradidit gubernandam. Hunc vnum ſuper omnes gentes & omnia regna principẽ conſtituit, qui euellat,deſtruat, diſſipet,diſperdat, plantet, & ædificet,vt fidelẽ populum mutuę charitatis nexu conſtrictũ,in vnitate ſpiritus cõtineat,ſaluũq́; & incolumẽ exhibeat ſaluatori.Quo quidẽ in munere obeundo nos ad prędictę Eccleſię,

Auent.l.7. Annal.

" gubernacula Dei benignitate vocati, nullum la-
" borem intermittimus omni opera contenden-
" tes, vt ipsa vnitas & Catholica religio (quam il-
" lius author ad probandam suorum fidem &
" correctionem nostrã tantis procellis conflictari
" permisit) integra conseruetur.

Γραῦς ἀνασκιρτήσασα πολὺν κονιορτὸν ἐγείρει:

Aniculę non dissimilis Pius seniculus inconcinnè saltitans; & cothurno suo fastuosè incedens quantum excitat pulueris? De regno Dei, Principatu Petri, de Successorũ prima Cathedra, de Hieremiæ supra omnia regna dominatu, de suo gubernaculo dum ineptè gloriatur, quales & quantos nobis offundit fumos?

Psal. 97. Examen particulare Bullæ.

REGNANS IN EXCELSIS: Verissimè: Regnat Dominus: Lętatur igitur terra, exultant Insulæ multæ: gaudet & triumphat Anglia: quia regnante Domino, reguntur & frenantur Pontifices, domantur feroces, seruantur Principes, defenduntur respublicæ, euadit salua & incolumis Regina: quam vnxit, eam propugnat & vindicat, ne Papa digitulo suo possit tangere. Quis enim Regi vniuersorum eripiet regni sui incolas & hęredes? Nec in porcorum gregem Diaboli Legio habuit potestatem, nisi eam de Deo impetrasset: tantum abest vt in

Ter. de persecutione.

" Dei oues habeat: Possum dicere, porcorum
" quoque setas tunc apud Deum numeratas fu-
" isse, nedum capillos sanctorum, vt perscitè &
" persuauiter Tertullianus. Qui passeres curat ne

in

in terram cadant: qui ouium, porcorum, ſetarum, pilorum noſtrorum rationem habet: vnctos & Chriſtos ſuos, paſtores ac principes omnium hominum libidini & faucibus exponet? REGNAT DOMINVS:, & Plena eſt terra Maieſtate ejus qui Dominus eſt exercituum: & ideo inuito Pio Regnat Elizabetha, optimè agitur cum Eccleſia, quia ſuæ bonitatis ſcuto, ſuę fortitudinis clypeo, nos, reges, Eccleſias coronat & vndiquaque communit. VNI PETRO Eccleſiam totam commendauit? Rex hic habenas regni ſui vniuerſalis Petro tradidit? Eccleſiam Catholicam vni Petro Apoſtolorum Principi gubernandam delegauit? An tum quando dixit, Vos autem non ſic? An tum quando Petro ait, Non Rege, ſed, Paſce oues & agnos meos? An Paſtor ouium Romana lingua Regem propriè ſonat? An Rex erit Catholicæ Eccleſiæ? An tum, quando eum piſcatorem hominum conſtituit? Petrus regnat vbique? & prȩeſt vniuerſę Eccleſię? At ipſe negat, qui ſe vocat Sympręsbyterum, & alios in clerum dominium habere vetat. Negat Scriptura: vbi enim dedit? In Clauium traditione. At enim illæ Claues; an Petro ſoli datæ ſunt? an non erant potius illi cum alijs communes? Pius tantus Eccleſię Rector ignorat verba Chriſti exponi à Ioanne, non illam poteſtatē penes ſolum Petrum reſidere, ſed ad alios omnes Apoſtolos eorumque ſucceſſores non Romanos ſolos, ſed

Ieſ. 6.

Paſtor quid.

Luc. 5.

1. Petr. 5.

Matth. 16.

Claues.

vbiq; locorũ degentes pertinere? An neſcit dictum in numero multitudinis, Sicut Pater me miſit, ita ego mitto Vos? An ignorat omnibus
Io.20. inſufflaſſe? Dixiſſe omnibus, Accipite Spiritum Sanctum? quorũ remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorũ retinueritis retenta ſunt? Clauium vſum ibi commonſtrari, vt claudant, vt reſerent; id eſt, vt peccata vel retineant vel remittant miniſterij ratione, non magiſterij autoritate? Sed adijcit Bulla, non Petro ſoli; ſed Petri ſucceſſori Rom. Pontifici datam eſſe hanc plenitudinem poteſtatis. De ſucceſſoribus Romanis cur audet Bulla blaterare? qui ne nominantur quidem; niſi quatenus eo ſpiritus afflatu inſpirantur diuinitus: quod & multis aliorum locorum & cathedrarum doctorib' clementiſſimus Dominus largiter dona dans hominibus
Act.10. impertiuit, quippe apud quem nullus eſt perſonarũ reſpectus, nec ex perſonis fidem, ſed ex fide perſonas eſſe probandas Tertullianus docuit. Nec ergo perſonarũ nec locorum ſucceſſio, quicquã valere apud homines pios & cordatos debet: niſi ſultè cum Pythagora credamus μετεμψυχωσιν: qua Petri anima, Petri dotes ſanctitates, in omnes Sylueſtros, in omnes Hildebrãdos in omnes Sergios, vel ora porcorum, in omnes Leones, Pios, Iulios, Gregorios, Petri ſcilicet ſucceſſores tranſfundantur & demigrent. Imò vt Iuris habet regula, Quod ipſe (Petrus) non habuit, in alterum tranſferre non potuit. Non

ac-

accepiſſe Petrum ſolum claues, iam effectum eſt: & ex Origene & Cypriano & alijs probari facilè poterit. Et quomodo Pius nobis perſuadebit ſucceſſores omnes habere à Petro ſuarũ clauium priuilegium & eminentiam? Papa qui propius à Petro aberat, qui Pio antiquior eſt, aliter determinat, ſi tamen illi Decretali epiſtolę ſuæ velint credere. Hęc Apoſtolica Sedes, cardo & caput omniũ Eccleſiarũ à Domino, & NON AB ALIO eſt conſtituta. Si dedit, cuinam dedit? Clementi. Sic enim Clemens ipſe ad Iacobũ ſcripſit, ex oratione quam habuit ante mortem Petrus, Audite me Fratres, Clementẽ hunc Epiſcopum vobis ordino, cui ſoli meæ prædicationis & doctrinæ cathedram trado. Debile fundamentum fallit opus, inquiunt: Et quod ab initio non valet, temporis diuturnitate non cõualeſcit. Si prima donatio vana & ruinoſa ſit, quo iure ſucceſſores ſibi vendicare poterunt? Clementi dedit? Imò verius Lino. Malo enim Euſebio, quàm Clementi in ſua cauſa papaliter loquenti credere. Ille ſcripſit Linum duodecim annis præfuiſſe: poſtea ROMANÆ ECCLESIÆ MINISTERIVM Anacleto tradidiſſe: Anacleto poſt duodecim annos quibus ROMANUS Epiſcopus fuerat, Clementẽ ſucceſſiſſe, Clementẽ non à Petro accepiſſe, ſed ab Apoſtolis tertiũ fuiſſe. Et ſi in hac Conceſſionis formula contineatur, ſoli Clementi eum donaſſe, de ſucceſſoribus autem ROMANIS nulla mentio inijciatur:

Anacletus Epi. 1.

„ „ „ „ „ „

Teſtamentum Petri de ſua Cathedra.

Donatio cathedræ vana ex Epiſt. Clem. Euſ. l. 3. ca. 13. c. 34.

quæso quo modo, qua ratione, qua Lege, quo legis titulo, quo Paragrapho, qua litera, quo apice in hanc suam possessionem deuenient? Sed quid obsecro dedit? Doctrinę & prędicationis suæ cathedram. Quando Pius, quando Gregorius, quando Pauli, quando Iulius Secundus magnus ille Bellator prædicarunt, quando docuerunt? Aut si aliquis aliquando suggestum conscendit, quid docuit? an Petri prædicationem? Hoc verbum Dei Petrus tanquàm depositum reliquit, hoc Clementi commendauit, hoc, non aliud Testamento suo legauit: At verò docent illi quę Petrus nec vigilans, nec somnians vnquam vidit. Docent anilem Purgatorij fabulam: hominum consilia & inuenta: suas & suorum Decretales epistolas: Estné hoc Petro in doctrinæ cathedra succedere? docent sua opera, suos titulos vniuersales & magnificos, suas prærogatiuas, quas cum insano Esauo nolunt vendere, nec pio Iacobo communicare. Vnde hoc? Num etiam à Petro? Audiamus ipsum Clementem in sua Epistola se ac omnes suos successores ore Diui Petri pudefacientem, & nulla Aquæ Lustralis aspersione, nullo modo, nullo tempore eluendam maculam inurentem.

Cathedra Petri.

" Neque Iudicem aut cognitorem secularium negotiorum hodiè te ordinare vult Christus: vti ne prępfocatus prępsentibus horum curis, non possis verbo Dei vacare. Quid ergo dedit? Non Regnorum distributionem, non spolia

non

non claues aureas, vt regna à gente ad gentem, a Principe ad Principem transferat: Domini Dei est terra & plenitudo eius vniuersa: Domini Dei solius Digitus in pariete exarare potest, MENE, MENE, TEKEL, V PHARSIN, quia illius est Regna numerare, appendere, diuidere. Taceo quòd hæc larga Donatio ex multis mendaciorum sutelis composita est & consarcinata. In illa Epistola sic habetur: Petrum esse fundamentum Ecclesiæ: quod arrogantissimè dictum esse omnes existimare possunt. Licet enim Tropicè Apostolos columnas Scriptura Sancta, Fundamenta Chrysostomus quoq; alicubi vocet: tamē fundamentū singulariter vnū hominē appellare, & hominem Fundamētum Ecclesię aut catholicū Caput nominare, idem Chrysostomus prohibet, ne super hominem ędificetur Ecclesia. Fūdamētū enim aliud nemo potest ponere prętер id quod positū est, quod est Christus Iesus. Huius farinæ est & illud vanissimū dictū, de Iacobo Apostolo Episcopo Episcoporum regente omnes, quæ vbique diuina prouidentia fundatæ sunt, Ecclesias: quod tamen Pontificium solium non stabilire videtur, sed labefactare, illudque non Romæ sed Hierosolymis erigere. Sed illa quàm pudēda, quàm crassa vanitas! Petrus in mandatis dat Clementi vt Iacobo de sua morte scribat, ei suas varias conciones explicet, ipsum Clementem successorem à se renun-

Dan. 5.

Epi. Cl. 1.

1. Epheſ. 2.

1. Cor. 3.

ciatum esse indicet, de suo martyrio quod tum imminebat certiorem faciat. O vanitatem vanitatum! Nam Iacobus ille, septem plus minus annis ante Petrum occisus est: nisi fortè per aliquem Nicolaum (vt in Moscouia quandoq; fieri aiunt) literas illas perferri & transmitti voluerit in Paradisum ad Iacobum mortuũ. Quare nec donationis firmitas, nec historię veritas, nec illarum Epistolarũ autoritas, nec Successorum conformitas, nec vlla rationis vel sanitas vel probabilitas, efficiunt, vt à Petro eam cathedram sic Clementi contraditam, & à Clemente omni deinceps insequẽti Romanę sedis occupatori fuisse commissam, facilè in animos vestros induçatis. Sed enim ex Hieremia conuincit Pius, Hvnc Vnvm Petrum cum successoribus omnibus Regnis præfici, vt euellant & destruant, vt disperdant & dissipent. Eminentia ciuilis & carnalis exigitur, & ratio non spiritualis sed carnalis adducitur. Aedificandi, destruendi, plantandi, euellendi, figuram, esse in Scripturis familiarissimam & receptissimam, & è medio petitam, & à rebus communibus & agrestibus desumptam, quis est qui diffitebitur? Et adhuc iste, tanquam apud Theocritum Piscator, suo de pisce aureo somnio se inaniter pascet & pueriliter oblectabit: hoc hamo ciuitates, regna, ditiones attrahere & piscari se posse autumabit? Piscatio seu dominatio Hieremiæ planè spiritua-

Hier. ca. 1. Locus Hieremię expenditur.

lis

lis erat & prophetica. Sic enim Regna plantauit & ædificauit, quomodo Ieſaias plantans cœlos & fundans terram, quomodo Paulus plantans & Apollo rigans: quomodo Corinthij Dei agricultura, Dei ædificatio fuerunt: quomodo Seruator metaphoram eandem extulit, Omnis plantatio quam non plantauit Pater meus cœleſtis eradicabitur: quomodo ipſe Deus ſuis figuris aliorum verborum lumen clarius hoc eodem in loco intulit; Ibis & vniuerſa quæcunque mandauero tibi loqueris &c. Ecce dedi verba mea in ore tuo, ecce conſtitui te hodie ſuper Gentes & ſuper Regna &c. Eugenium Anteceſſorem Pij ſubtaxauit & ſubmonuit Bernardus, Opus non Regium eſſe faciendum ſed ruſticum, cogitandum Prophetæ, Apoſtolo, Succeſſoribus eorum non de Sceptro ſed de Sarculo. Illéne bonus Hieremias qui Regibus ſe ſubdidit, qui in carcerem cõiectus eſt, cui omnes Principes, plebeij, viri, fœminæ, Maiores, Minores, obloquuntur & obgãniunt, Regia põpa & purpura aut Põtificali Infula fulgẽs, reges tanquã Papa rexit, an in plenitudine poteſtatis gubernauit? Sed quid iſti quęrunt, aut quid ſibi volunt fanatici homines, qui ante Chriſtum natum Chriſti vicariam Iuriſdictionem ſibi arrogant & ab ipſo Hieremia ſui Papatus initia, deducunt? Ea planè fuit nuper cuiuſdã hominis ſimplex fatuitas Wintoniæ, in conſeſſu Iudicũ, qui ab Elię

1. Cor. 3.

Matth. 15.

Hierem. 1.

De cõſid.

Hierem. 44.

igneo

igneo curru, ab Elizeo, ab Ezechiele, ab ipso, credo, Adamo, & Eua originis suę propaginem deriuauit. Videte in quas voragines se immergant homines imperiti, dum in aëre vagantur, & terram non attingunt, & quæ extra oleas sunt, tractantes, de prophetis, de Christo, de Petro, de alijs declamitãtes, ad quęstionem propositam de Papæ legitima possessione non descendunt. Sed quid mirum non sapere membra, cùm caput ipsum insaniat? Iam verò cùm nec à Deo in excelsis regnante Petrus, nec à Petro Clemens, nec à Clemente, nec à Lino, nec ab Anacleto posteriores Episcopi Romani hanc amplissimam & absolutissimam potestatem acceperint: quid est quod nobis Pius tanquam Pica de sua ad Ecclesię summum gubernaculum vocatione occinit? se ad hoc munus obeundum Dei benignitate adscitũ esse: se nullum laborem intermittere, omni opera cõtendere, vt vnitas conseruetur. Sed quæ sit illa Picæ huius pietas, sententia quæ sequitur declaratoria & peremptoria, vt loquuntur, nobis faciet manifestum & planissimum. Conqueritur enim Impiorvm nvmervm tantum inualuisse, vt nullus iam in orbe locus sit relictus, quem illi pessimis Doctrinis corrumpere non tentarunt, adnitente inter cæteros Illustrissima nostrę Angliæ Regina Elizabethâ, (quam seruam flagitiorum & prætensam Reginam petulanter & impudenter appellat) ad quam

Pius 5. Petri successor, quomodo?

Epitome querelarum Bullæ.

"
"
"
"

quam velut ad Asylum omnium infestissimi perfugiũ inuenerunt. Expostulat, Henricũ Octauum religionis desertorẽ esse: hanc Regno occupato Supremi Ecclesię Capitis locũ in omni Anglia sibi vsurpasse: Regium concilium ex Anglica Nobilitate confectum diremisse, illudque obscuris hominibus hæreticis compleuisse: Catholicæ fidei cultores oppressisse: improbos concionatores reposuisse: Missę sacrificium & eiusdem generis alia aboleuisse: Episcopos Catholicos suis Ecclesijs & beneficijs eiecisse: ut Romani Pontificis autoritatem omnem atque obedientiam abiurent, seque solam in Temporalibus & Spiritualibus Dominam agnoscant, iureiurando coëgisse: nuncios Romanæ sedis in Angliam traijcere non permisisse: itaque ipsum ad arma iustitię necessariò iam conuersum, Autoritate Dei qui ipsum in hoc iustitiæ THRONO collocarit suffultum, declarare hanc & omnes ei adhęrẽtes Anathematis sententiam incurrisse: & omnes subditos, qui monitis eius & mãdatis obedire voluerint, eadem sententia INNODARE &c, DATVM ROMAE apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentisimo sexagesimo nono, quinto Calendas Martij.

C. *Clorierius.*
H. *Cumyn.*

Cui

Cui ne quid desit, adduntur Petri & Pauli qui Romanæ cathedræ tutelares quâsi dij & Patroni ferè soli numerantur, Insignia: sicuti in fine libri spectare poteritis.

Henric. 8. Henricum Octauum beatæ Memoriæ Regem qui Biblia Pontificum cæcitate & malitia è Tẽplis eiecta piè restituit, qui Papæ caput in hoc Regno fortiter circumcidit, qui suum in ditione sua honorem Pontifici Romano prudenter non dedit, sed Christum tantummodo Vniuersalis Ecclesiæ caput humillimè agnouit, & promulgauit, qua fronte, quo ore desertorem & euersorem veræ Religionis asserit? Recogitent tandem superbi aliorum contemptores Romani, & discant si non à Christo, saltem à Christi veris ministris & magistratibus & à Regibus suam Apostasiam. Discant ab Henrico Quarto Cæsare, in vno Hildebrandi exemplo tanquam in speculo suæ desertionis turpitudinem: qui coacto procerum concilio, congregata Episcoporum Synodo, & aduocata populi concione palàm illum Pontificem tanquam lupum, furem, latronem, perfidũ, transfugam, ouium Desertorem, gregis proditorem, charitatis osorem, omnium communi consensu abdicauit. Regalis sanè & digna forti Christi Imperatore contra hunc seruum seruorum & vitiorum, Christianæ pietatis hostem, sententia. Nunc vestri iudicij candorẽ requiro, vtri de hoc Desertionis crimine,

Auent. l. 5. Annal.

Re-

Regíne Henrico Quarto contra impium Hildebrandum, an Papæ nomine Pio contra Regem hac de cauſa verè Pium Henricum Octauum, ſubſcribendum putetis? vtra ſententia Regalis an papalis debeat pręponderare? HÆC EADEM Regno occupato Supremi Eccleſiæ Capitis locum in Omni Anglia eiuſque prę-cipuam autoritatem atq; Iuriſdictionem monſtruoſè ſibi vſurpat. Hîc abſolutã Papę in mentiendo poteſtatem & plenitudinem attendite. Non Caput Eccleſiæ ſupremum ſe Regina Sereniſſima inſigniri aut proclamari voluit: ſed planè id nominis refugit & abnuit: quanquam cum Henrico patre & cum alijs in Scriptura ſacra Magiſtratibus ſui Regni Caput figuratè dici potuiſſet: Ergo vtrum ſic mentiri, ſit in Papa error an peccatum, viderit ille nouus Anonymus Autor, qui in libello ſuo de Perſecutione Anglicana duo illa tam argutè diſtinxit. Summam Moderatricem & Gubernatricem, libenter vocamus, & ſubmiſſè honoramus, & vt quàm diutiſſimè ea frui poſſimus, ex animo comprecamur.

Caput Eccleſiæ.

L. de perſecutione Anglicana.

Res Ciuiles & Eccleſiaſticas procurat? Non vult eruditiſsima Princeps ſibi ſapere: vult ciues ſuos eiuſdem Diuinæ ſapientiæ & ſalis eſſe participes: Nouit Regum munus eſſe geminum, rectè & religioſè Deum colere, & eandem cultus ſynceritatem populo ſuo, proponere. Nouit ſuum eſſe officium erudiri & in-

intelligere, ſeruire Domino in timore, exultare ei cum tremore, oſculari Filium, & ad eadem officia & ſancta oſcula omnes ſuos ſubditos inuitare. Quod ad ſe attinet, nouit illud Bernardi ad reginam Hieroſolymorum. Quid
In Sent. prodeſt paucis diebus regnare ſuper terram, &
" regno cœlorum æterno priuari? Quod ad alios
" pertinet illã eiuſdẽ Bernardi ſententiã recolit,
" Quid habeat emolumẽti homo, ſi proximus e-
" ius ardeat in inferno, aut quid perdiderit, ſi ſecũ fuerit in Paradiſo? Nouit Diuini ignis hanc eſſe naturã, vt erumpat, vt ardeat, vt ad alios caloris aliqua vis & conſolatio perueniat. Vult non ſe ſolam in Regno illo cœleſti ſiſtere: ſed
Verbum ignis. hoc vult, vt ipſa Regnum ſuum illibatum & integrũ & totum tradat Chriſto Regi Regum, Chriſtus patri, vnaque cum ipſa omnes proceres, nobiles, totusque populus omnes ſuas coronas cum illis in Apocalypſi Senioribus in Throno ſedenti offerant. Eſtne Romæ in
Iud. 5. principe flagitium, rerum Eccleſiaſticarum aliquam rationem habere? aliquam religionis partem attingere? Hoc monſtroſum Pius Quintus eſſe indicat? vt pia Debbora Iſraëlem iudicet: vt Elizabetha ſingulari Dei fauore, hereditario iure, Legitima ſucceſsione, omnium ordinum ſummorum infimorum conſenſu, & congratulatione Thronum Regalem conſcendens, doctiſsimorum hominum conſilio, Leges ſalutares populo det, & ex verbo Dei animarum

rum ſalutem & religionis negotium promoueat? Non erat ſic viſum antiquiſſimo Antiſtiti Romano Eleutherio, nec dedignatus eſt vt eſſet Lucius Rex in ſuo hoc Regno Epiſcopus. Nec erat monſtroſum in Conſtantino Imperatore etiam noſtro, qui ſe miniſtrũ Dei appellare non erubuit: & vt Epiſcopi caſti, orthodoxi, humani eſſent, prouidit, & fidem Chriſti Catholicam omnibus commẽdauit & gliſcẽtes quaſcunq; hæreſes repreſſit. Quòd ſi quis, inquit, audacter inconſultéq; ad memoriam, ad laudẽ peſtium illarum exarſerit, illius ſtatim audacia Miniſtri Dei, hoc eſt, mea executione coërcebitur. Auguſtinus contrà hanc Diuini officij neglectionem monſtrum eſſe credidit: Poſteà verò quàm cœpit impleri quod ſcriptum eſt, Et adorabunt eum omnes Reges terræ, omnes Gentes ſeruient illi, quis mente ſobrius Regib⁹ dicat, Nolite curare in Regno veſtro, à quo tueatur vel oppugnetur Eccleſia domini veſtri; non ad vos pertineat in Regno veſtro, quis velit eſſe ſiue religioſus, ſiue ſacrilegus? Theod. Eccl. h. l. 1. ca. 19. Epi. 50.

Aſylum infeſtiſſimorum hominum eſſe Angliã clamat: Imò bonos profugos recipit, ciuibus ſuis non corruptas doctrinas proponit, ſed fontes diuinæ Scripturæ aperit, omnibus pijs lucem verbi per ſuas leges & per earum adminiſtros accendi diſcupit, gratulatur ſibi, ſuis, exteris, Dei bonitate, non impios, nõ hęreticos ſed pios, Dei & verę Religionis ſtudioſos perfugi- Anglia Aſylum.

intelligere, ſeruire Domino in timore, exultare ei cum tremore, oſculari Filium, & ad eadem officia & ſancta oſcula omnes ſuos ſubditos inuitare. Quod ad ſe attinet, nouit illud Bernardi ad reginam Hieroſolymorum. Quid
In Sent. prodeſt paucis diebus regnare ſuper terram, &
" regno cœlorum æterno priuari? Quod ad alios
" pertinet illã eiuſdẽ Bernardi ſententiã recolit,
" Quid habeat emolumẽti homo, ſi proximus e-
" ius ardeat in inferno, aut quid perdiderit, ſi ſecũ
fuerit in Paradiſo? Nouit Diuini ignis hanc eſſe naturã, vt erumpat, vt ardeat, vt ad alios caloris aliqua vis & conſolatio perueniat. Vult non ſe ſolam in Regno illo cœleſti ſiſtere: ſed
Verbum ignis. hoc vult, vt ipſa Regnum ſuum illibatum & integrũ & totum tradat Chriſto Regi Regum, Chriſtus patri, vnaque cum ipſa omnes proceres, nobiles, totusque populus omnes ſuas coronas cum illis in Apocalypſi Senioribus in Throno ſedenti offerant. Eſtne Romæ in
Iud. 5. principe flagitium, rerum Eccleſiaſticarum aliquam rationem habere? aliquam religionis partem attingere? Hoc monſtroſum Pius Quintus eſſe indicat? vt pia Debbora Iſraëlem iudicet: vt Elizabetha ſingulari Dei fauore, hereditario iure, Legitima ſucceſsione, omnium ordinum ſummorum infimorum conſenſu, & congratulatione Thronum Regalem conſcendens, doctiſsimorum hominum conſilio, Leges ſalutares populo det, & ex verbo Dei animarum

rum salutem & religionis negotium promoueat? Non erat sic visum antiquissimo Antistiti Romano Eleutherio, nec dedignatus est vt esset Lucius Rex in suo hoc Regno Episcopus. Nec erat monstrosum in Constantino Imperatore etiam nostro, qui se ministrũ Dei appellare non erubuit: & vt Episcopi casti, orthodoxi, humani essent, prouidit, & fidem Christi Catholicam omnibus commẽdauit & gliscẽtes quascunq; hæreses repressit. Quòd si quis, inquit, audacter inconsultéq; ad memoriam, ad laudẽ pestium illarum exarserit, illius statim audacia Ministri Dei, hoc est, mea executione coërcebitur. Augustinus contrà hanc Diuini officij neglectionem monstrum esse credidit: Postea verò quàm cœpit impleri quod scriptum est, Et adorabunt eum omnes Reges terræ, omnes Gentes seruient illi, quis mente sobrius Regib⁹ dicat, Nolite curare in Regno vestro, à quo tueatur vel oppugnetur Ecclesia domini vestri; non ad vos pertineat in Regno vestro, quis velit esse siue religiosus, siue sacrilegus? Theod. l. 1 Eccl. h. l. 1. c. 2. 19. Epl. 50.

Asylum infestissimorum hominum esse Angliã clamat: Imò bonos profugos recipit, ciuibus suis non corruptas doctrinas proponit, sed fontes diuinæ Scripturæ aperit, omnibus pijs lucem verbi per suas leges & per earum administros accendi discupit, gratulatur sibi, suis, exteris, Dei bonitate, non impios, nõ hęreticos sed pios, Dei & verę Religionis studiosos perfugi- Anglia Asylum.

Act. 28. um atq; portum inueniſſe. Sic enim decet, quoniam Inſulæ recipiunt naufragos, vt Melitenſes Paulum & alios pios hoſpites: & in Inſulis aqua dulcis reperitur, vt Hugo non peſſimè annotauit. Olim Aſylum miſerorum & Confeſſorum fuit Roma vetus: quæ poſtea degenerauit, & in ſpeluncam latronum, in hæreticorum ſeminarium & ſentinam iuſto Dei iudicio conuerſa eſt. Quomodo facta eſt meretrix Ciuitas fidelis? Quod ergo Roma noua, dura mater non vult, id faciat Anglia, Chriſti amicos foueat, & protegat: Habeat illa ſuam Phyllida: habeant Pamphili Glycerium, id eſt, profugum Seminarium: patiatur Angliam Chriſtianorum exulum eſſe hoſpitium.

In Pſ. 97.

Iesa. 3.

Regium conſilium

Simile monſtrum & mendacium eſt de Regio Conſilio quod ex Anglica Nobilitate Mariæ temporibus confectum noſtram Principem diremiſſe, illudq; obſcuris hominibus hereticis compleuiſſe criminatur: & hæc apud omnes nationes perſpicua & notoria eſſe, hæc quamplurimorum teſtimonio comprobata non dubitat aſſeuerare. Itáne verò in noſtra Republica Lynceus, itáne in Curia, & Conſilij Regij ſecretiſſimis penetralibus oculatus eſt Pius, qui Romæ domi ſuæ cæcus fuit? & hîc voluit eſſe curioſè diligens, in ſuis rebus & in ſuæ Eccleſiæ adminiſtratione tam portentoſè negligens? Conſilium Regium ex ſenioribus & grauioribus etiam Mariæ ſenatoribus collectum eſt,

ex

ex flore Anglicanæ nobilitatis lectum, omni humanitatis & prudentiæ laude cumulatum: ſumma linguarũ & literarum cognitione perpolitum: Religionis verò & pietatis ſtudio purpuratis Pij Quinti patribus anteferendum, vt & honorificum & literatum & ſacrum Conſilium & dici & haberi mereatur. Quod aliæ Nationes quæ nobiſcum contraxerunt perſpiciunt & confitentur: & Pius & Pij ſucceſſores ſua ſpe toties fruſtrati, dolis, artibus, practicis ipſorum infeliciter hactenus cadentibus, republica noſtra piè, pacatè, prudenter adminiſtrata, omnibus Romanis Achitophelitis Dei miſericordia per hoſce electiſſimos Conſiliarios infatuatis: ſi muccoſi & obeſæ naris non eſſent, ſubolfacere potuiſſent.

Crux catholicorum.

Catholicos oppreſſit? Omnes qui ad Deum Patrum noſtrorum & ad veræ Catholicæ Eccleſiæ ſinum redire voluerunt; in gratiam clementiſſimè recepit: renitentes cuſtodia liberati detinuit ne nocerent: è carcere non vt illi Mariam perſecutores ad rogum, ſed in domos Nobilium, ad menſes Epiſcoporum ſæpenumero eduxit, vt liberiore cœlo vterentur, vt honeſtè tractarentur, vt domeſtica conſuetudine & amica collatione in viam reducerentur. Sed mirari ſatis non poſſum, quid ſit quod Pius effutiuit de ſuis: eos diuturno languore & triſtitia confectos, miſerè vitæ diem finire? cùm alij libenter eos mortem oppetere glorientur?

Enimuerò languore, triſtitia confici,& miſerè mori, haud ſcio an exiſtimari poſſit conſcientiæ benè compoſitæ argumentum, aut ſignum ſatis certum verorum & conſtantiſſimorum Martyrum: quicquid ille nouus ſcriptorculus perſecutor perſecutionis Anglicanæ contra doctiſſimum & modeſtiſſimum virum Doctorem Fulcum obtrudat. De illis temerè non iudicamus. Nouit Deus qui dedit in hanc vitã ingreſſum, etiam fęlicem egreſſum in extremo halitu in ſpiritu compunctionis & pœnitentiæ concedere. Triſtis fuit anima Chriſti vt hominis ad mortem, propter peccata non ſua ſed noſtra: nec tamen miſerè vitam finiuit. Si quis eorum obſtinatior, ſacræ Principis Maieſtati inobedientior, aut moroſior, aut publicæ pacis facto, dicto ſcriptóue perturbator, vel in illa incluſione vel in hac libertate diem ſuum ætate ingraueſcente, Deo euocante obijt: ille naturę ceſſit: Papa ſuorum Catholicorum amiſſione ringatur & rumpatur: nos de ijs factum eſſe quod fieri Dominus voluit, & multis vomicis Reipublicę corpus reuelatum eſſe, quia homines ſumus, dolemus, ſed propter Eccleſiæ bonũ in lucro deputamus. Quid eſt autem quod Pius toties inculcat, hæreticam Reginã? Hęreticos ei adhęrẽtes, in hęreticos homines res Eccleſiaſticas diſpoſitas: conſilium refertũ hęreticis? Scio nunc definitore Pio quid ſit hæreſis: quia Piũ excluſimus, quia Pij ſuperſtitioſa ieiunia, quia miſſę ſacri-

In Epi. ad Gerardum de perſ. Angl. Doctor Fulcus.

Hæretici.

ſacrilega ſacrificia, quia Pij preculas Latinas & impias, quia ritus Pij ſuperſtitioſos aboleuimus, quia myſteria & inſtituta ad Caluini ſcilicet preſcriptum ſuſcipimus & obſeruamus, quia Pſeudocatholicos Pij Sacerdotes quaſi ſerpẽtes in gremio non fouemus ſed coërcemus; quia Principi fidẽ & obedientiã iurãdo obligamus, Piũ & Papas abiuramus: hinc iſta Bulla, hoc vlcus, hic Dolor, hîc Digitus, hîc calamus papę eſt: hæc Catholica & perfecta deſcriptio hæreſis. Hæreſis habetur: quia colla imò cõſcientias Romano Pontifici non ſubmittimus, vt illius cathedram & πρωτοκλισίαν reuerenter confiteamur. An omnes qui Romæ ſederunt, Petri Sedem tenuerunt? Non ſemper locus, non ſucceſsio faciunt bonos Epiſcopos, non in Iudęa, non in Græcia, non in Romana Eccleſia.

Sederunt in cathedra Moſes, Scribæ & Phariſæi: cæci & duces cæcorum, quorum fermentum cauendum monet Chriſtus: Sederunt Conſtantinopoli, Hieroſolymis, Antiochiæ, blaſphemi, hęretici, pſeudoepiſcopi: Et ſedere Romæ non poſſunt à fide auerſi & Apoſtatæ? An omnes Petri more in prędicationis ſanæ cathedra ſederunt? An eandem religionis puritatem reliquerunt poſteris? An Papę ſcribunt hodie Catholicas & Canonicas Epiſtolas? Aut hodie Romę vel in Romana Eccleſia patiuntur martyrium pro Chriſto, vt olim Petrus? Petri certè non ſunt nec Petriani. Matth. 15. 16.

Nos verò quę ſcripſit Petrus legimus, & omnibus Petri Succeſſorum decretis & dogmatibus eius Epiſtolas anteponimus: & in illis apertè luculentam Romanorum Pſeudoprophetarum effigiem cernimus. Noſtra Princeps, noſter Senatus, noſter Clerus non ſunt Arriani: fuit Romanus Liberius: Noſtri non ſentiunt animas dormire aut eſſe mortales: ſenſit Ioannes viceſimus ſecundus Romanus Pontifex, & propterea à Pariſienſi vniuerſitate nõ immeritò Damnatus. Nulli noſtrûm ſunt Nouatiani aut Acatiani: fuiſſe Romanum Epiſcopum Anaſtaſium refert Gratianus. Nemo noſtrûm eſt Monothelita: fuit Romanus Papa Honorius. An quia eius ceremonias & libationes & oblationes & pacis & Pedum ipſius oſculationes non habemus, hæretici ſumus? Si magni Pontificiorum errores ſunt, non deteſtari non poſſumus: ſi leuiores ſunt, recipere non debemus: ne tubercula & næui in Cancrum euadant: ne Chriſtianiſmo noſtro Romaniſmũ illorum miſceamus: ne à Dei verbo ſcientes & volentes recedamus; & Deum in noſtra capita propter Papæ ſupremũ Caput, inconſideratè prouocemus & irritemus. Quod de Caluini hominis in Dei Calendario Sancti inſtitutis & myſterijs narrat: quatenus Deus in ſacra Scriptura probauit, ea nos improbare non debemus, nec tamẽ Caluiniani ſumus, nec reformationẽ Religionis noſtræ Caluiniſmũ dicimus.

2.Pet.2.

2.D.19.

Caluinus.

Præ-

PRÆTENSAM Anglię Reginam Bulla ſce- Pręteńſa.
lerate vocat: Cauſam omnes nouimus: quia eam
Papa nec inunxit nec confirmauit, nec à Papa
Regina Coronā accepit: quia Regia maieſtas in-
gēti animi magnitudine Papatus iugū excuſſit.
Nos ex Dei verbo aliter inſtituti ſumus, Per Prouerb.8
me Reges regnant. Et hiſtorijs proditum eſt
olim Cæſares Romani Pontificis inauguratio-
nem & approbationem, ne flocci quidem fe-
ciſſe, nec vnquam expectaſſe. Poſtremis i- Regum
ſtis & peſſimis temporibus hæc conſuetudo coronatio.
inoleuit: qua ſeruitute liberatam & releuatam
eſſe Angliam Deo gratias immortales & agi-
mus & habemus. Quę enim fuit dura & Seruitus
pluſquam Aegyptiaca illa ſeruitus, quando Regum.
Ludouicus Rex Francię & Henricus rex An- Lud. &
gliæ (vt in Chronico Sigeberti narratur) circa Henr.
Ligerim conuenientes Papam Alexandrum
quam humillimè conſalutarunt, & officio ſtra-
toris vſi, pedites dextra læuaque frenum equi
ipſius Sanctitatis tenuerunt, quando Alexan-
der Papa Friderici Imperatoris collum pede
comprimens, ſuper eum tanquam ſuper Aſpi-
dem ambulauit, & tanquā Leonem & Draconē
conculcauit: & ſe Petro præponens ſuperbus
Antichriſtus, contumelioſè dixit: ET MIHI Nauel.
ET PETRO: quando etiā noſter Hēric⁹ ob ne- Vol. 3.
cē Thomę Cantuarienſis Epiſcopi oratores ſuos Gen. 40.
purgādi ſui cauſa ad Alexandrū ablegauit: pœ-
nitētia indicta, vt ducētos milites Hieroſolymā

mitteret? Et ex Blondo refert idem Nauclerus, conſtitutum eſſe neminem deinceps Regem Angliæ declarandum, qui à Romano Pontifice non eſſet appellatus: & obſeruatum eſſe vt omnes reges Anglici ab eodem regni ſui iura recognoſcerent: & vt habetur ibidem, quando
Richardus Richardus Rex Deo, & Petro & Paulo, Petriq; ſucceſſoribus ſe, Regnum, Eccleſiam obtulit: & Innocentio tertio, Homagium, (ſic vocat) fecit, vt ſcilicet Angliæ Reges, illa regna in feodū ab Eccleſia Romana de cætero tenerent: & pro ſeruitio eorum quotannis Centum Marcas ſoluerent. Has offas tot Marcarum, tot priuilegiorū, tot ſeruitiorū ſibi è faucibus ereptas dolet Pontifex: hanc ſubiectionem quia nuper reges noſtri humeris ſuis imponi recuſarunt: ducuntur in Foro Romano Prętenſi principes.

Serua. Servam deinde homo ſeruilis Reginam nuncupat, & flagitioſiſsimus ipſe, Seruam flagitiorum nominat. Qualis ſerua flagitiorum ſit illa Mulier ebria ſanguine Sanctorum: oſtendit
ca. 17. 18. liber Apocalypſeos: Qualis ille peccati ſeruus ſit docet Paulus 2. Theſſal. 2. Reuelabitur Ille iniquus, ἄνομος qui nullo legum gyro teneri ſe patietur. Incredibile profectò dictu eſt, quantum delirent iſti decrepiti & depontani Pontifices. Reginam ſtemmate Regio natam, patre (ipſorum teſtimonio)
Elizabeth fidei Catholicæ defẽſore, matre Religioſiſsima, (piorū omniū iudicio) & fidei verè Chriſtianæ inſtau-

instauratrice prognatam, liberaliter educatam, ingenuis & humanissimis artibus excultissimã, sanctimonia, spiritu principali, modestia & cõtinentia Virginali decoratã, omni virtutũ dote collocupletatam, pietate omnes Pios Papas longè superantem, Pius impius, Seruus seruorũ non Dei sed flagitiorũ, procacissima, & vt dicam, Vitulina sua Bulla Seruã flagitiorũ appellitare, nõ erubescet? Sed videtis, Fratres, quanta & quàm effrenata sit Romæ mentiendi licentia. Videtis & animaduertitis, (qua estis Dei gratia, prudentia & acumine) non mirandum esse quòd docemus Ecclesiam Romanam posse & solere aberrare: Cùm Ecclesiæ Caput tam dissolutè vanum, tam luculentè mendax esse constet: Videtis nouum non esse, vt habet Gregorius, labi & in præceps ire Gregem, cùm Pastor per abrupta gradiatur. EXECVTIO sequitur propter has scilicet hæreses Principes primates, populum, omnes fideles subditos, priuat, punit, exhæredat, vtroq; gladio humano Diuino percutit. Indoctior ne sit Papa an sæuior, nondum potui satis constituere: nam quid clauis, quid gladius Episcoporum sit non intellexit, sed tamẽ gladium è vagina ob causas incertissimas & leuissimas homo sęuus & insanus extrahit.

At cur deponit cur dejicit Reges & Reginas, nisi vt ipse regnet, qui nondum didicit, Aliud esse sceptrum, aliud plectrum, aliud Pedum? Illud solius Regis est, magnum; alterum musici,

leue: tertium Episcopi, grande, quod Pius non magni æstimat.

Hęc omnia ex Throno Iustitiae, scilicet, ex Curia Leonis, vbi quod Lubet licet, vbi lupi & vulpes rapientes omnia, absoluuntur: asinus tria Petroselini folia capiens, aut famelicus stramen vnum aut alterum peregrinantis ad Romam colligens vapulat. Sicut incassum coram Leonibus lepores concionantur, vt alicubi Aristoteles: sicut canit frustra coram accipitre luscinia, vt Hesiodus: sicut inutiliter supplex est Agnus lupo, vt habet fabulator Aesopus: Sic nec Elizabethæ, nec Principum vllorum aut plebeiorum Protestantium, in hac leonina Romæ Curia causæ cognoscuntur, nec vitæ parcitur, nec voces audiuntur: vt liceat verè Pontifices & eorum assecias Albani animanti ceruo non dissimili comparare: quippe contra omniũ aliorũ consuetudinem fel habet in aure peramarum, & felli hominis persimile: Quicquid nos dicimus, scribimus, ex verbo Diuino depromimus: id Pseudocatholici aut surda aut irata aure hauriunt.

Aristot. R. Holcot in 1. Sap. lect. 75.

Non ex Throno iustitiæ sed ex Tribunali Pilati, non autoritate Dei, sed instinctu furiarũ, non necessitate compulsus, sed odio veritatis exasperatus ad hanc execrandam condemnationem prorupit: & ideò hęc omnia facta sunt à Papali Sanctitate, vt omnia tumultibus & turbis in hoc Regno misceret. Quare ex hijs

spinis

ſpinis hominem cognoſcite: ſicut hijs verbis quondam vſus eſt Eberhardus Archiepiſcopus Sarisburienſis, Sub Pontificis Maximi titulo Paſtoris pelle, lupum ſæuiſſimum, niſi cæci ſumus, ſentimus. Et, Romani Flamines arma in omnes habent Chriſtianos. De Gregorio decimo tertio dicamus, quod Fridericus Secundus olim dixit de Gregorio Nono: Romanus Sacerdos perturbat omnia. Et de omnibus concludamus, Aut velint meliora, aut valeant in ſecula ſeculorum, Amen. Auent. l. 7. Fol. 683.

HIC eſt ille magnus Pius Quintus, cuius Apoſtolica autoritate confirmata ſunt hęc eximia ſcilicet opera, Catechiſmus, Breuiarium & Miſſale Romanum, Liber de Culina ſui coqui ſecreti nomine, & aliqua Concilij Tridentini decreta, & hæc contra Elizabethā Sereniſſimā Principem, Declaratoria & Anathematica Sententia. Nam præterea nihil vidi ex ſcrinio eius ſacratiſſimi pectoris depromptum.

In Breuiarij Romani prima fronte annotanda eſt figura, vbi inter Petrum clauigerum & Paulum gladiatorem, hæ literæ maiuſculæ impreſſæ ſunt. S. P. Q. R. quarum enodatio Beda noſtro expoſitore, hæc fuit: Stultus Populus Quęrit Romam; Ergo Cauete. Procuratores, & executores iſtarum rerum, ego non nomino, Sanderus in ſua Monarchia non præterijt. Cui Bullæ particulatim reſponderem, niſi quia à D. Bullingero, & à noſtro Iuello

beatæ

beatæ memoriæ Episcopo, concione quadam in Ecclesia sua Sarisburiensi, ante mortem habita, nunc in lucem edita, & copiosè & neruosè refutata est. Hinc hinc nunquam ab istis Pontificijs cessatum est aut dormitum. Has Pij impias merces, etiam ad nos naui, penè dixeram, stultifera transmiserunt & importarunt, vt nos ad Missas, ad preculas papales, ad vomitum reuerteremur: quę tamen Dei gratia & Magistratuũ vigilantia intercepta sunt omnia. Ita semper Diaboli monasticum satellitium in exitium Ecclesię, in extinctionem purioris doctrinæ euigilauit. Vt verò porrò progrediamur, & arcana Aulę Romanę reuelemus: accipite Nic. Sanderi Epistolam Dedicatoriam ad eundem Pium Quintum, in qua habemus & tenemus reos confitentes, in qua huius legationis seminarium & principium ab homine non satis cauto simpliciter aperitur. Cùm enim è perspicillo non scientiæ bonæ sed conscientiæ malę horrendis ignorantiæ tenebris Angliam offusam videre se putaret: Pij huius solicitudinem pastoralem summis effert laudibus, qui non solùm Catholicos hîc suos eleemosyna refecerat, sed etiam per Legatos ad gremium Ecclesiæ Rom. quotidiè vocarat, ex qua legatione homo scilicet patriæ suæ amicissimus sperat suum cuique Catholico locum, breui fore restitutum. Quin etiam deprædicat in sua visibili Monarchia eos tanquam vel Christi exules

Epistola Sanderi ad Pium.

L. 7. visib. Mon.

vel

vel Martyres, quicunque arma contra Regiam Maiestatem sumpserunt: idque bellum à Pont. Rom. suscitatum præ se fert & gloriatur. Cùm enim Apostolica sedes, sic enim ille loquitur, Elizabetham ab Ecclesia defeciſſe animaduerteret, ac Legatos semel ac iterum in Angliam sed frustra misisset: post decem annorum expectatam & iam penè desperatam emendationem circa annum Domini 1569. N. Mortonum Anglum, Sacrę Theologię Doctorem, vnum ex Presbyteris qui Romæ pœnitentiam indicunt, mittit Pius 5. Episcopus in Angliam, vt certis illustribus & Catholicis viris autoritate Apostolica denunciaret, Elizabetham hæreticam esse, omnique sua dominatione & potestate excidisse, impunè ab ipsis velut Ethnicam & Publicanam haberi posse: nec cogi eos deinceps illius legibus aut mandatis obedire. Qua declaratione tanquam tuba aliquot nobiles Septentrionales ad rebellandum animati & accensi, huic legationi suam hanc siue stragē, siue mortē siue exilium acceptum ferre debent; quorum temerarios conatus Diuina prouidentia omnia gubernans suo optato successu carere voluit. Ab eo tempore in Hybernia, & in Anglia quem lapidem non mouit Gregoriana factio? In Hybernia Catholicus exercitus visus, fusus, cæsus est: In Anglia Campianus & alij Iesuitę Pontificis Legati comprehensi, aut confessione sua, aut literis suis, aut rei euidentia, aut suorum & alio-

Ed. Campianus.

aliorum hominum idoneorũ testimonio convicti, non constitutione tantum nouella, Elizabetha regnante, sed antiquis huius regni legibus Edouardi Tertij & aliorum Regum tempore latis damnati pœnas dederunt. Poteram ex chartis Edmundi Campiani quas vidi, ex eius libello Decem rationum quę aliâs examinabuntur, ex confessionibus Iesuitarum ante & post illorũ mortem quas accepi, ex forensi totius causę pertractatione quam perscrutari licuit, alia non pauca colligere, & tabulis consignatis pluribus agere, sed non erat animus secretiora perquirere, aut perquisita patefacere, aut patefacta exaggerare, maximè cùm ea res tota aliorum libris testata & perspicua sit.

Hactenus intelligitis clarissimi viri, quę simpliciter & historicè narrauerim, quæ ex autoribus priscis & nouis, externis & nostris fideliter congesserim, quę apertè confirmauerim; nunc de istis hominibus & eorum legatione, quid vobis Anglis, subditis, Dei, Principis, Patrię amantissimis sentiendum sit: vos videte, vos apud animos vestros, qua estis prudentia, reputate. Mihi certè timendi videntur Danai, timendi Romani vel dona ferentes, quia ἐχθρῶν δῶρα ἄδωρα, Hostium dona non dona: vt apud Sophoclem Aiax Mastigophorus de gladio ab Hectore Troiano antè donato, quo insanus mortem sibi consciuit, verè prædicat. Quod etiam Anglo Iesuitas alioſque Papisticæ religionis studiosos agnituros

ros non diffido, vbi ad se redierint, vbi rem, ita vt est, omni larua detracta paulo considera-tius & attentius inspexerint.

QVONIAM verò non omnes sunt Promethei aut satis prouidi, sed quod dolendum est apud nos quidam Epimethei inueniuntur nimis creduli, qui vix tandem post factū sapiunt: qui Romanę Pandorę pyxidem omni verborū elegantia & suauitate, omnibus Rhetorum lenocinijs oblatam & commendatam, intus tamen omni malorum Iliade plenam non respuunt sed recipiunt; & Pontificios vectores & Mercurios à nostris quasi summam per iniuriam violatos, & malè & indignè tractatos, libellis famosis, quæ est illorum fatuitas & audacia, in aures multorum effutiunt, & causę eorum patrocinari non desinunt: statui eorum sermunculis & obiectiunculis obuiam ire, in lucem protrahere: & quanta potero breuitate confutare. Confutatio quarundam Calumniarum.

Murmurant Iesuitas & Pontificios bonos viros à Papa vnctos & Christos, nec tangi vllo iure humano potuisse, nec puniri in foro seculari spirituales debuisse, quibus in Angliam profecturis Pontifex Romanus benedixit & valedixit. Itáne? Qui hinc sine venia fugerunt, & in transmarinis partibus per aliquot annos contra Regium Edictum & contra Ius commorati, in aduersariorum castris, fidem Christi quam Obiectio prima de persecutione.

quam antè hîc profeſſi ſunt, perfidè verbis, Libellis, factis oppugnarunt, qui demum ab externa & Antichriſtiana poteſtate, ab ipſo omnis reformatę religionis, noſtræ illuſtriſſimæ Reginæ, totiusque Regni Anglicani capitali hoſte emiſſi, Bulla Pontificia quaſi ſtella prælucente comitati, clàm tanquam ſpeculatores ſine legitima vocatione in Regnum ſubingreſſi ſunt, non vt veniam dari aut fugæ & ſceleris gratiam fieri ſibi peterent: non vt errorem agnoſcerent, aut Deo legibusque publicis ſubditi viuerent, ſed qui per annum integrum huc illuc per Septentrionales & Auſtrales oras, habitu mutato correptãtes, voce viua, ſcriptis editis Scripturã quaſi repugnantem ad ſenſum ſuum & ad clandeſtina ſua conſilia trahentes & concerpentes Dogmata verbo Diuino, ſtatui Politico, Eccleſiaſticę paci contraria, in tenebris ac latebris ſparſerunt; quibus ſuorum Decretalium Romanenſium Neoteriſmum inueherent, ac patriarum & ſanctiſſimarum legum abolitionem ſuaderent: qui iam aureos montes ſibi pollicíti, regni Diadema, Conſiliariorum honores & loca animo & cogitatione iam diſtribuerunt, qui Epiſcopatus etiam & reditus Eccleſiaſticos, velut Romani milites Chriſtiveſtimenta, aut quaſi Pompeiani ſpolia ante victoriam inter ſe partiti ſunt: vt interim de occulta monaſtica coniuratione, de nefarijs inſidijs Regiæ Maieſtatis perſonę & Nobilium &

Anti-

Antiſtitum aliorumque innocentium vitæ & capiti, prô pudor, ſtructis, nominibus quorundam ad necem deſtinatorum in libris etiam ab ipſorum confæderatis, expreſſis & impreſſis aliquid commemorare ſuperſedeam : an iſtos machinatores inultos & immunes euadere par eſſe exiſtimabitis? an quod ſcienter factum & ſceleratè attentatum eſt; quod ad religionis & reip. internecionem ſerpere non obſcuris iudiciis intellectum eſt : id impunitum abire, vel Iudicum ſeueritas licet modificata, vel Principis lenitas licet admiranda, pateretur? Innocentius Quartus contra Fridericum Imperatorem tanquam contra Turcam aut infidelem Indulgentias & Crucem, (ſicuti nuper in Hibernia contra Elizabetham Pontifex) proclamat. Quid fit? Fridericus quantumuis Catholicus impunitos non dimittit, quantumuis cruce ſignatos capit, pro dignitate tractat, partim quaternis ad crucis formam vulneribus perfodit, partim capita in crucis modum ſcindit, & quos contra ſe cruce notarat Pontifex, eos ferro inſignit, & noua cruce ſua adornat. Religioſus quidam Minorita vitę Eugenij Papę inſidias ſtruit, & de eo neci tradendo cum alijs proditoribus conſilium capit, vi armorum, & Caſtrum Sancti Angeli occupando. Res detecta eſt, ſanctulus ille captus eſt, ſcelus confitetur. Num huic raſo & vncto Vicarius Chriſti pepercit, imò nec regula nec religio ſeruat : mercedem

ſuæ iniquitates accipit, gradu ſuo priuatur, à curia ſeculari ſuſpenditur, & hoc factum contra papalem Sanctitatem admiſſum ſacrilegium vocat Antoninus. Hoc autem facinus grauius, hanc conſpirationem nefariam contra ſtatum, contra Maieſtatem Principis, contra regni proceres in noſtris religioſulis eleuabunt & extenuabunt? Qualis autem Eugenius fuerit Concilij Baſilienſis decretum eiuſque ſupplicium ſatis declarant. Idem refert de Carmelita Gallo magno, vt ipſe ait, prædicatore, qui cùm aliquandiu per Galliam cum magno populi concurſu prædicaſſet, ſeditionis & hæreſeos inſimulatus & condemnatus, ſimiliter de gradu ſuo deiectus flammis conſumptus eſt. Adeò nuſquam tuta eſt perfidia, ne Romæ quidem. Et iſtorum patroni & fautores erunt in Anglia? Hoſius Cardinalis, P. Vergerio ſtomachatur, quòd etiam cum literis ad amicos ſcriptis in regnum Poloniæ venerit, & eum ſeditionem concitare affirmat, & hoc viri boni officium eſſe negat, & propterea Sigiſmundum Regem ad iram extimulat & exacuit. At ille optimus vir olim Papæ à ſecretis, ad veram religionem conuerſus alios ad eandem conuertere piè, quietè, vijs & modis ſtuduit, nullo modo curioſus in aliena republica. Et ferre debuit Chriſtiana Princeps eos qui claſſicum cecinerunt, & nouo more,

Antoni. 3. p. hiſt. Tit. 22.

Ibidem.

Sozom. li. 7. ca. 6.

more, exemplo pessimo, abiecta religione Dei, proculcata omni reuerentia Principis, excussa legum obedientia, res nouas moliti sunt, vt populi corda furarentur, & ciuium studia & animos auerterent? & à Regia Maiestate auersos alienigenæ, non Regi, sed Sacerdoti conciliarent? vt Angli Romanũ iugum, iniquum, intolerandum, plusquam Pharisaicum denuò subirent? Hoccine humanum factum aut pium inceptum, hoccine bonorum aut Iesu sodalium, aut patriæ ciuium officium? Sed vt dixi, hoc nostris Magistratibus & Iurisperitis discutiendum relinquo, quia politicum est: qui iam omnia hęc & penitius introspexerunt, & exploratius cognouerunt, & verius iudicarunt. Non est meum institutum, vel animus, illis crimen aliquod læsæ Maiestatis, vel malitiosè affingere, quod illi de nobis malè suspicantur, vel iure intentare, quia à professione mea est alienum. Confiteor Theologorum esse, oratione lenire, non exacerbare: nec solent spiritus verè Euangelici afflictis afflictionis aggrauationem, sed consolationis leuationem, & correctionis medelam adhibere.

QVAMOBREM non satis, vt ego iudico, verè, certè minus candidè scripsit ille nuperrimè quisquis Historiam Persecutionis Anglicanæ persequitur: esse Ministros quosdam pacis & lenitatis hostes qui expetant Cont. Epi. de persec. Anglic.

vt ſuadeant aculeum ſeueritatis exacui & intendi, quibus volupe ſit miſerorum calamitoſo ſpectaculo oculos ſuos paſcere & animos exaturare. Neque mirum eſt ab illo arrodi Miniſtros, cui nihil Anglicanum hoc tempore placet aut ſapit: qui clementiam Principis, nouam ſæuitiam; Iudicum moderationem, inſignem crudelitatem; legum ipſarum æquitatem, quaſi ſanguinarium draconiſmum exiſtimat. Si Papiſtę qui Miſſam celebrant aut audiunt, qui iuuentutem ſine Epiſcopi approbatione in angulis inſtituunt, aut corrumpunt: qui ad Eccleſiam venire recuſant, aut Romanenſium ſacrificulorum Reconciliationibus, Confeſſionibus, Abſolutionibus, Conſilijs clandeſtinis, immurmurationibus attendunt, patrocinãtur, & contra bonos mores & omnes leges iſtiuſmodi Pragmaticos celant, adiuuant, fouent; aliqua pœna pecuniaria mulctentur, aut ad tempus in aliqua cuſtodia detenti libertatem amittant, vt ita relicta Romana nouerca, ad veram matrem, repudiata meretrice, ad Ieſu Chriſti ſponſam, Eccleſiam repurgatam ſe referant, ſicuti bonos ciues, & Chriſtianos homines & prudentes viros & fratres noſtros decet: ilico in hanc temporum Tragœdiam, in hanc morum noſtrorũ truculentiam, in hanc iudiciorum aſperitatem, & inauditam antehâc Anglię feritatem, declamat, exclamat; & in re non ita magna magnas agit nugas, quaſi onus & corporis & animi quauis

uis Aetna exæſtuante, grauius & cruciabilius, iſta nouarum legum acceſſione cogantur ſuſtinere. Ita homo patriæ amans & gratus ſcilicet, verborum acerbitate Angliam facit Barbariam, quandam Tartariam, Turciam, Scythiam: quaſi ſine aliqua ſeueritate aut regna adminiſtrari, aut quaſi ſine freno Legum aliqua poſſet contineri aut eſſe Reſpublica: quaſi Deus pœnas & quidem maiores & acerbiores legum ſuarum prę-uaricatoribus non inflixerit: quaſi Magnus Conſtantinus in hac regione & in tota Monarchia ſua eadem medicina vſus non fuerit: quaſi ſanctiſſimi patres hoc remedium tanquam ſalutare, & publicè Eccleſijs, & priuatim hominibus non proſpexerint: quaſi Auguſtinus ipſa edoctus experientia ad Vincentium non dicat, Multas ciuitates vidimus fuiſſe Donatiſtas, & nunc eſſe Catholicas: deteſtari vehementer diabolicam ſeparationem, diligere ardenter vnitatem. Quæ autem ratio, quæ tantæ mutationis cauſa? Quòd nimirum Reges Domino ſeruiunt in timore, quia ea quę contra iuſſa Domini fiunt, religioſa ſeueritate prohibent & plectunt: vt idem egregiè habet ad Bonifacium. Annon vbi ſimilis culpę eſt admiſſio, etiam ſimilis pœnæ eſſe debet exactio? Quid hîc mordent, quid carpunt? An Papiſtę non ſunt Donatiſtæ? At id alibi explicatur à nobis copioſius. Donatiſtæ profectò ſe in vnum Aphricæ angulum compegerunt, & illis perexiguis

Deut. 13.

Papiſtæ Donatiſtæ.

iguis terminis Ecclesiæ amplitudinem coarctare & circumscribere voluerunt. Papistæ quoque idem garriunt, nullam habere nos Ecclesiam, nullam rempublicam Christianam, nisi Romanam, nisi quæ Romani Pontificis Diocœsi & ditioni subiaceat: cuius tamen latifundia & tentoria in omnes orbis terrarum oras misericors Dominus expandit & ampliauit, etiam vbi Romani Papæ, nec authoritas recepta, nec ipsum fortassis nomen vnquam auditum est. Erat etiam & alia Donatistarum prurigo & scabies intolerabilis. Nam præterquam quod de religione corruptè senserunt, etiam eorum vita fuit inquieta. Vtar enim non meis sed eiusdem Augustini verbis in eadem ad Vincentium Epistola: Donatistæ nimium inquieti sunt, quos per ordinatas à Deo potestates cohiberi atque corrigi mihi non videtur inutile. Qua vna sententiola duas res complexus est, & eorum mores turbulentos: & dignam animaduersionem.

Si exceperit iste nouus Accusator, Minorem & Illationem deesse, sicut fecit Campianus: Infero, Pontificios, in consimili imò aliquantò grauiori peccato versari. Annon inquieti & tumultuosi sunt, qui ad nouas & exoticas religiones solicitant, qui ad defectionem & voce Stentorea, & calamo virulento,

&

& omni practicarũ, vt ita loquar, genere & astu, apertè, obliquè cohortantur? qui ad communionem alterius Ecclesię, & ad obsequium alienæ potestatis vocant: vt iterum Romanus Pontifex in hanc ditionem pedem suum referat, vt in alieno solo ædificet & destruat; vt hîc Episcopatus, Sacerdotia, largiatur & detrahat: vt leges roget abroget, vt reges euehat deprimat, vt res omnes ciuiles Ecclesiasticas sola supremi capitis sui vertigine moueat remoueat, vertat euertat?

Qua re hæc duo, quęso, Fratres, vestræ cogitationi subijcite, vobiscum iterum atque iterum ruminate: primùm manifestam status præsentis, id est, vestrę religionis, vestrę libertatis, vestræ fœlicitatis, vestram optimi & beatissimi Regiminis supplantationem & labefactationem: deinde etiam hanc istorum Actionem non esse solùm Ecclesiasticam, sed simul Politicam, non merè temporalem, sed planè mixtam; quod isti Scriptores omnes, vt sine pudore, ita sine ratione denegarunt. Nam qui in hoc Anglicano fœlici cœlo alium Solem lucere, in hoc politico corpore aliud externum caput eminere & præesse cupiunt: annon quantum in se est, Magistratum legitimum omni authoritatis acie spoliant & exarmant? An non ei gladium rubiginosum aut plumbeum in manus porrigunt, cùm Regentis nomen & vmbrã

non rem non potestatem habeat? Imò, annon imprudentes, fortassis etiam prudentes & scientes, Bullæ Pii Quinti sententiam executioni mandandam censent? vt (quod omen auertat Deus,) lucernam Israëlis, Dauidem nostrum, Elizabetham nostram, quæ hactenus splendidissimè emicuit,& diu, vt confidimus, effulgescet,conantur extinguere? Quod ergo debet constitui prȩmium eorum, qui sic statum & regni faciem commutant? qui sic in nostras leges, quibus omnes Illustrissimę Principis Ditioni subiectos regi & corrigi oportebat,inuehuntur?qui Noui Solones aut Lycurgi alias ordinationes hîc inponi nostris & prȩscribi requirũt? Certè nec ipse Ethnicismus aut eiusmodi machinationes ferre,aut talibus cœptis fauere voluisset. Cur iste non meminit quid in Politicis suis Philosophorum sapientissimus Aristoteles dixerit, Non esse honorem dandum ei qui legem aliquam nouam ferre ausus fuerit? quid Locrenses statuerint, vt Nouatores suam illam legem nouam non nisi collo in laqueum inserto recitarent? Caueant ergo isti νεωδίκαι noui,ne homines incauti sibi & alijs struant periculum, cum summo rerum omnium communium discrimine. In omni autem iudiciorum administratione & legum executione hæc fuit semper nostrę Principis, nostri Senatus, nostrorũ Prȩfectorũ æquissima

Pontificij Noui legislatores.

ratio

ratio & moderatio, vt in Religionis causa regulam sacram, regulam Augustini optimam sequerentur, vt docendi assiduitatem cum pharmaco correctionis coniungerent; Augustini verba hæc sunt. Cùm terrori vtili doctrina salutaris adiungitur, vt non solùm tenebras erroris lux veritatis expellat, verumetiam malæ consuetudinis vincula vis timoris abrumpat, de multorum, sicut dixi, salute lætamur. Ad Vincent.

Itaq; vniuersæ Inuectiuæ huic omninò cum Hieronymo respondeo; Non est crudelitas, pro Deo pietas. Ad Riparium.

Atqui isti suppliciorum diserti exaggeratores, qui tandem sunt? annon Marianorum persecutorum successores & posteri? annon meminerunt, quomodo nostros ipsorum patres indignissimè omnibus crucibus diuexarunt? quomodo tum inhumanitas, immanitas miserè, mirabiliter increuit, incruduit? Non solùm tum equitarunt, pedes sub equorum pectore, brachia à tergo reuincti, nec solùm tum derisi sunt, in carcerem contrusi, torturæ subiecti, & in Catasta distenti, exilio mulctati: non solùm tum omnes euadendi viæ intercluſæ & portus obseruati sunt, non solùm contumelijs impetiti, verborum ac conuiciorum verbere exagitati, inediæ, frigoris asperitate, ergastulorum squallore vexati, fortunis omnibus euersi: non solum stigmatici, cauteriati, candenti ferro præusti sunt: non solum illa alia tormentorum Mariæ & Elizabethæ dispar regnum.

genera tum admota sunt, quæ iste commemorauit aut potius sæpè commentus est: sed homines inhumanissimi nulla sympathya, nullo commiserationis affectu, nullis visceribus, nulla Storga præditi, omnibus modis ferocierunt, & planè obbrutuerunt. Non solùm libri nostri prohibiti, sed vnà cum Biblijs exusti sunt: & vbique, quotidie, faces accensæ sunt, corpora innocentissimorum hominum cremata sunt; At qui passi sunt? Non vnus aut alter aut tertius, vt in hoc mitissimo Regno Clementissimæ Reginę iste, in vulgus emittit, sed innumerabiles: Domini, serui, viri, vxores, nobiles, ignobiles, Ministri, pastores, Oues, Episcopi, Archiepiscopus Primas Regni, Consiliarius Regius: quid multis? Non conditioni, non ætati, non sexui, comparcitum est: non cæco, non seni, non virgini, non infanti indultum est: tum verè dici poterat, In mortibus frequenter.

2. Co. 11.

Et quare? Propter bonam conscientiam, propter Scripturæ Sacræ lectionem, propter Christum. Alij tum homines qui passi sunt, aliæ tum pœnæ quæ constitutæ sunt, aliæ tum causę quæ obiectæ sunt. Proinde audiant, (qui quæritantur, ne gemitum quidem liberum aut impunitum relinqui suis misellis Catholicis,) plures esse & foris, qui libero cœlo fruuntur, & diuagantur, & intus incluſos, qui saginantur largius & lautius, quàm multi simplices innocui Protestantes, & pij pauperes: audiant istorũ libel-

libellorum auidissimi lectores, quicquid à nostris contra simpliciter papistas factum est, id factum esse, propter ipsorum correctionem & conuersionem : audiant Augustinum, sicut olim cum Donatista presbytero, sic hodie cum istis Romanistis grauissimè ratiocinantem: Displicet vobis quia trahimini ad salutem, cùm tã multos nostros ad perniciem traxeritis. Epi. 204. cont. Don.

Hæc subitò ad librum nunc primum mihi fortè communicatum, quia particularia nõ vacat percontari aut perscrutari: Alibi fortasis reliqua perstringem. Interim intelligite exempla quæ adducta sunt tanquam nostræ crudelitatis monumenta, aut iusta esse supplicia, quia meriti sunt, aut verbis aucta, quia Rhetor scripsit, aut falsa, quia Satan mendax fuit ab initio.

Non est verum Campianum & socios duos semistrangulatos, pòst dissectos & exenteratos fuisse : Nam aliter edixit præsens Magistratus. Non est verum, imò portentum est, quod narrat, Campianum Christo similem & æqualem faciens, scilicet quòd ille spatiosam chartam, maiusculis literis descriptam, in capite gestans, (par enim erat talem ad certamen tantum prouocatorem & proclamatorem aliqua insigni nota vulgò nobilitari,) NON ALITER TVLISSE DICITVR QVÀM CHRISTVS SVAE CRVCIS INSCRIPTIONEM PERTVLIT. Falsum est

est seuerius agi cum Papistis, quàm cum Puritanis, Anabaptistis, Arrianis aut etiam Atheistis: quoniam istorum nonnulli, mortis supplicio affecti sunt, illorum, propter suæ religionis simplicem confessionem, nullus, hoc pacatissimo & moderatissimo Elizabethę tempore, peremptus est. Breuiter istius Rhetorculi epistola tribus solis figuris illuminata est, aut Meiosi, aut Auxesi, aut Hyperbole, seu Pseudologia. Nam aut Meiosi sua facta minuit, aut Auxesi nostra amplificat, aut vtrobique mentitur. Sed de hac pœna & necessaria Legum seueritate infrà dicetur vberius.

Calumnia secunda de oblata disputatione.

Alia est aliorvm calumnia, quæ abstergendá est, istos Legatos certamẽ obtulisse, ad scholas prouocasse, arenam auidè expetiuisse audiri non potuisse. Credibile est veniisse disputatum: Nam familiare est omnibus etiam hæreticis in publicis congressibus se iactare, in concionibus dominari, in conuentibus gloriari, disputationes cupidè requirere. Tertullianus opprobrat Martionistis, qui instar sepiæ cùm traductionem sui sentiunt, disputãdo tenebras suis blasphemijs offundũt, & interuoluunt. Arriani freti linguę volubilitate, & Constantij Imp. patrocinio, nõ veriti sũt, de Deo & eius essẽtia intrepidè & publicè altercari: Alius quoq; Philosophus nimiũ prędidens suis syllogismis, in Concilio Niceno os ostendit suum & aperit, sed facilè in nomine Iesu Christi eum con-

confutauit ſimplex Catholicus. Hæreſi vt nihil eſt vocalius, ita nihil vanius. Diſputare & argutari facile, ſed non perinde facile eſt vincere. Quanquam hæc noſtrorum Ieſuitarum audacia noua eſt, & ab inſtitutis & ſobrietate & modeſtia patrum nonnihil diſcrepans. Auguſtinus quanquam ipſe in Aphrica ſæpè & acerrimè cum Donatiſtis, Pelagianis, & Manichæis pugnauit, non omnem tamen diſputandi & altercandi licentiam probauit: Quis, inquit, diſputandi finis erit & loquendi modus, ſi reſpondendum eſſe reſpondentibus ſemper exiſtimemus? Nectarius Conſtantinopolitanus Epiſcopus ex ſententia Agelij & Siſinij Theodoſio ſeniori ſic reſpondiſſe fertur, Concordiam in religione iniri nullam poſſe, quamdiu omnibus permitteretur quidlibet dicere & diſputare. Maximus etiam ſcribit, Nouerimus, fratres, quia non ſine magno diſcrimine de religionis veritate diſputamus: quam tantorum martyrum ſanguine confirmatam videmus. Magni periculi res eſt, ſi poſt Prophetarum oracula, poſt Apoſtolorum teſtimonia, poſt martyrum vulnera, veterem fidem quaſi nouellam diſcutere preſumas, & poſt tam manifeſtos duces in errore permaneas: & poſt morientium ſudores otioſa diſputatione contendas. Nec diſſentit Ieſuitarum ferè Princeps & nouus Catholicæ Catecheſeos autor Caniſius. Quinimo & Petrus Emottus reprehendit

L. 2. ca. 1. de Ciuit. Dei.

Diſputatio quæuis non probanda.

Pontificij omnes nõ probant disputiones.

dit Neotericos & eorum consuetudinem non laudat, qui se tam faciles ad manus cum hæreticis conferendas præbebat. Et istorum vulgare est axioma, Cum hereticis non esse disputandum. Sed ô bone Iesu, quid ista sibi volunt, vt cum vnam Iesu regulam omnes Iesuitę sequantur, tamen sic discordent, quasi Iesu vnus & idem non esset spiritus? quoniam alius Iesuita ait, alius negat esse nobiscum ineundam disceptationem. Ego certè, omnibus animo & ratione lustratis, video Analysim

Disp. quę probanda.

" Bernardi esse optimam, Disputandum esse,
" vulpes non tã armis quàm argumentis capien-
" dos esse: adhibitis cautionibus, vt refellantur
" errores: vt homines Ecclesiæ Catholicæ spon-
" sæ Christi reconcilientur, Christo lucrifiant:
" Deinde vt illò intentio omnis dirigatur, vt
" conuincantur & conuertantur: iuxta illud

ca. 5.

" Iacobi: Qui conuerti fecerit peccatorem ab
" errore viæ suę, soluabit animam eius à morte.
" Si non victus esse velit, licet conuictus, tamen
" cepit vulpem. Nam etsi hereticus non
" surrexit de fece, Ecclesia tamen confirmatur in
" fide: & quidem de profectibus sponsæ spon-
" sus sine dubio gratulatur &c.

Disputatio Londinensis cum Iesuitis. Al. Noellus &c.

Quod à nostris Theologis Alexandro Noello, D. Daio Decanis, & à D. Godo, Guiliel. Fulko, Ioanne Walkero Doctoribus, & ab alijs Symmisis piè, prudenter, facundè, rotundè factum esse, quis tam effrons qui negare audeat?

deat? In qua collatione id egerunt clarissimi viri, vt Campianum & socios ob errore in rectam viam reducerent. Sed non proficiunt hylum, quippe labor irritus & nullus effectus, offerre lumen cæco, sermonem surdo, sapientiam bruto, cùm nec sentire brutus possit, nec cęcus lumen admittere, nec surdus audire, vt benè Cyprianus. Idem saxum voluerunt editis libris Mer. Hanmerus, G. Charcus qui etiam viua voce cũ illis congressus est. Præterea Responsionem suam typis excudit collega meus & in prælectione Theologica συμπὸς, quẽ amoris causa nomino, G. Whitakerus Cantabrigiensis, in qua Rationes Campiani tum viuentis minutulas & leuiculas perspicuè & eruditè refutauit, in qua etiam eandem conditionem accipere velle, se idem disputandi onus suscipere posse protestatur. Accersitus eram inter alios & ego literis Ioh. Aelmeri Reuerendissimi patris Episcopi Londinensis & aliorum, vt Octobris Decimo tertio cum illis manus consererem, quæ res nonnihil hunc meæ scriptionis cursum retardauit: & eram ad iter accinctus, cùm ecce aliæ literæ reuocant. Erat tum fortasis subolfactum, cum istis Iesuitis & alijs aliter agendum esse, non illis amplius de religione sua sed de capite suo disputandum, non in schola Theologica coram Academicis, sed in prætorio Westmonasterienſi apud Iudices respondendũ, & totam quæstionem non tã verbis

G. Whitakerus.

quàm

quàm iure esse determinandam : quandoquidem non hæreseos dica iam scribitur, sed læsæ Maiestatis crimen intenditur. Sed de hac gladiatorum istorum temeraria euocatione & infœlici palęstra, alius erit dicendi locus. Illud verè dici & facilè probari potest, in nullo certamine nostros homines vnquam fuisse inferiores. Quomodo enim aut vinci veritas, aut Deus debellari potest? Extitit tamen inter reliquos nostri temporis accusatores quidam Anonymus, qui de hac oblata disputatione, (vt in more positum est de victoria in hanc & illã partem, ex affectu suo non aliquo iudicio sano pronunciare) multa sed falsa commemorat. Illud quod adfert de priuata collatione in Aedibus Comitis Leceſtrensis Londini, quid sit & quò spectet non satis intelligo: nisi quòd hominem conijcio esse nimis diligentem & tamen satis negligentem. Diligentem, quia in honoratissimorum virorum cubicula & consilia ingerere se & irrumpere, & quid ibi actum & transactum sit, oculis plusquam Lynceis perlustrare voluerit. Quid enim quod priuatim & amicè dictum & factum est homo curiosus & πολυπράγμων inquirere & scrutari ausus est? Si abfuit, obijcio,

Anonymus scriptori depriuata collatione in ædibus Comitis Leceſtrensis.

Percontatorem fugito, nam garrulus idem est.

Si adfuit, bene latuit, sed rem malè prodidit, & non benè illius meminit, quod olim præclarè à viro sapiente enunciatum est, Hominem

in

in aliena Domo & cęcum & ſurdum eſſe oportere. Negligentem & omninò totius actionis huiuſce ignarum & planè cæcutire & caligare, res ipſa loquitur & demonſtrat. Nobiliſſimus Heros ex animo ſitiens quorundam generoſorum ex tenebris papiſmi ad Euangelij lucem conuerſionem, me tum fortè in Aula præſentem iuſſit adeſſe in quadam συζητήσει & congreſſione, qua, ſi fieri poſſet, tres illi generoſi viri, errores, quos tueri videbantur, agnoſcerent, & veritatem, à qua putabantur alieniores, addiſcerent. Aderant mecum alij duo Symmiſtæ fratres, qui mecum in eo negotio collaborarunt & dextras ſocietatis iunxerunt. Ibi tum Comes Leceſtrenſis grauiter & prudentiſsimè hortatur, ardentiſſimè obteſtatur, vt ſui, vt ſuorum rationem habeant: vt nunc ſe colligant, Deum in conſilium adhibeant, carni & ſanguini & hominibus omnibus renuncient, & Scripturæ Sacroſanctæ voluntatem attendant & vocem audiant: dicit nunc demum tempus ipſum poſtulare vt pro ſe reſpondeant, intimos conſcientiæ ſuæ receſſus & ſinus patefaciant, ſe aduocaſſe quoſdam qui libentiſſimè illorum ſcrupulos & dubitationes omnes eximerent. Inſtat, vrget, vt ſuas quęſtiones proponerent, & ſi qua in re hærerent, ſimpliciter & ingenuè proferrent. Cùm autem illi modeſtè recuſarent, & ſe Laicos & indoctos & illi certamini impares, eſſe ſemel

quàm iure esse determinandam : quandoquidem non hæreseos dica iam scribitur, sed læsæ Maiestatis crimen intenditur. Sed de hac gladiatorum istorum temeraria euocatione & infœlici palęstra, alius erit dicendi locus. Illud verè dici & facilè probari potest, in nullo certamine nostros homines vnquam fuisse inferiores. Quomodo enim aut vinci veritas, aut Deus debellari potest? Extitit tamen inter reliquos nostri temporis accusatores quidam Anonymus, qui de hac oblata disputatione, (vt in more positum est de victoria in hanc & illã partem, ex affectu suo non aliquo iudicio sano pronunciare) multa sed falsa commemorat. Illud quod adfert de priuata collatione in Aedibus Comitis Leceſtrensis Londini, quid sit & quò spectet non satis intelligo: nisi quòd hominem conijcio esse nimis diligentem & tamen satis negligentem. Diligentem, quia in honoratissimorum virorum cubicula & consilia ingerere se & irrumpere, & quid ibi actum & transactum sit, oculis plusquam Lynceis perlustrare voluerit. Quid enim quod priuatim & amicè dictum & factum est homo curiosus & πολυπράγμων inquirere & scrutari ausus est? Si abfuit, obijcio,

Anonymus scriptori depriuata collatione in ædibus Comitis Leceſtrensis.

Percontatorem fugito, nam garrulus idem est.

Si adfuit, bene latuit, sed rem malè prodidit, & non benè illius meminit, quod olim præclarè à viro sapiente enunciatum est, Hominem

in

in aliena Domo & cęcum & ſurdum eſſe oportere. Negligentem & omninò totius actionis huiuſce ignarum & planè cæcutire & caligare, res ipſa loquitur & demonſtrat. Nobiliſſimus Heros ex animo ſitiens quorundam generoſorum ex tenebris papiſmi ad Euangelij lucem conuerſionem, me tum fortè in Aula præſentem iuſſit adeſſe in quadam συζητήσει & congreſſione, qua, ſi fieri poſſet, tres illi generoſi viri, errores, quos tueri videbantur, agnoſcerent, & veritatem, à qua putabantur alieniores, addiſcerent. Aderant mecum alij duo Symmiſtæ fratres, qui mecum in eo negotio collaborarunt & dextras ſocietatis iunxerunt. Ibi tum Comes Leceſtrenſis grauiter & prudentiſsimè hortatur, ardentiſſimè obteſtatur, vt ſui, vt ſuorum rationem habeant: vt nunc ſe colligant, Deum in conſilium adhibeant, carni & ſanguini & hominibus omnibus renuncient, & Scripturæ Sacroſanctæ voluntatem attendant & vocem audiant: dicit nunc demum tempus ipſum poſtulare vt pro ſe reſpondeant, intimos conſcientiæ ſuæ receſſus & ſinus patefaciant, ſe aduocaſſe quoſdam qui libentiſſimè illorum ſcrupulos & dubitationes omnes eximerent. Inſtat, vrget, vt ſuas quęſtiones proponerent, & ſi qua in re hærerent, ſimpliciter & ingenuè proferrent. Cùm autem illi modeſtè recuſarent, & ſe Laicos & indoctos & illi certamini impares, eſſe ſemel

ac iterum dictitarent, tandem Adamus Squierus non è subsellijs, vt iste imaginatur, descendit, sed ne mutum spectaculum exhiberetur, ille ab illustrissimo Comite iussus, Opponentis personam sustinuit, mihi respondendi partes impositę sunt, vt quia illi tacere quàm loqui maluerunt, rationibus vltrò citróque commeantibus aliquid, Deo afflante, boni fieret. De Iustificatione ex Epistolis Pauli & Iacobi, & de alijs atque alijs quæstionibus obiectiones papistarum firmissimæ à D. Opponente, & earũ solutiones à me adductæ sunt. Re ventilata & discussa iterum redit ad exhortationem vehementem, affectibus & pietate pleniſſimam Comes, vt alijs nominibus multis sic hac de causa maximè laudandus & honorandus, quòd flagrantissimo eos lucrifaciendi studio teneretur. Ita tum decessum est: Alio die accersitus in cubiculum Illustriss. Comitis solus cum eorum generosorum vno contuli: tum quòd alijs præsentibus nolebat, sua dubia protulit: de numero Sacramentorum actum est: omnibus explicatis & enodatis non statim cessit, sed deliberare se & Deum inuocare velle professus est: nunc è custodia liberatus, Dei gratia, mutauit sententiam & ad nostram Ecclesiam cum alijs Christianis Anglis accedit. Quid hic vel Zoilus, vel Inuidia, vel ipsa Calumnia reprehendat? tamen ex hac breui & vera narratione quantum ille à veritate absit, potestis

cog-

cognoscere. Ait importunitate postulantium attractum Comitem, cum Zelo & amoris abundantia adductus sit: ait Orthodoxos, id est, Papistas fuisse expectatos qui vna disputarent, cùm nihil tale esset constitutum: ait D. Laurentium Humfredum cùm tribus socijs ad impugnandum venisse, cùm essemus tres solummodo, & non ad impugnandum sed ad suadendum & persuadendum generosis priuatim conueniremus: ait omnes congressus nostros fucos esse & species disputationis, cùm sint actiones seriæ, & ille potius in his & in alijs multis videatur ludere. Sed hoc, credo, istos malè habet, quod eorum generosorum vnus ipsos deseruit, & de alijs duobus bona spes concipitur. Ex hac vna historiola, in qua Actor ab illo productus sum in proscenium, quæ & quanta aliarum fabularum vanitas sit, & ego coniectura assequor, & alij iudicare poterunt.

Socij duo, D. Adam Squierus, D. Grauertus.

Obijcitur ab ipsismet, & ab astipulatoribus suis, semper licuisse homines a rectis fidei tramitibus exorbitantes conuertere: Sed ostendimus suprà illiusmodi homines professione medicos, aliena quadra victitãtes, sine ordine, sine lege palantes, cæco & præcipiti zelo abreptos, alterius regni terminos & terras nõ debere invadere: maximè vbi politia cõstituta est: vbi illorũ opera cõmodius carere possumus, vbi nemo tales cõduxit operarios, nec quisquã est qui

Color aduentus conuersio Anglorum.

talibus Allotrioepiſcopis aliquam mercedem perſoluet, nec vnquam Deus talem ordinem in ſua Eccleſia approbauit: An enim dicent ſe Apoſtolorum veſtigia ſequi? Si Apoſtoli ſunt, miſſi ſunt: At quis miſit? Magiſter generalis, aut Papa? Nemo transferre in alium poteſt quod ipſe non habet: at in hac regione non regnum habet, nec locum nec loculum, nec cũ auiculis nidulum, nec cum vulpibus latibulum? An ſe ingerent, & in alieno Regno pedem ponent? & in alienam vineam irruent? Poteſt eſſe hoc Papale, ſed non eſt morale. Poſſunt hæc ad abſolutam & extrauagantem Pontificum poteſtatem & infinitatem referri, ſed nec ex Officijs Ciceronis, nec ex Ethicis Ariſtotelis, nec ex præceptis Theologię vnquam probabitur: Catonianum eſt, Ad conſilium ne acceſſeris antequam voceris. Nemo prudens, nemo modeſtus, immittit falcem in alienam meſſem: Nemo aſpirauit ad ædilitatem in Romana rep. ſine ſuffragijs: In alieno choro nemo ſaltat, qui eſt ſobrius. Nullus vnquam operarius laude aut mercede dignus habitus eſt, qui non vocatus eſt, qui ſe intruſit: nec ſapit mea ſententia qui hoc modo operam interponere ſuam voluerit. Notatur Alcidamas apud Lucianum, ad conuiuium prorumpens

ἄκλητος, Αγχ' οὐκ Ατρείδει Αγαμέμνονι ἤνδανε θυμῷ.

Qui currunt iniuſſu Domini, per Hieremiam à Domino accuſantur: Nemo ſeruus Dei, ſine

sine vocatione Dei irrumpit, non Moses, non Aaron, non Christus, non Apostoli, non illi in vinea operarij, nisi prius facta conuentione, & ex pacto denarij. Et audebunt isti nullo accersitu Magistratus, solo nutu Præpositi sui in alienam prouinciam impetum facere, & hoc magnum onus recipere, quod nec ipsi, nec ipsorum Magister, nec Collegium Iesuiticum deberet suscipere, nec posset sustinere? Mendici sunt? & quia gratis accipiunt, gratis dare volunt. Non licet. Generalis ille Magister nullo iure hanc religionem nobis vnquam probare poterit. Deus enim in sua Rep. mendicos non admisit, Mendicus omnino non erit inter vos. Deut. 15. An quasi Apostoli apud nos seminarunt spiritualia, vt metant nostra carnalia? At carnalia metunt nostra, & serunt Ceremonias, traditiones, Oracula Papæ, & placita & regulas suorum patrum Iesuiticæ familiæ, omnia carnalia. Mendicitas habita est miseria; nō aliqua laudabilis professio: non tolerabilis conditio, non aliqua religio: nec domatim aut ostiatim voluit Dominus suos præcones mendicare: sed in domo quam ingressi sunt, permanere: nec docuit precariò quærere, quod lex Diuina & humana tanquam debitum assignat: Dignus enim est operarius mercede sua: Isti sunt Mendicantium ordines, quos tamen Bonifacius Octauus multis immunitatibus & priuilegijs muniuit & honestauit: Matth. 10. Stella.

Ille inquam Bonifacius, anteà Benedictus vocatus: cùm tamen nec benedicere nec benefacere nouerit: qui viuus non abs re illo scommate exceptus est, metricè licet barbarè, verè licet non poëticè,

Audi, tace, lege, benedic, benefac, Benedicte:
Aut hæc peruerte, maledic, malefac, Maledicte.

Cranzius l.8.c.35. Sax.

Talis honor concessus erat ab Honorio Quarto alteri religiosorum ordini: moriturus enim, omnibus Cardinalibus prius sua dignitate priuatis, titulo illo, Minoritas donauit, hac lege, additione & conditione, vt semper ex illo Minoritarū numero aliquē successorem eligāt. O hypocriticos & superbos mēdicos. Sed enim obedire suo Præposito oportuit, iussis legatis eundum est, quocunque miserit Pōtifex obediendū? Sed non nisi in Domino: hoc enim facere debent Iesuitę quod fecit Iesus, qui ab hominibus non accepit testimonium, qui venit è sinu patris, vt non suam voluntatem sed patris enarraret. Faciant Iesuitæ, quod faciūt Iesu Angeli; qui apud Esaiam describuntur, Domino in sublimi editóq; solio sedenti astare eique ministrare: quorum clamor Seraphicus, & legatio Angelica hęc est, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus exercituum. Et Psaltes narrat Angelos licet virtute præstantes, tamen ad Dei solius laudes concinendas intētos esse, tanquam exercitus & ministros eius voluntatem facere, eius mandata audire & exequi. Cyrillus con-

Coloss.3.

Alia obiectio de obedientia Iesuitarum.

c.6.

Psal.103.

tra

tra Iulianum: Si quis &c. ſpiritualem & ſupremam diligenter colluſtret creaturam, etiam illam inueniet congruis legibus gubernari, obedientemq; & ſequacem omnibus modis in Deũ ſummum reſpicere. Et iſti Papę Angeli ſeu nũcij aliud Euangelium afferentes & aliena iuſſa peragentes, alterius nomine venientes recipientur?

At clamitant eſſe homines doctiſſimos, nulli ſecundos; ſic enim & ſibi videntur & ab alijs habentur, homines multarum linguarum, literaturæ magnę, naris paulò emunctioris, planè nouum & rarum genus Monachorum, omnibus ſuis maioribus defecatius & purgatius. Hoc quicquid eſt, noſtris hominibus acceptũ ferant, qui obeſos illos & otio torpentes ad liberalium artium ſtudia excitarunt. Ne verò meum hoc inuentum dicant, Alphonſo Minoritæ, ſuo loquenti fidem, credo, non derogabunt: Et hanc prô dolor, hodiè incurſionem à Lutheranis patimur, quibus adeò frequens eſt Euangeliũ, & Paulinæ Epiſtolæ, vt nihil aliud ſpirare videantur &c. Nã huiuſmodi hæreticorum cauſa factum eſt, vt relictis quibuſdam nugis, quibus à trecentis annis hucuſque homines ſeſe dedêre, ad meliora ſtudia ſe tranſtulerint. Quò fit vt multò plures viros doctos nunc Eccleſia poſſideat, quàm à quadringentis annis retroactis hucuſque habuerit.

Obiect. de Ieſuitiarũ eruditione.

L. 1. c. 4. cont. hære.

Satis doctus eſt, qui à Deo doctus eſt; Non

sapit qui contra Christum sapit. Quinimo
In L. Sap. Robert. Holcot non diffitetur, Christum misisse suos Apostolos simplices, Antichristum
1. Cor. 8. doctos vocaturum. Est scientia quæ inflat
Iac. 3. & pernicioſa est. Est sapientia è supernis
Iere. 4. discendens nihil simulans, & amanda est: Est sapientia terrena, & Dæmoniaca est: sunt eruditi ad malum, & damnata est: Est prudentia serpentina, qua primus homo delusus est, & abominanda est: Est & alia serpentis sapientia quæ sequenda est, de qua apud Matthæum est, Estote prudentes sicut serpen-
Ca. 10. tes: quam Hieronymus declarauit, Quando
Ibidem. " toto corpore occultat caput, & illud in quo
" vita est protegit: Ita & nos toto periculo cor-
" poris caput nostrum qui Christus est custodiamus.

Hoc Caput impugnant Dæmones, Hoc Caput oppugnant Gnostici, vtrique docti, vtrique nomen sortiti à scientia. Huic Capiti in quo vita est insidiantur Iesuitæ, qui aliud caput, alium Iesum & Seruatorem, alias salutis vias & canales, alios sequestres, alios sacrificos propitiatores docent ac defendunt, & nobis Anglis in hac sua Peregrinati-
Gal. 1. " one annunciant. Miror, quòd a Christo, qui
" vocauit vos per gratiam, adeò citò transferamini in aliud Euangelium: quod non est aliud,
" nisi quod quidam sunt, qui turbāt vos, & volūt
" inuertere Euangelium Christi. Cęterùm etiam

si

si nos, aut angelus è cœlo prædicauerit vobis Euangelium, præter id quod prædicauimus vobis, anathema sit. Liceat enim ô Populares, sic Pauli verbis cõpellare & admonere. Quem non meritò terreant hæc Augustini verba? Ideotæ & simplices cœlum rapiunt, nos autẽ docti cum scientijs nostris, ad inferna demergimur, cùm scilicet nos inflant & non ædificant. Vt ex eodem citauit Cyrillus. Sed quæ est illa tanta, tam rara & inaudita Iesuitarum doctrina? vt inde possint disputando & certando palmam lemniscatam sibi polliceri. Habemus, Deo sit laus, verbi ministros & Doctores numero plures, dicendi gratia & copia, disputandi acumine omnibus Campianis præstantiores. Vtinam ille in Bibliothecam abditus studijs suis deditus nobiscum domi mansisset, vbi plura & rectiora legendo & auscultando, quàm apud Iesuitas peregrinando & cursitando didicisset. Enimuerò de Monachis illorum indoctis passim queruntur Polyd. Vergilius, Erasmus, Alphonsus & alij doctissimi. Et quid noui ab istis nouis monachis expectandum est, qui spem tantam hominibus ostendunt, & expectationem tantam sui concitarunt? Quicquid hactenus legimus aut vidimus, siue Rationes, siue distinctiones, siue censuras, siue Apologias, siue illorum primò fugitiuorum Hardingi, Sanderi, Dormanni, Rastalli, & aliorum, siue istorum Bristoi, Aleni, Campiani, recentiorum, in istis omnibus furti-

Cyril. l. 5. in Io. c. 12.

Campianus.

uam monetam à ſcholaſticis & alijs papiſtis ſurrepatm,& nunc à rubigine abſterſam & expolitam eſſe deprehendimus. Quid eſt enim ab illis dictum quod non ſit prius a ſuis dictum,& à noſtris confutatum? Quò autem per tranſennam doctrinæ & eruditionis eorum theſauros quos venditant, vno intuitu videatis,tantùm vos docebunt, quantum ipſi Romæ & Remes à Papa Gregorio, à ſeminarij ſui præfectis & ſcholarchis dictantibus,& quaſi cibum prẹmanſum tanquam paruulis in os ingerentibus, traditione: illorum & calamo ſuo exceperunt: A quibus nè latum quidem vnguem audent diſcedere. Hoc olim Cornelius Agrippa vidit & obſtupuit;hoc obſeruauit ille Ordinis Minorum Regularis obſeruantiæ Alphonſus: Vnamquamque ſectam ſua dogmata accipere à ſuis prẹlectoribus, & ea tueri mordicus. Quis ergò ex iſtorum diſputationibus fructus vel ad ipſos vel ad vos prouenire poſsit? Ipſi iurati licet victi, tamen veritati non poſſunt cedere, nec Palinodiam canere, ſine nota violatẹ regulẹ, & inobedientiẹ, imò & periurij. Vos quid aliud diſcere ab iſtis potuiſtis,quàm Papẹ decreta, ſeminatorũ concluſiones,Caſiſtarum & Magiſtrorum controuerſiarum, id eſt,veterum monachorum, putida & raucida deliria? Aſcribam Alphonſi verba,vt Ieſuitẹ ſeruilem conditionem ſuam vel ab Obſeruante fratre recognoſcant,& cum illo reſipiſ-

sipiscant, & vos me non somnium meum narrauisse, sed illorum scripta adduxisse, & eos ex hoc debili fundamento ingentem errorum cumulum exaggerasse intelligatis. Quare fateor, L.1.7.
inquit Alphonsus, me non posse cohibere iracundiam, quoties video aliquos ita addictos hominum aliquorum scriptis, vt impium autument, si vel in modica re quis ab eorum sententia discedat. Volunt enim hominum scripta velut Diuorum oracula recipi, illumq; honorem illis exhiberi, qui solis sacris literis debetur. Nó enim iurauimus in verba hominis, sed in verba Dei. Ego enim miserrimam hanc dicerem seruitutem, sic esse humanæ sententiæ addictum, vt non liceat vllo modo illi repugnare: qualẽ patiuntur hi qui se tantum beati Thomæ, aut Scoti, aut Ocan dictis subijciunt, vt ab eorum placitis, in quos iurasse videntur, nomina sortiantur, quidam Thomistæ, alij Scotistæ, alij Ocanistæ, &c. appellati. Paulus quidem iussit, captiuare intellectum nostrum sed in obsequium Christi, non autem in obsequium hominis. Quò fit vt hi qui tam leuiter de hæresi pronunciant, non expendentes de qua re loquantur, sæpè sua ipsorum feriantur sagitta, incidantq; in eam foueam quam alijs parabant.

Verùm doctrinam sanam, scripturę & patrum autoritate subnixam & suffultam ad nos afferunt? De illorum doctrinę capitibus & rationibus, Domino volente, aliâs erit locus dicendi fusius. Interim vos, Fratres Chariſſimi, vi-

Obiect. de veritat. doctrinæ Iesuitar.

videte & attendite, ne fallaci veritatis imagine oculorum veſtrorum aciem preſtringant. Miſerum eſt & luctuoſum, ſi homines cum Ixione pro Iunone nubem, cum Iſaaco pro Eſau Iacobum, cum Iacobo pro Rachaële Liam, cum Iudæis pro Chriſto Eliam & aliquem prophetam, aut cum Herode Ioan. Baptiſtam, id eſt, aliud pro alio, malum pro bono, tenebras pro luce, pro vero Ieſu, vix Ieſu vmbram, pro cœlo gehennam ſibi deligant & amplectantur, omniq; ſua ſpe miſerrimè fruſtrentur. Quærite ab illis, Cuius hoc numiſma aut inſcriptio quæ obtruditur? Dei eſſe, non poſſunt verè affirmare. Ergo proditores coram Deo non prædicatores deprehendentur: In numiſmate enim tria ſolent requiri: vt materia ſit probata, aurea vel argentea: illorum eſt ſubęrata & plumbea: vt pondus iuſtum ſit: illorum leue eſt: vt legitima ſit inſcriptio, illorum non eſt regis cœleſtis, ſed Papalis & humana. At proditores vocari durum? at eos qui agunt, qui docent proditoriè, ſic vocari iuſtum: & de ſuſpicione multarum proditionum iam dictum eſt: Et Roiardus Minorita, id mihi videtur imprudens dixiſſe, quod iſtos reos faciat: Proditores profectò ſunt, qui præferentes ſpecimen pietatis quaſi Chriſti inſignia ad Chriſti hoſtes defecerunt. An non deficiunt, cùm loco Chriſti in omni dogmate ſuo, aut Papæ prerogatiuam, aut hominis dignitatem prædicant? aut aliquid

Numiſma Papiſtarũ adulterinum.

Part. æſtiua Do. 14. poſt Pentec.

quid Christo admiscent? Quis virorum aut fœminarum vnquam ex ore istorum audiuit, ô qui sititis, venite ad aquas, &c. gratis emite? Isa.55.
Quis illud? Cur expenditis pecuniam, pro eo
quod non est cibus, & laborem vestrum pro eo Hier.1.lec.
quod non satiat? vbi Hiero. Ipse Christus a-
qua & panis est qui de cœlo descendit: Quis
audiuit illud, Si quis sitit, veniat ad me? aut illud, Venite ad me omnes; ac non potius pro illo, aliud, Venite ad matrem Ecclesiam Romanam extra quam non est salus, redite ad Papam, nos recipite? alioqui peribitis: hoc iugum conscientijs hominum: hanc damnationis doctrinam auribus eorum ab istis cursoribus insusurratã esse, à fidei bonæ hominibus accepi, noui & expertus pronuncio. Cùm semper Aphrica aliquid noui monstri producat, cùm omnes nouæ sectæ aliquid noui afferant: an putatis Iesuitarum nouam religionem aliquam nouę religionis formulam non apportasse; vt sua nouitate fiat ipsa orbi Christiano commendatior & gratior? Polydorus Virgilius sic scrip- L.7.c.2.
sit, Sic quotidiè à nouis hominibus nouæ in-
ducuntur religiones, inter se tam versicolori
vestitu quàm ratione vitæ minimè conueni-
entes.

Aperiamus sanè & explicemus nouitatem istarum mercium vt videatis & vos, fraudíne an lucro futura sit, hæc negotiatio, hęc noua Legatio: In qua prędico vobis huius noui Dra-

matis

matis hanc fore Cataſtrophen: in tota hac ſua Actione, ſicut catuli panniculos, ſic iſtos ſcripturas ſacroſãctas lacerare, vt noui ſcilicet actores huc aduentantes, nouã hanc & venuſtam dent vobis ſiue Comœdiã ſiue Tragœdiã. Quid ergo docent? quid adducunt? non pro ære autũ vt Ieſaias prophetauit, ſed pro aureis ęnea; quę eſt Diomedis & Glauci apud Homerum commutatio: adducunt non theſaurum ſed carbones, Agnos Dei, quos Agnus Chriſtus nunquam probauit, quorum virtutem ex Vrbani Quinti confectione & conſtitutione poteſtis perſpicere: & etiam ex commentario de rebus Iapponicis, nominatim ex Epiſtola Aloiſij Froës, vbi mirabilem narrat fabulam de multiplicatione Agnorum: allatam fuiſſe, pyxidulam cerearum Agni cœleſtis imaginum, quas Romæ ſummus Pont. conſecrauerat, eas à quadam anu & alijs expetitas, tanta auiditate, vt ceram in particulas minutiſſimas ſecare coacti fuerint, quæ tamen vna Chriſtianis Mille quingentis ac triginta ſuffecerit, quas omnes, vel argentea, vel ænea, vel ſtannea theca incluſas, cum nomine Iesv ſpinea corona circũdato, & cum tribus ad imã crucem clauis inciſis religioſè conſeruarunt.

Esa. 6. Quæ ſint merces Ieſuiticorum negotiatorum. 1. Agni Dei, &c.

Nomen Ieſu.

Docent & adducunt aquam luſtralem qua in nouis Inſulis, multa Ieſuitæ miraculoſè faciunt, qua epota homines aduerſa valetudine ac maximè febri conflictati eadem ipſa hora ſanantur, qua icti à venenatis ſerpentibus curantur: quam mulier ebibens, & ſuauiter quaſi Angelus

2. Aqua luſtralis, eiuſque mirifica & malefica vis.

gelus, IESVS, MARIA, pronuncians, ilicò à Dęmone liberata est. Consimilis est historia in epistola cuiusdam ad patres societatis IESV, annexa libello de persecutione Anglicana, etiã hoc tempore: illum vouisse, totum se traditurũ in Iesuitarum societatem & obsequium: atque fretum patrocinio B. MARIAE & omniũ sanctorũ, dum ROSARIVM DICERET, superna quadam spiritus dulcedine repletum, hilarem factũ, ad perferenda tormenta paratum, ad extremum cùm putaret sinistram manũ in medio palmę vulneratam, & sanguinẽ effluxisse: nihil tale fuisse, nec alium hunc dolorem, præter illũ manus, persentiscere. Quid non credant occæcata mens, & stultitia, & superstitio? Homo, inquit ille circa mortem phantasias videt: sic & Mundus in exitu suo multos patietur errores. In Comment. de reb. Indicis.

De virtute autem Aquę huius Iesuiticæ, magnificè in Epistola prędicat Duartes à Sylua, Aegrotarũ corpora non alio medicamento curantur à nobis, nisi Aqua Benedicta, cuius virtus in hoc regno multis experimentis, præsertim verò in oculorũ curatione, quibus Iaponij vulgo laborant, est cõprobata: vt eius petendæ causa à Leucis decem vel duodecim vndiq; concurratur ad nos. Quo Alexi pharmaco multos pristinæ valetudini restitutos, & alios morbos cõplures in illis regionib⁹ pulsos Cõsaluus Ferdinãdus testatur. Ferri possẽt hęc in Iesuitis, vt do mestici rerũ suarũ testes sibi blandiantur, ac suis placeant, ac regnum suum amplificent fictis ac pro- Chrys. L. 2. Epist. de Iaponicis rebus. L. 3. Epist.

Alanus Copus. Dial. 1.

prodigiosis fabulis. Sed mirandum est Copum Anglum adeò fatuum ac credulum fuisse, vt nō solùm credat, sed etiam tanquam credibilia nobis referre eum non pudeat: Aquam hanc piacularem seu benedictam à muto linguæ impedimentum, & in alio paralysim depulisse: & multas mulieres prius steriles fœcundas fecisse, & immanem maris tempestatem tranquillasse: & sorices qui omnia sata miserè vastabant, àterris Christianorum in proximos gentium agros fugasse: & Christianos hanc ob causam aliquem semper ex Patribus accersere, vt ab eis hac aqua consecrata perfundi possint. Hæc Copus, qui tamen prẹter auditum nihil habuit. Non sic Euangelistę, Non sic diuus Ioannes, Quod scimus loquimur, quod vidimus testamur.

Fœlix Anglia Iesuitarum auspicatissimo aduentu, quos experietur non solùm doctissimos Theologos ad conuertendum & seruandum animas, verumetiam fœliciſſimos medicos ad curandum corpora: ita vt breui nec Iudæis, nec Arabijs, nec Grẹcis, nec Latinis, nec Galeno nec Paracelso, nec Medicis, nec Chirurgis, nec antiquis, nec recẽtioribus opus habitura videatur. In hoc Papismus & Reformata Religio differunt, obest ille, hẹc prodest Medicis. Medicos frigere & fugere necessum est, Iesuitis prẹsentibus: quandoquidem omnium malorum & morborum præsens remedium erit Aquæ benedictę asperſio. At Euangelij Instauratio, vt

pru-

prudenter vidit & eleganter dixit D. Amerbachius, omnibus alijs detrimentum præterquam medicis attulit, quia pictores, sculptores, omnes Demetrij Argentarij Dianę Ephesinę cultores, statuarij, aurifabri & cæteri esurire nunc sequeruntur: At postquam Antonius, Rochus, Apollonia omnesque Sancti morbis mederi desierunt: quos pro medicis non habet reformata Ecclesia; reditur iam ad medicos; istisque præteritis illi iterum consuluntur.

De miraculis Iesuitar.

At enim intromissi huc, edent miracula? Iam responsum est de miraculis Indiæ: procul absunt, mentiri possunt: fama malum, & eundo crescit. Nam & apud nos aliquid factum esse dicebant, sed adhuc certò non constat, nihil asseritur, aliquid tamen velut Apocryphum inusitatur. Campianum factum esse Mirabiliarium: in Tamesi aquas stetisse, non fuisse fluxum aut refluxum, cùm ille ex Arce Londinensi, ad suam Passionem, ad locum supplicij, deduceretur. Ita Campianus erit non solùm Romę sanctus, sed Deus qui virga cursum aquarum inhibere & sistere potuit: erit Christus, qui mare tranquillauit: erit Canuto Rege longè potentior, qui non procul à Southamptonia dixit, Hanc paruulam vndam meo imperio cohibere vel remorari nequeo, vt testatur Polyd. Virgilius lib. 7. Anglici Historiæ. Sed faciant mirabilia. Quid tum? Diabolus, signa potest facere: & in signis ac prodigijs veniet Antichristus:

Mat. 8.

Dæmones ſpiritus ſunt inconſpicui & ſubtiles, poſſunt ſuis præſtigijs oculos faſcinare & ſenſus noſtros perſtringere. Miracula Magi Aegyptiorum olim præſtiterunt, quibus & populum infatuarunt, & Pharaonem regem obdurarunt. Sed in miraculis Moſaicis & Magicis hęc erat differentia: Magi egerunt incantamentis, Moſes Dei verbo & potentia: Magi colubros produxerunt imaginarios, Moſes veros: Magorum ſerpentes non poterant nocere, Moſis ſerpens vnus Magorum duos comedit. Talia ſunt iſtorum confícta miracula: ſine verbo: vana & phantaſtica, nec iam locus eſt miraculis, cùm in omnem terram verbum ſonuerit, & in India olim, vt ex Synopſi Dorothei Epiſcopi Tyri conſtat, qui narrat Bartholomęum Indis Euangelium Ieſu Chriſti prędicaſſe, & Matthæi Euangelium illis tradidiſſe: & apud nos hodie, prædicatum eſt Euangelium, vt confirmatione nouorum miraculorum non egeant, niſi quia doctrina Antichriſti noua fortaſſis opus habet nouis miraculis.

Differentia miraculorum.

Eſt alius Peregrinator qui reliquias in ſua, vt vocat, Chriſtiana Peregrinatione miris extollit laudibus, & eas tanquam amoris ſymbola decantat: & iſtos Dei agnos & cætera quæ apportant donaria, inter hæc mutuę charitatis pignora & munuſcula connumerat. Sit ita ſane: fuiſſe olim eiuſmodi dona: ſed hæc

Con. L. Anglicum de Chriſtiana Peregrinatione

Ieſui-

Ieſuitica illorum eſſe ſimilia probare debuiſſet, ſi de re ſubiecta loqui & non à propoſito digredi & deerrare voluiſſet. Illa fuerunt antiqua puriore ſeculo, hæc noua & ſuſpecta, hæc corrupta Antichriſti tempore, illa priuata ſigna beneuolentię, hæc publicæ teſſeræ ſuperſtitionis: illa ſpontanea, hæc coacta: illa viuentium xenia, hæc mortuorum monumenta & exuuiæ: illa vera, hæc ficta: illa vulgaria, hæc conſecrata: illa amicorum dona, quę vltrò citróque commeantia: hæc inimicorum munera, à Pontificibus Romanis miſſa, vt iſtis nugis ſuperſtitioſam plebeculam ineſcent, ſibi concilient, à Deo, à Principe abducant. Iterum moneo vt ſitis Promethei, Romanæ Pandoræ pyxides nolite accipere, nolite tangere: ne ſitis ὀψίμαθοι, ne ſerò poſt factum ſapiatis, vt ille de quo Heſiodus,

Accepit, tactúſque malo tum demique ſenſit.

De Reliquijs & ibidem miraculis.

Meminiſtis dona eſſe quędam accipientibus lethalia; tale donum erat Aeneę licet alioqui Pij, qui Didoni Reginæ gladium dedit, ſed quo ſe illa tranſfixit. Tale erat donum Deianiræ, quæ Herculi veſtem miſit, ſed venenatam, qua ſemel induta & calefacta, grauiſſimè homo fortiſſimus excruciatur. Nouimus apud Patres memorari quędam ad ſepulcra ſanctorum miracula: Ergonè hodie aut fiunt vbique, aut exorciſmo creaturarum à Ieſuitis

Obiect. ex Auguſtino

Solutio.

fieri posse & debere credamus? Augustinus in eo loco, quem Peregrinator ille profert, narrat primum, non esse necessaria nunc,
" vt olim miracula, tum facta necessariò fuisse,
" priusquam crederet mundus, ad hoc vt cre-
" deret mundus: Quisquis adhuc prodigia vt credat inquirit, magnum est ipse prodigium, qui mundo credente non credit.
Narrat secundò illa quæ in Dei nomine facta fuisse, & non ita nota, nisi paucissimis: nec tanta vel authoritate commendari, vel tanta claritate illustrari, quanta illa, quæ sa-
" crarum literarum canone recitantur: & ideò
" recitantur, vt fidelium populorum memo-
" riæ inhæreant. Tertiò narrat illam cæci hominis illuminationem Mediolam ad sepulcra Protasij & Geruasij; illam pueri rota obtriti resuscitationem: & illam duorum Podagricorum sanationem Sancti Stephani Martyris, aliaque generis eiusdem miracula, ideò à Deo edita, quia in eum qui ostijs clausis ad discipulos ingressus est, quia ascendit in cœlum cum carne in qua resurrexit, vi-
ui crediderunt: nec Augustinus vsquàm reliquias eorum circumferri voluit, sed deridet, nec de cultu earum, vel Sanctorum veneratione & inuocatione, qua hęc fierent, quicquam tradidit: sed omnia fidei verè credentium, & Deo singulariter operanti tribuit:

De ciuit. Dei. l. 22. c. 8.

In opere Mona.

tribuit:

buit: Quod ex istis locis patet, Quid erat in cordibus exultantium, nisi fides Christi, pro qua Stephani sanguis effusus est? Præterea ipsi Martyres, huius fidei Martyres, id est, huius fidei testes fuerunt. Et ibidem, Pro ista fide mortui sunt, qui hęc à Domino impetrare possunt: Et capite sequente, Sed nobis martyres non sunt Dij, quia vnum eundemque Deum & nostrum scimus & martyrum. Et rursus demonstrat non esse Christianismum illa ætate Paganismum, vt quemadmodum Ethnici suis Dijs templa ædificarunt, sic ipse Memorias extruerent suis martyribus, quibus neq; aras erexerunt, vt illis sacrificarent, nec sacerdotes instituerunt, quia sacerdotes Dei non ipsorum fuerunt. At nunc cùm ista omnia à Papistis ad hominum cultum detorqueantur, cùm illa Sanctorum monumenta & sepulcra hoc tempore diruta & sublata sint, cùm non veros martyres digna & debita veneratione prosequantur, sed suorum Sanctorum nomina in Calendarium referunt, eorum imagines & reliquias colant: cùm finis diuersus sit, quoniam Patres Dei cultum hinc confirmarunt, isti Angelorum adorationem stabiliuerunt, cùm sui quæstus causa ostentent & vendant, ex hijs magnam dissimilitudinem esse animaduertimus, & propterea non possumus hodie nostro calculo istas ineptias & absurditates comprobare.

Aug. de Miraculis. » » » De C.D. l. 22. c. 9. Ca. 10.

L.22.de Ciuit. Dei c.8. Concludimus ergò cum Auguſtino ijſdem verbis quæ Peregrinationis autor adduxit, fieri nunc multa miracula eodem Deo faciente per quos vult & quemadmodum vult. Concludimus ex Chryſoſtomo, qui non pictum aut ligneum Chriſtum, aut imaginarios Apoſtolos, ſed veras Chriſti reliquias viuidè & graphicè depinxit: Chriſtus enim in Sacramento Euchariſtiæ & Baptiſmi ſenſibilibus rebus & ſignis, ſed oculis noſtri intellectus exhibetur. In Matth. Hom.83. Nam ſic ait Chryſoſtomus: O quot modo dicunt, vellem formam & ſpeciem eius, vellem veſtimenta ipſa, vellem calceamenta videre: Ipſum igitur vides, ipſum tangis, ipſum comedis. Veſtimenta eius deſideras videre, ipſe verò ſeipſum tibi tradidit, non vt videas ſolùm, verumetiam vt tangas, & in te habeas. Nemo igitur nauſeans accedat. Idem Chryſoſtomo non optat videre aut habere Petri claues aut tunicam, non Pauli gladium aut ſudaria, ſed

In epiſt. ad Philemonem.

"ea tantum quę vtiliter vel dixit vel ſcripſit vel
"fecit: Non modo enim inquit tam paruas e-
"piſtolas, & pro rebus adeò neceſſarijs opor-
"tuit ſcribi: ſed vtinam non defuiſſet, qui no-
"bis Apoſtolorum hiſtoriam diligentiſſimè
"traderet, non tantùm quid ſcripſerint, quídve
"locuti ſint: ſed vt ſeſe per omnem vitam ha-
"buerint, quid & quando comederint, quan-
"do ſederint, quò ierint, quid diebus ſingu-

lis

lis gesserint, & in quibus partibus vixerint, quam introierint domum, quò naulgauerint, vbinam applicuerint, atque omnia diligenter exponeret, adeo illorum omnia eximia vtilitate referta sunt.

Iterum suas merces extrudunt & laudant Annos Iubileos, Papales benedictiones, sic olim Gaspar Vitela Meaci proclamauit. Sic olim publicauit Sixtus Quartus inter Heluetios, in quibus æternam salutem appromittit pugnaturis contra hæreticos, (putà Christianos) pro libertate suæ Ecclesiæ. Nouit enim Pontifex Maximus supremum illud & callidissimum Caput Italiæ, Germanos & Anglos semper tanquam simplices & asinos ab Italicis ingenijs haberi, qui omnia Romanensium commenta amplexari, omnes eorum nugas coëmere consueuerunt. Sacerdos Italus audita Germani cuiusdam confessione, etiam reliquijs sanctis proficiscentem communire & honorare voluit, deditque homini quasi rem magni pretij sed tectam, videlicet pedem asini cui Christus insedit inuolutum Sindone; indicto silentio, ne cui diceret aut proderet, sed tanquam thesaurum in Germaniam deferret. Cùm ad Alpes peruentum esset, ostentat reliquias comitibus peregrinationis suæ, quos singulos etiam iste sacrificus asini pede

L. 4. de rebus Iappo. anno. 1562

Mercatura Indulgẽtiarum.

In theat. hist.

Reliquiæ Asininæ apud Italos.

donauerat: Ex istis vnus tot pedibus conspectis, Ergóne, inquit, asino huic quinque pedes fuere? Quid non mortalia pectora cogit credere stulta superstitio? Ingenio planè ad omnem pietatem credulo antehac fuit Germania, quod in Centum Grauaminibus suis aduersus Papam, non negant Germaniæ illustrissimi Principes. Ita profectò ex altera parte mille artibus & dolis ad fallendum instructa est Italica Ecclesia. Quanquam & ea quoque alioqui sapiens hic desipuit, imò etiam caput eius Ecclesiæ.

Cœlestinus asino vectus.

Cur enim non liceat mihi dicere quod ipsi Cardinales de suo Capite aliquando fateri non erubuerunt? Corruptum Romanę Ecclesiæ statum emendaturus Cœlestinus Quintus non ab equis ad asinos, vt vulgo dicitur, sed ab asinis orsus, ad equos postea fortassis descensurus, hoc primum iecit reformationis suæ fundamentum, vt Cardinales mulis & equis relictis Christi more & exemplo asinis veherentur; ipseque asino primus insedit vt alijs exemplum humilitatis præberet. At Papa non humilis a suis Cardinalibus, sed fatuus & asinus dictus est; eoque deriso abierunt. Istorum trium quæso quos maximos asinos existimabimus? an Germanos peregrinantes, qui Itali fallaciam deprehenderunt & deluserunt? an

Pon-

Pontificem qui in reformatione seria, exemplo Christi abusus, de asinis in primis præcepta tradidit? an Cardinales qui tale Caput asininum Ecclesiæ caput vniuersale delegerũt? Hoc vafro & malitioso artificio, vos etiam, fratres ornatissimi ludificare conantur, & aureis imò plumbeis Benedictionum pollicitationibus ac Confessionibus efficient quod de Pseudo prophetis prædixit Apostolus, Clàm introducent sectas perniciosas, Dominum qui illos mercatus est abnegantes, &c. qui per auaritiam vos fictitijs verbis negotiabuntur. Caueant autem isti Nugones fucorum & fumorum venditores Indulgentiarij: caueant ne sequatur iustum D. Petri salarium, quod sibi ipsis celerem interitum concilient. Peregrinabaris, inquit cuidam Socrates tecum: ideò mirum non est peregrinationes tuas esse inutiles. Ego verò Iesuitis dico, quia peregrinantur secum, imò à Deo: idcirco hanc eorum curiosam legationem pessimè casuram & sibi & suæ Ecclesiæ. Nam cùm aduersus hanc sedem Romanam Sacri Imperij proceres sua Grauamina in Comitijs Norinbergæ proponunt: de hijs Indulgentiarum prædicatoribus & Stationarijs articulos quosdam exhibent: eos Bullas suas venales & inauditas peccatorum Condonationes exponere; noxas præteritas, futuras viuentium & vita functorum in Purgatorio remittere: hinc homicidia, furta, rapinas, hinc stupra, incestus,

2. Pet. 2.

Ep. Principes con. Indul. & Stationarios.

adulteria, hinc periuria, ac totam lernam malorum originem traxisse: eos peragrare Castella & oppidula, prædicare sancti alicuius, putà Valentini, Huperti, Cornelii, Anastasiiue sanctimoniam: Ordinem Mendicantium nihil ruri, nihil in vrbe sinere intactum: ideóque a Terminis quos adeunt dici Terminarios. Idem in Cõuentu Wormacienſi tractatur, Mendicantes Romam magnam pecunię vim importare: Legatos impudentissimos emitti in Germaniam, afferre Papales Benedictiones & facultates, vt vocant, vt liberos vulgo conceptos & spurios legitimos faciant. Hoc est Beati Petri amplissimum testimonium, hęc Indulgentiarum nundinatio: qua occasione clarissimi nostræ Religionis instauratores exuscitati, cęperunt primò Pontificios errores patefacere, & à Papali Ecclesia, & ab hijs rapacibus Harpyijs discedere, quas olim Alphonsus dixit ex Insulis nouis Romam conuolasse, & adhuc nidum ac domicilium suum habere compertum est. Hinc diuinitus oblata est ansa Ioan. Hussio ab ecclesia Rom. secedendi, ex Indulgentijs nimirum Ioannis Papæ ad Bohemos missis pollicentibus plenam condonationem delictorum ijs, à quibus auxilium aduersus Ladislaum Regem Neapolitanum Rom. Ecclesiæ rebellem latum fuisset: Vnde ex Bohemorum secessione nonnullam plagam accepit Romanus Pontifex. Hinc Lutherus excitatus est, cùm intelligeret Tetzelij

Terminarii.

Impudentia indulgentiarũ causa secessionis ab Eccl. R.

Ioan. Dubrauius H. Boh. l. 13. I. Hussius.

Lutherus.

zelij Dominicastri in suis Indulgentijs promulgandis impudentiam; eas nulla circuitione vsus apertè damnat, tanquam meras fraudes, & veluti retia, quibus Romani noui Petri sed præposteri piscatores piscari consuescant: aitque istos Quæstores Pontificios audacter asseueraſſe, animam in cœlum euolare, quamprimum tactus nummulus in cista tinnierit. Hinc hac ianua primùm patefacta, alijsque innumeris erroribus magis ac magis à Spiritu sancto reuelatis, Saxones Rom. Ecclesię nuncium remittunt. Eandem occasionem in Heluetia accepit D. Zuinglius, cùm eandē mercaturam Franciscanus quidam Sampsonus apud eos exerceret, de animarum in cœlum euolatione eandem cantilenam occinens. Itaq; si Iesuitæ in Angliam hunc ob finem se recipiant, vt suas merces pudendum in modum populo nostro diuendant: idem stipendium, idem præmium expectent. Væ væ, Ciuitas illa magna Babylon, ciuitas illa fortis, quoniam hora vna veniet iudicium tuum. Et negotiatores terræ flebunt & lugebunt: quoniam merces eorum nemo emet amplius: non aurum, non argentum, non lapides pretiosos, non byssum & purpuram, non oleum, non thus, non similam, non animas hominum. Hæc sunt ornamenta quę secum inuehunt in hanc Ecclesiam Iesuitę.

L. de Ca. B.

In propos.

H. Zuingl.

Apoc. 18.

Apportant? quid? Confessionem: Sic enim Romæ

Confessio Auricul.

Romæ ordinatum est, vt illi prę alijs huic muneri præficiantur, quæ si non esset, ipsi nulli essent: nimirum hæc clauis est non regni cœlorum, sed regni sui: hæc non cœlum nobis, sed viam sibi in cameras & consilia principum, in omnium diuitum capsulas, in omnium mulierularum arculas reserat. Hęc clauis est clauium, qua in sinus omnium influunt, qua apud omnes gratia & gloria circũfluunt: sed tamen hæc priuata clauis publica est fidei Christianæ Panolethria: quã veteres Tertullianus, Augustinus, Hieronymus, Chrysostomus tanquam spuriam non agnoscunt, & tota Ecclesiæ historia publicam Exomologesim narrat & laudat; priuatæ autem huius pœnitentiæ fructum vel potius labruscam propterea abrogatam esse, ostendit in sua historia Ecclesiastica Socrates. Quæ est autem pœnitentiæ Iesuiticæ norma? Vsitata quidem, sed ab illis interpolata: & singula & secreta Regum, nobilium, plebeiorum peccata in aure Sacerdotum demurmurantur: vnde non rarò voces emissę per ipsorum Confitentium iugulum redeunt. Et quanquam coram Iudicibus quibusdam, vt audio, Iesuitæ obtenderint secreta Confessionis non posse reuelari: tamen non ignorant esse quosdam casus in quibus fas sit illa religiosi silentij repagula rumpere: & norunt Papas omnes esse omnium Secretorum Secretarios: Pudet deinde nominare quæ Fanciscanos, Dominica-

L. 5. c. 19.

Confessio clauis secretorum Principũ.

nicanos & religioſos non puduit perpetrare: ideoque breuitatis ſtudio ad Eraſmi Exomologeſin vos remitto quæ iſtorum ſacra Veneris & Floræ aliquantulum reteget & denudabit. Quatuor mihi in hac Confeſſione præter hæc quę dixi, nominatim ſuggillanda videntur: Primum, perſona presbyteri Pœnitentiarij, monachorum & religioſorum, qui vt imperitia ſæpè & morum impuritate, ipſam plebem, quam informare & corrigere debebant, longè ſuperant: ſic Parochis in ſua Eccleſia faciunt iniuriam, dum vt hodie faciunt in Anglia Ieſuitæ, alijs iuſtis paſtoribus reiectis, illi Confeſſiones audiunt, partes illorum ſibi vendicant, de quo Armachanus olim meritò conqueſtus eſſe videtur. Alterum eſt quod habet Auguſtinus: Chriſtum ſuum iugum feciſſe leuius: Apoſtolos exoneraſſe gentes & Iudæos: nunc Eccleſiam Chriſtianam nouis huiuſmodi præſumptionibus aggrauari. Tertium eſt, quod id exigunt quod fieri non poteſt, itaq; onus nō ferendum eſt. Quis enim poteſt aut memorare omnia aut meminiſſe? Ait Dauid, Ab occultis meis mūda me: Ait Olympiodorus, Singulorū hominum facta ſunt quodammodo infinita, vt eorum meminiſſe nequaquam poſsimus. Quartum eſt, quod hîc aliquam meritorum portionem conſtituant: ita vt & in Quadrageſima, & ante ſumptionem Euchariſtiæ, & in extremo mortis conflictu demurmurationem iſtam rigidè

Quatuor in conf. errores.

In. 1. c. Eccle.

L.4.d.17. In Con. Lat.c.21. Hugo de potestate Ecclesiæ In Leuit. l.3.ca.1.

gidè flagitent: adeò vt Magister Sententiarum, Innocentius tertius & Hugo; Sine hac confessione non patere viam in cœlum contendant: Et Rodolphus quidam, Sacerdotes sic commissa nostra meritis leuare & potestate relaxare: & non esse decorum, vt quis sine mediatore aliquo iusto indulgẽtiã petere præsumat: & tamẽ licet hæc Auricularis Confessio sit ita multis de causis vitiosa, pernitiosa, fugienda, tamen quia vt Sacramentum cum aliis quatuor in Ecclesia nostra non retinetur: hinc scilicet nostræ refugiunt & horrẽt Ecclesię vestibulum. Sed quid ego de illorum doctrina dicam, quum ipsi Doctrinam Spirituſſancti locupletissimam Diuinę volũtatis testem Sacram Scripturam carpãt & criminentur, esse mutam? quæ tamen est tuba & vox Dei, ad extremos orbis terminos pertonans, esse obscuram: quam Petrus lucernam in loco caliginoso positã vocat: non esse supremam iudicem sed Ecclesia, quas omnes cauillationes Rob. Crowlęus noster abundè diluit, & hortor Tho. Pondæum generosum, eum librum diligenter legere, vt discat de sacrosancto Dei verbo angustius sentire, sumq́: iudicium ex diuini verbi præscripto limare & corrigere. Aliud doctrinæ genus est quod nostris propinant, non esse vobis cũ Ecclesia nostra communicãdum, & nobiscum expostulantes, quod sacris nostris interesse, tẽpla frequentare, conciones audire, legibus publicis huius

Doctrina Iesuitar. de Scriptura.

R. Crowlęus, ad Tho. Pondęum.

Doctrina de vitanda nostra Ecclesia.

huius regni moueantur & mulcta pecuniaria cogantur. Quibus respondeo cum August. Molestus est medicus furenti phrenetico, & pater indisciplinato filio, ille ligãdo, iste cœdẽdo, sed ambo diligendo. De qua legũ mulcta licet suprà dixerim, tamẽ hîc plura necessariò afferre impellit istorũ clamosa importunitas. Fœlix crux quę ad crucifixi Iesu Christi agnitionem trahit, & mater Ecclesiæ bona, quæ amore materno, timore liberali, vbera benignè & verbera prudenter submministrat. Fœlix necessitas, quę ad meliora compellit, vt præclarè Gerson Parisiensis Cancellarius. Confitemur religionem non cogi, fidem esse Dei donum: Confitemur cum Gregorio, Nouam & inauditam esse prædicationem, quæ verberibus exigit fidem. Confitemur cum Bernardo, Fides suadenda est non imponenda, Quanquam, vt idem subdit, Melius procul dubio, gladio coërcerentur, illius videlicet, qui non sine causa gladium portat, quàm in suum errorem multos traijcere permittantur: Confitemur cum Augustino, Intrare posse hominem in Ecclesiam nolentem, accedere ad altare posse nolentem, accipere posse Sacramentum nolentem, credere non posse nisi volentem. Item, Ramum viridem ostendi ouibus & trahi, nuces pueris demonstrari & trahi: Sic in spiritualibus multo magis trahi quibus Christus à patre reuelatur.

Ad Bonifa.

Mulcta & metus legum.

Ad Io. D. 45.

In Cant. S. 66.

In Ioan. Tract. 26.

Deinde

Deinde addimus, vt Deus incrementum dat, vt, omnis qui audiunt a patre, & didicit, is venit ad Christum: sic Paulum plantare, Apollon rigare, homines audire oportere & discere. Itaque idem Augustinus, Exterior, cultor arboris, interior, est creator. Hijs subdimus, non modò ista doctrinæ & prædicationis media adhibenda, sed & alijs etiam quasi cauterijs vtendum, vt Paulus prius cogatur & prosternatur, dein à Christo vberius doceatur, vt qui ad cœnam domini vocati per seruos non veniunt, per eosdem intrare compellantur. An illud Terentianum excidit, Aetas, metus magister prohibebant? sic omnes Pamphili, sic philauti, sic homines auersi tractandi sunt vt resipiscant, & in officio contineantur. Tertullianus, Ad officium hæreticos compelli, non illici dignum est. Duritia vincenda est non suadenda. Hæc ab illo Patre dicta videri possunt durius: tamen quando idem ostendit fructum coactionis, æquissima est oratio: Sic enim ait, vtique qui imponit præceptũ, extorquet obsequium. Quemadmodum & sua ætate attestatur Augustus vbi experimento certo hanc vtilitatem moderatæ disciplinæ in epistola ad Vincentium comprobat. Hæc primitus mea sententia erat, neminem ad vnitatem Christi esse cogendum, verbo esse agendum, disputatione pugnandum. Sed hęc opinio mea non contradicentium verbis, sed demonstrantium superatur exemplis, Le-

con. Gnosticos.

gum

gum enim terror ita profuit, vt multi dicant, Gratias ago Domino, qui vincula nostra dirupit. Quare fixum & firmum maneat hanc crucem non esse inutilem: Virgam iuxta Basilium interdum esse παιδευτικὴν: & totam hanc illorum querimoniam esse plusquam puerilem, maximè cùm ipsi nos volentes nolentes in ordinem suum cogere, & ad obedientiam suæ Ecclesiæ redigere soleant: & sanè Mariana persecutio testatur rem non sine vulnere & sanguine abijsse. Et nunc Ioan. Houlettus contendit in sua ad Regiam Maiestatem præfatione, de Euangelicis posse, de Romanensibus non posse sumi supplicium: Siccine in hoc Romanensi foro æquum videtur, vt alius plectatur, alius ne quidem appelletur? Imò potius vt Christus patiatur & dimittatur Barrabas? Et vt papistæ sancti & intacti sint, & protestantes puniamur?

I. Houletti Paradoxum.

Sed quibus tandem rationibus conficiunt & concludunt, non debere Catholicos nobiscum communicare, non debere Deum nostra lingua, nostro more & ritu in nostris templis colere: PRODIJT enim Anonymus quidã, in suo breui vt vocat discursu seu tractatu: Cui⁹ nulla argumenta cohærent, nec in re ipsa insita sunt & infixa, sed foris procul assumpta & verè communia: quæ nostram magis causã quã Pontificiam releuare & adiuuare videantur. Imò quæ olim in ea quæstione doctissimi patres nostri, Lutherus, Melancthon, Bucerus, Caluinus, Martyr,

Solutio rationum Io. Houletti & libri discursus, quod non communicandum sit cum nostra Ecclesia.

Martyr, Muſculus, Viretus de ſuperſtitionibus, Miſſis alijſque papiſtarum ſacris vitandis tradiderunt: ea iſte contra nos, ſed ineptè & ſiniſtra manu, eiaculari voluit. Quare vna litura omnes illę literæ deleri, vna figura Retorſionis omnia illa iacula hebetari poſſunt. Sic enim intorqueantur eadem tela in aduerſarium.

Confutatio per Retorſionē.

1. Ergo Prima ratio quænam eſt? Subeſt periculum contagionis? Aſſentimur: Deſerendæ ergo (fratres) & deuitandæ vobis ſunt Pontificiorum Eccleſię, ne ſi picem tetigeritis, ea vos contaminetis. 2. Secuuda, Oborietur ſcandalum? Aſtipulamur: ergo cœtus eorum fugite: ne conſcientijs veſtris laqueus inijciatur, ne proximus infirmus offendatur: ne hoſtis ſcandalum patiatur, & veſtra præſentia triumphans vobis tanquam victis inſultet.

3. Tertia, Debent omnes religiones ſua quædam certa & propria ſigna habere, quibus à ſe queant internoſci: Concedimus, ergo, ne eandem cum papiſtis religionem complecti videamini, ab ijſdem externo ritu & Eccleſiaſticæ diſciplinę forma ac ratione diſcrepare velitis.

4. Quarta, Si templa illa adeant, erit ſicut in Regno Roboami, ſic in Eccleſia ſchiſma & diſciſſio? fatemur: ergo ne diuidamini: nec Romanenſium ſynagogis aut conuētibus vos aggregate. 1. Cor. 1. Obteſtor vos, fratres, per nomen Domini noſtri Ieſu Chriſti, vt idem loquamini omnes, & nō ſint inter vos ſchiſmata, ſed coagmē-

tati

tati ſitis eadē mente & eadē ſententia. Quinta ratio eſt participatio: Nolite ergo in hęreſi papiſtica conſentire, ne culpæ participes in ſupplicijs participetis, ne hæreticos non deuitantes, cum hęreticis in eandem pœnarum ſocietatem veniatis. Sexta, Hypocriſis & diſſimulationis crimen incident? ergo in eorum templis nec domi nec foris comparete: illorum idolatricis cultibus nolite vos polluere. Qui non eſt mecum, contra me eſt. Hijs argumentis ad veſtram vtilitatem, fratres, vos armate. Annon enim ſe rationibus ſuis tanquam ſagittis proprijs confixerunt? Annon in eodem laqueo quem contra vos abſconderunt, comprehenſus eſt pes eorum? Si quis enim voluerit ea latius perſequi, veriſſimum eſſe comperiet: quod ab autore illo propoſitum erat, non fuiſſe probatum: Maiorem ſine Minore, generalem propoſitionem ſine applicatione induci: itaque nihil facere contra nos Complexionem: imò totum librum eſſe cothurnum, qui vtrique pedi conueniat, imò qui nobis magis quàm ipſis accommodetur. Nam ſeptimo loco quod ſequitur, etſi aliquo modo ad propoſitū videtur pertinere, tamē etiā ibidem oberrat, & veritatis ſcopū non attingit, aut falſa infercit, aut aliena interſerit, & eſt Antiſtrephon ipſiſque magis multò verius quā nobis adaptari poterit. Quæ eſt enim illa ratio? Eccleſię noſtrę liturgia mala eſt? Quid ita? Quia Scripturas in ore habent,

5.

6.

Mat. 22.

Pſal. 9.

7. De Liturgia Eccleſiæ Anglicanæ.

ſicut priſci hæretici. Apageſis. Scripturas in ore habere pudet Catholicos? Cum prophetis, cum Chriſto, cum Apoſtolis habere in ore, in corde, in templo, in priuatis ædibus nos gloriamur: cum illis non pudet dicere, Scriptum eſt, Os Domini locutum eſt: non pudet nos Euangelij Chriſti. Tranſlatio mendoſa eſt? Nodum in ſcirpo quęrunt, Cæci ſunt aut luſci, & in oculatos iaciunt conuicia? Suam verſionem Latinam Tridentinorum patrum calculis ſolam Autenticam nobis probent: dein noſtrã ſua lima poſteriore corrigant. Quid deinde? Non ſunt in templis noſtris Imagines? non mirum, quia id non præcipitur, nos admittere veremur: illi licet prohibeantur, non verecundantur: Filioli cuſtodite vos à ſimulacris. Nec habuit iſtos idiotarum libros, iſta anicularum ſpectacula, iſtas puerorum imagunculas prima Eccleſia vt ex Cyrillo, Arnobio & alijs liquere poteſt, nominatim verò ex Tertulliano in Apologia; Nec ſe, nec Eccleſiam ſuam frigidas mortuorum ſtatuas & imagines adorare quas milui, & mures, & araneę videntur contemnere: quas Diogenes & Diagoras deriſerunt. Diogenes, inquit Tertullianus, neſcio quid in Herculem luſit. Ibidem Commentator, Diagoras Melius cùm in diuerſorio quodam nulla ſibi eſſet materia ad coquendam cœnam præter Herculis idolum, Age, inquit, Hercules, certamen nobis obeas decimum tertium, & excoquito

Translatio.

Imagines.

1. Io. 5.

quito lentem. Si ergo & nos imaginibus istis focum nostrũ accendimus & nos calefacimus, cur frendit Papismus? Desiderantur quinque Sacramenta? Spiritus mendax loquitur: Confirmamus & catechisamus paruulos, ordinamus Ministros, celebramus Matrimonium, ad pœnitentiam vocamus, publicè priuatim Deo peccata nostra suppliciter ad remissionem, proximo humiliter propter reconciliationem confitemur. Sacramenta.

Non vngimus infirmos? Non sumus Apostoli: Nec oleum Apostolicum est oleum Iesuiticum. Nec ista propriè sancta vocantur à patribus. Et Autor sacramentorum quis est, nisi Dominus Iesus? inquit Amb. li. de Sacramentis 4. ca. 4. Hęc autem Christus vbi instituit, tanquam Sacramenta? Desunt Missę in nostra Ecclesia, Non deest Communio sancta, quam solam Christus instituit. Desunt altaria? Non sacrificamus Iudaicè, non mactamus in Euangelio pecudes: contenti sumus Mẽsa sacra & Dominica. Nõ oratur hîc pro animabus defunctorum hominũ? Nec est opus, quia boni quiescũt: nec opis est nostræ, malis mortuis succurrere, non magis quàm medici possunt curare mortuos: Laudamus viros præclaros, vt extat cõmemorabile exemplũ in Ecclesiastico. Precamur, vt nos Deus è faucib. Rom. Pon. eruat, vt à tyrannide Leonis vindicet? Falsũ est: sed tamen licuit sic precari, quia Dauid siue Christus Deum Missæ, &c. Preces pro defunctis. Cap. 44. Preces vt liberemur a R. tyrannide.

Psal.21. um orauit, vt eum a vitulis multis qui circumdederunt, à tauris pinguibus, qui obsiderunt, à Leone qui rapuit & rugijt, vt ab omnibus hostibus liberaret: & Christus sic orare docuit, Libera nos à malo.

8. Est Octaua ratio, si nostras inuisant Ecclesias, priuabuntur beneficio & priuilegio Catholicę religionis, nimirum Altaris sacrificio: Pulchra iactura carere sacrificio Papistico, quod Christi passioni derogat. Nõ est dispendiũ sed compendiũ. Non videbunt Angelos descendentes & ascendẽtes in Eleuatione corporis Christi? Non sic deliramus, vt credam⁹ ibi prẹsentes esse Angelos, vbi Christus prẹsens corpore suo nec est nec esse voluit: aut vt quod nemo hominum vnquã vidit, nec videri à nobis, nec à quoquam potuit, id nos cum illis stultis in Erasmi Exorcismo, spectatoribus videre nos confiteamur. At Missæ ea suauitas, ea commoditas est, vt huius causa non Centum tantùm Marcas Catholicus amittere, sed etiã Centũ mille mortes oppetere debeat. Ego tanti pœnitere non emerim: Istuc ergo non Anglis meis nec amicis optauerim, sed desperatissimis hominibus, quibus cum Phormione, res ad restim redijt planissimè: quibus nec res nec spes est, quibus placet vox illa desperationis plenissima Abi domũ & suspende te. Non sunt nobis claues Ecclesiasticæ? Non potestatis fortasse sed scientiæ, non tyrannidis sed ordinis: non Pontificiæ sed Christianæ sunt: Nulla est confessio? Non au-

Præsentia Christi in eleuatione.

Missæ pretium 100. Marcæ.

Claues.

Confes.

auricularis & quadrageſimalis qualis eſt ab iſto diſcurſatore aſſignata, quæ ſit ad ſalutem neceſſaria: de qua diximus: At non conſequẽtur merita bonorum operum, niſi in Rom. Eccleſia? Nec in Romana, nec in Anglica meritis vllorũ operum, vllus locus eſſe debet: In vinea denarius eſt datus operarijs, vt primis ſic nouiſſimis, non ſicut iſti laborarunt, ſed ſicut vineę Domino bono placuit. Sed lõgiorem poſui orationẽ, non neceſſariò, quandoquidẽ omnia & ſingula iſtius Curſoris argumenta non curſim ſed copioſè & doctè frater meus in Chriſto obſeruãdus P. Wibornus iamdudum refellit.

Merita in ſola Eccleſia Ro.

P. Wibornus.

Supereſt alia Ieſuiticæ doctrinę ſpecies omnium Chriſtianorũ hominũ ac omnium bonorum ciuium auribus odioſiſſima, qua docent populum non debere ſuã fidem, obedientiam, obſeruantiam in rebus licitis & honeſtis, Iuramẽto, Regię Maieſtati obſtringere. Iuramentũ Primatus alij multi damnant, vt ille perſecutionis Anglicanę hiſtoricus fabuloſus, qui non à publica perſona vlla, non à Magiſtratu, non in Comitijs publicis, non à viris Eccleſiaſticis, non ab Academicis hoc exigendũ vllo modo. Inprimis G. Alenus magnus hoc tempore Papiſtici cœli Atlas, non probandũ, nõ rationi, nõ naturę conſentaneũ, non poſſibile, nõ cum Dei verbo coniunctũ, non cum Eccleſiæ decreto cohærens, nõ honori Regię Maieſtatis conueniens, ſed omnibus modis oneroſũ omniũ conſciẽtijs expreſſè

Docta alia ſtipula de non iurando Principib.

In Apol. Aleni.

ſtatuit. Cur ita verò? Nec enim ſatis eſt dixiſſe Apollinem; oracula hijs tēporibus indigēt probatione. An iurare omninò improbandū cenſent? Id verò Anabaptiſticum eſſe (ſcio) nō diffitebuntur: An repugnat ſacro Dei verbo? Iurare in Dei nomine, in veritate, in Iudicio, in iuſtitia? An pugnat cum naturę lege, Cùm iuramentū bonæ fidei requirat ante Legem Abrahamus à ſeruo, vt fidelis eſſet, & vxorem filio Iſaaco de filiabus Canaan non acciperet? An rationi diſſentaneum quòd religioni conſentaneum? Quid aliud hoc iuramento exigitur quàm quod à ſuis Iſraëlitis poſtulauit Iehoſue? Populus Iſraëliticus iurat Principi, ſe alijs dijs reiectis ſoli Deo ſeruïturum & eius volūtati obediturū. Populus Anglicanus alijs exteris Dominis & poteſtatibus relictis, Iuramento Deo ſuam obedientiam, Principi ſuum obſequium promittit. Cui rerum ciuilium & Eccleſiaſticarum ex diuini verbi pręſcripto procurationem concedit, & externos principes ac pontifices ab eadem iuriſdictione intra huius regni & regionis fines excludit, ſanctéq; recipit ei omne debitum officium & obſeruantiam deferre, omniaq; priuilegia antiqua & Regni iura velle defendere pro virili & ſarta tecta conſeruare. An hinc vlla exiſtere poteſt conſcientiæ benè formatę & edoctæ quæſtio: an vllus ſcrupulus aut ſcopulus aut metus vllius naufragij? An abſurdum eſt Regiæ Maieſtati parere?

Hier. 4.

Ioſ. 24.

Eſt

Est autem Regina mater patrię nutrix Ecclesię,
Paret Carnifici renuens parere parenti.

An quòd Patres nostri suis Regibus sæpè præstiterunt, & nos omnes hodie facimus, id fieri non potest? Iurauit Deus Optim⁹ Maximus nobis per seipsum: & nos in ejus verba, pro ejus aris & focis & religione iurare ipsi detractabimus? Iurarunt olim Reges, Pontifices, iustitiæ & pacis custodes populo, vt in Summa prędicantium apparet, Quod æquum omnibus facient nec hoc dimittent, *Ne pour bon grè, ne pour mal grè, ne pour dons, ne pour promesses:* recito enim autoris verba, & repono scriptionis ipsissimam formulam: & principi populus vicissim suam fidem non obligabit? Legatur Constitutio noua, in qua sic iuratur: se Dominis suis sacratissimis Iustiniano & Theodorę coniugi puram conscientiam, & geminum seruitium præstaturum, se cum sanctissima Dei Catholica & Apostolica Ecclesia communionem habiturum, neque ei vlla vnquam in re aut vllo modo aduersaturum? Annon hîc & in ciuilibus & Ecclesiasticis rebus omnis operæ & omnium officiorum perfunctio, omnis obedientia promittitur? Iurare licuit Iustiniano: & Elizabethæ negatur? Licuit tum hoc officium Deo & Dei Ecclesiæ exhibere, & hodie non erit licitum? Imò quod Pontificijs contra Deum Romæ permissũ est, id nobis pro Deo erit illicitum? Cur enim suas deformes Iurandi formu-

I. Brom.

De Iuramento licito Imperatori.

De formulis Iuramenti Papistici illicitis.

las non recognoscunt? Extat lex Clementis Quinti, de iuramento Cęsaris, vt Ecclesię Romanæ priuilegia conseruet, libertates protegat. Quę autem illa sint ex constitutionibus Calixti, Pelagij, Nicolai secundi, aliorúmque clarum & planum est, esse nimirum placita Romanorum Pont. Hinc Cornelius Agrippa rectissimè, Ex horum, inquit, canonibus didicimus, &c. summi Pontificis esse bella gerere, dissoluere fœdera, soluere Iuramenta, absoluere ab obedientia. Quod tamen nullo iure Diuino debet. Deus qui dixit, Vouete, dixit, Reddite. Et reddes Domino Iuramenta tua. Et istę tenerę & tremulę conscientiæ, quę non possunt Regię Maiestati se in licitis causis submittere, In Papatu quid non admittunt, quibus rebus inanissimis non subscribunt? Expendatur formula iuramenti Imp. in vita Hildebrandi: & ibidem formula Pontificiæ abrogationis, Beate Petre Apostolorum Principis, &c. Henricum deijcio, Christianos omnes imperio subiectos iuramento absoluo, prętera quia monita mea imò tua contempsit, eum vinculo Anathematis colligo: certò sciens te esse Petrum in cuius Petra, vt in vero fundamento rex noster Christus ędificauit Ecclesiam. Legatur Iuramentum Othonis: vbi per lignum saluificæ crucis & per sanctorum reliquias suo Domino Ioanni iurat se pro viribus Romanã Ecclesiam eiúsque Rectorem exaltaturum. Perpendatur alia formula Episcoporum, Ego N. cle-

Iuramentum Imperatorum.

"

"

"

"

D.63.

electus N. Episcopus &c. vbi fidem & obedientiam Beato Petro, Sanctæq; Apostolicæ Ecclesiæ Romanę & Domino Papæ atque successoribus Canonicè intrantibus pollicetur: consilium se quod ipsi concreditum est per se aut nuncios seu literas, ad eorum damnum, volentem & scientem nemini patefacturum. Papatū Rom. & Regalia Sancti Petri & successorum conseruaturum: Regulas sanctorum Patrum obseruaturū, hæreticos, schismaticos, & rebelles Domino nostro pro viribus persequuturum. Examinetur alia formula in Bulla Pij Quarti, de ordinatione & promotione Doctorum & aliorum cuiuscunque artis & facultatis professorum, In qua iurant se Apostolicas & Ecclesiasticas Traditiones, reliquásque eiusdem Ecclesiæ obseruationes admittere: se credere Transubstantiationē, realem prędentiam, Missæ verum proprium & propitiatoriū sacrificium, vnius speciei Communionē, Purgatorium, animarū ibidē leuationē, suffragia pro mortuis, Cultū & venerationē imaginū, sanctorū inuocationem & reliquias, Indulgentiarū salutarē potestatē: se agnoscere Sanctā, Catholicā & Romanā Ecclesiā tanquā omniū Ecclesiarū matrē & Magistrā; se Rom. Pontifici Petri Apostolorū principis successori ac Iesu Christi vicario spōdere, iurare, & omnia concilia, ac prędipuè Tridentinū recipere ac profiteri. Cuius hęc est conclusio, Hāc verā Catholicā fidē, extra quā nemo saluus esse potest, quā in prędentia spōte profiteor &

In decrētali de Iureiurando

Iuramentum Episcoporum.

Mysteria Papę non reuelanda.

Iuramentū Doctorum.

& veraciter teneo, eandem integram & immaculatam vsq; ad extremum vitæ spiritum constantissimè, Deo adiuuante, retineri, doceri, & prædicari, quantum in me erit curaturum me: Ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro, sic me Deus adiuuet, & sancta Dei Euangelia. Alia sunt multa & votorum & Iuramentorum genera, quando suis Abbatibus, Prioribus, & Præpositis, & superstitiosè, & vanè, & arroganter quæ vires excedunt, scilicet quę Bernardinus de Bustis parte 2. Ser. 27. tria religionis principalia fundamenta vocat, Castitatem, obedientiam, mendicitatem cęteraque vouent, seque quodammodo hominum seruos constituunt: quæ asinina humilitas verè dici possit. Qui si illa tria Ioan. Hussij pręcepta seruarent, vt à consuetudine iurandi, à leuitate, ab inductione aliorum ad iurandum sibi temperarent, non ita se darent præcipites in omne periurium. Iuramentum non est iniquitatis vinculum: Et verè Augustinus, Non est peccatum verum iurare, sed grande peccatum est falsum iurare. Quare dum Allenus Theologiam, rationem, naturam, conscientiam huic sacramento refragari & reclamare asseuerat: quid ipse externis hominibus perfidiosè spoponderit, & quid patrię parenti iure debeat, planissimè est oblitus. An enim ægrè ferunt, quòd suam fidem Reginę & legitimis successoribus obstringant? At enim sic in studijs ipsorum, vt vocant, vniuersalibus,

Iuramenta & vota religiosorum.

Sup. Mar. c. 6.

seu

seu Academijs studiosus, iurat se fore obedientem Beato Petro, quod Petrus non requirit, & Sanctæ Apostolicæ Romanę Ecclesiæ, quod nullo iure exigit, & Papæ & successoribus legitimè intrantibus, quod incertum est & infinitum. Et Bonifacij Octaui vulpinus introitus falsum & malum esse conuincit. Cæterùm parum retulerit quomodo intrent Canonicè, nisi viuant, & regant & pascant Canonicè; dicent se dubitare an Regia Maiestas sit suprema regni sui in omnibus causis gubernatrix? & non temerè iurandum quod ignorant? Prudenter id quidem: Non negamus. Quod dubites ne feceris: & in iureiurando adhibenda est propter Deum testem, Iudicem, vindicem religio, & propter iurantis personam, munus, officium, attentio. Sed cur hac in re fluctuent, cur vacillent? Testificandum coram Deo attestante conscientia, manu tangente codicem Euangelij? Ceremonia Iuramenti nihil est, modò res iusta sit, & animus iurantis bonus, & religiosum Iuramentum. Seruus Abrahæ iurat manu subtus fœmur posita: Iudæi libro Legis apprehenso, nos contacto sacro Euangelio. Sed ostendant, inquiunt, ex Euangelio vel ex patribus, vel ex Concilijs, vel ex praxi Ecclesiæ, vel exemplo Constantini & Imperatorum rei Ecclesiasticæ administrationem non fuisse penes Ecclesiasticos. Iam ostendi ex Iustiniano: & curam religionis pertinere ad Reges, Dauidis

Primatus. R. M.

dis oraculum, & tota ejus in Ecclesia Israëlitica rei Ecclesiasticæ ratio & disciplina; & Augustini eius Psalmi interpretatio: qua ille Donatistis, nos Papistis os oppilare possumus.

Epist. 50. "Quomodo, inquit, Reges domino seruiunt in "timore, nisi ea &c? Aliter enim rex seruit, quia "homo est, aliter quia etiam & rex est. Quia "homo est, ei seruit viuendo fideliter: quia ve- "rò etiam rex est, seruit leges iusta præcipien- "tes & contraria prohibentes, conuenienti vi- "gore sanciendo: sic seruiuit Ezechias, lucos & "templa Idolorum, &c. destruendo: quibus "Iosiæ Regis Niniuitarum Darij exempla sub- "ijcit. Cui adiungamus colophonis loco gra- "uissimam eiusdem patris sententiam contra

L. 3. c. 51. "Cresconium Grammaticum, Reges cùm in er- "rore sunt, pro ipso errore leges contra verita- "tem ferunt; cùm in veritate sunt, similiter con- "tra errorem pro ipsa veritate decernunt: Ita & "legibus malis probantur boni, & legibus bonis "emendantur mali. Rex Nabuchodonosor per- "uersus legem sæuam dedit, vt simulacrum a- "doraretur: idem correctus veram, nec Deus ve- rus blasphemaretur. In hoc enim reges sicut eis diuinitus præcipitur, Deo seruiunt inquantum reges sunt, si in suo regno bona iubeant, mala prohibeant, non solùm quæ pertinent ad humanam societatem, verumetiã quæ ad diuinam religionem. De Constantino quod dicunt monstrum est, qui Episcopus dictus est,

qui

qui Episcopos inordinatos in ordinem coëgit, qui precum formulã militibus tradidit, & Eusebij de vita Constantini omnes libri testimonium luculentissimum suppeditant. Qua de re aliâs dixi, & alibi fortassis scribam latius. Itaque nulla est conscientiæ carnificina aut crux Prefectis in Domino obedire, Diaconũ & ministrum Dei summum Magistratum agnoscere & vereri, ei legitimã potestatem in regendo & corrigendo attribuere. Omnis anima potestatibus eminẽtibus subdita sit, inquit Apostolus; Ostendens quòd ista imperentur omnibus, & sacerdotibus, & monachis, non solùm secularibus, id quod statim in ipso exordio declarat, cùm dicit: Omnis anima potestatibus supereminentibus subdita sit. Etiam si Apostolus sis, si Euangelista, si Propheta, siue quisquis tandẽ fueris. Neq; enim pietatem subuertit ista subiectio. Caueantq; ne in errorem incidant Henricianorum aut Apostolicorum, qui Iuramenta nec licita probarũt, nec peierare dubitarunt. De qua hæresi Bernardus, Eò licentius quò latentius,

Rom. 13. Ibidem Chrysost. Ser. 23.

Super. cant. ser. 65

Iura, periura, secretum prodere nolit.

Quod etiam de Priscillianistis tradidit Augustinus. Sed ne miremur ab hijs negari iuramentum principibus, cùm se ab omni seculari potestate immunes & liberos somnient. Sylvester, Nullus laicus audeat clerico crimen

C. 2. 9. 7.

men inferre. Vtinam etiam illud memoria repeterent quod ex Concilio Chalcedonensi citatur, Quosdam irregulares & effrenatos Monachos ad Ciuitatem Constantinop. excurrisse, & in ea perturbationes tranquillitati Ecclesiasticæ intulisse, & diuersorum domos corrupisse. Sed de istis plus satis.

Par. 2. c. 16. q. 3.

Exhortatio, ad Anglos.

Augiae Romani stabulum fide qua debui, modestia qua potui, aliquantulum vobis aperui. Cùm enim Iesuitas suorum Prępositorum secreta retegere Iuramenti religio prohibeat: Sententia enim Cham filij Noë damnantur, qui

Par. 2. q. 7. ca. 2.

" suorum doctorum vel prępositorum culpam
" produnt, & Patrum verenda monstrant: nolui ego vos hęc (clarissimi viri) celare: ne securitatem & otium meum, vel principis vitæ, qua regnante omnia summa & cœlestia adepti sumus, vel patrię saluti, quę omnes omnium charitates complectitur, antepositisse videar. Quod meum studium omnibus bonis Anglis, qui modò habent aliquid sapientię imò sanitatis, probatum iri confido. Aliorum Momorum si qui sunt, vel iniurię vel calumniæ deuorandę sunt aut mussitandæ, duce Deo, comite patientia, suffragante mihi bona conscientia. Si vnquam, si vsquam, si alibi, si aliquando: certè nunc nunc loqui necessarium, silere turpissimum. Ostendi non omnibus nuncijs fidendum: Sunt boni quos Pindarus dixit τιμὰν μεγίστην πράγματι παντὶ φέρειν.

In Pythijs Hymno. 4.

id est, Honorem maximum omni rei afferre:

Sunt

Sunt curioſi qui ſe obtrudunt, antequam miſſi fuerint: & iſtos oſtendi inuocatos huc veniſſe: ſine cauſa os ſuum hîc offerre: impudenter ad nos conuolare: Clamauit perdix & quæ non peperit congregat, Hieremias. Perdix diabolus eſt, per hæreticos congregat, Hieronymus: Sunt nuncii bilingues & hypocritę, & legati ſæpe aliud ſtantes aliud ſedentes narrāt, in legationis cauſa aperienda titubant & variant, aliud in ore, aliud in corde aut in literis gerunt; quos Achilles Homericus ſe dicit tanquam portas inferorum execrari. Aduentus cauſas oſtendi veras & retruſiores: oſtendi alias ab ipſis inuentas & allegatas. Verè huc omnia ſpectare videntur: vt omnia miſceantur, res nouētur, & mutētur, papatus reuocetur, populus in fraudem alliciatur, & contra Magiſtratū à Deo vnctum concitetur: qui Rom. Pontifices vt olim cōtra Henricos, Ludouicos, Ottones, Fridericos, Ioannes, alienos, noſtros, ſuperioribus ſeculis: ſic contra Henricum Octauum, Edouardum, Elizabetham nuperrimè multa tentarunt. Aliud quidem lingua eorum ſonat, ſed aliò digitus intendit, aliud manus molitur. Medea fugit, in via, fratris ſui membra diſſipat & diſpergit: mens aliud egit: vt dum pater oſſa colligeret, ejus in perſequendo celeritatem retardaret, ipſa è manibus effugeret. Sparſum eſt à Pontificiis contentionis pomum: Legationis cauſæ aliæ atque aliæ confictæ ſunt: vt Cicer. pro lege Man.

dũ illis implicaremur & occuparemur: ipsi fœtore post se relicto fugiant, nos incendio fortassis excitato conflagremus. Ostẽdi causas ab illis citatas, & friuolas esse & impias: sicut de eorum doctrina, confessione, Miraculis, Indulgentiis & aliis næniis & nugatoriis mercibus dictum est. Vos autẽ Angli ne in deteriorẽ partẽ inflectat vel Iesuitismi nouitas, vel religionis larua, vel hominũ persona, vel opinionũ probabilitas, vel sectatorũ multitudo, vel amicorũ suasio, vel cõsuetudinum deprauatio, vel vlla humanæ rationis subtilitas. Satan vt olim alia atq; alia specie sæpius apparuit: ita veste monastica se non semel repręsentauit. Obijcit Albertus Pius Carporum comes per iocum Erasmo aliquãdo excidisse, ridiculam & quęstionem & responsionem: Quid est charitas? Pallium monachorum: operit quippe multitudinem peccatorum. Equidem sic cogitate, quod ille facetè dixit, seriò ab illis fieri. Cogitate Pontificis Romani assectatores in vlla tali legatione nec pium, nec honestum, nec vtile sibi præfixisse. Non est pietas Christiana, fratres, non religio quam tradunt, sed infinitum chaos superstitionum, quo vos inuoluere cupiunt. Vnus pater qui in cœlis est Deus: vna fides est vera quæ verbo continetur: Vna via in cœlum Christus. Piè Chrysostomus, Nisi ambulauerit quis per viam, non poterit peruenire ad patriam. Attẽdite vobis ab aliis qui se Magistros, seminatores Patres in terris nũcupant. Patres sunt pręposteri & ἄτοπον: vel

per

per inſcitiam vel per inuidentiã. Petitis enim vos panẽ,dant lapidẽ,petitis piſcẽ, dant anguẽ: Vlyſſes apud Homerũ Cyclopi vinũ poſtulãti dedit,ſed largius,hoc animo,vt illi madido & bene poto oculũ effoderet & perterebraret. Alia voce loquitur Pſittacus, alia coturnix, alia luſcinia,alia cuculus: ſic aliter Chriſtus, aliter antichriſtus ſeruus diaboli: Chriſtus agnus eſt, humiliter balat, diabolus lupus eſt, vlulat, aut quia ſerpens eſt, ſibilat: ſed Chriſtus ſolus eſt vitæ dominus,ille mortis opifex & artifex. At reſpondebunt Ieſuitæ; & ſuam nobis doctrinã probabunt?Reſponſuros veriſimile eſt: probaturos non poſſibile,nõ credibile. Loquax enim eſt peruerſitas & peruicacia, non ſequax. Verè Horatius, *--Centum adde catenas,*

Effugiet tamen hæc ſceleratus vincula Proteus.

Aliquã pro cul dubio inueniet rimã ſatã ſophiſta,qua elabatur & perrũpat:vel cauillando vel colorãdo nubeculã offundet. Sed quid eſt cõtra veritatẽ incruſtatio & ſermonis calliditas aut elegãtia?In fictili poculo vinũ homines ſapientes malũt bibere,quã venenũ in aureo.In paradoxis Cic.elegantiſſimè, Capedines & vrnulas non minus deo gratas eſſe quã delicatas pateras.Qui cunq;ergo ſuaſu & impulſu iſtorũ timet ſe nobis adiũgere,cũ Nicodemo noctu accedat & periculũ faciat.Bene Bonauentura, Qui audit mel eſſe dulce,& nõ guſtat,nomẽ mellis ſcit,gratiã autem & ſaporẽ mellis ignorat.Guſtate & videte, quã ſuauis ſit noſter Dominus,quã ſana & ſapidã

religio:cum illorum deliciæ melle sint perlitæ, sed plusculum aloes admixtum habeant. Nec pium est quicquid in principem aut in patriam fit impiè.fit autē, si cuniculos fodiant ac vineis agant,ut subuertant rempublicā. Nec honestū est quicquid est impiū : Inhonestū est principi fidem datam fallere. Cur autem Reginæ se subtrahant,& adulterinę Ecclesię Romanæ subdāt; cùm illa nihil religiosius,nihil clementius, ista nihil superstitiosius, nihil immitius sit, equidē mirari possū,conijcere non possū: nisi quia omnes deteriores sumus licentia, omnes nouitatis æquo & iusto auidiores. Vobis hæc hęc mutatio non erit vtilis. Videtis istos esse mensarum assecias, aliena quadra viuere : hoc crumenę vestrę erit oneroſum. Et quod olim ex Vadisco de peregrinatione ad Romanum Petrum dictum est, id Iesuitarum & Papistarum disciplinæ conuenit; Tria Roma reportabitis, deprauatam conscientiam, corruptum stomachum, vacuos loculos. Gregorius iste est alter Hermes,

Romæ tria ornamenta.

Gaudet honorificabilitudinitatibus, Hermes
Consuetudinibus, sollicitudinibus.

Scopus Gregorianorum est Celsitudo, honorum apices & culmina : scala qua scandunt, medium quo adipiscuntur: argumenta quibus hoc extorserunt, non Scripturæ autoritates sed placita hominum, constitutiones, consuetudines: finis verò & extremum erit sollicitudo:

ipsisq;

ipſiſq; autoribus & omnibus eorum vocem audientibus corporis & animi vexatio.

Deus Pater Domini noſtri Ieſu Chriſti Satanam conterat ſub pedibus noſtris, quo vindicati ab omnibus inimicis noſtris, & ex manu hoſtium liberati, ipſi intrepidè ſeruiamus, in iuſtitia & ſanctitate ambulemus omnibus diebus vitę noſtræ, quò religionis puritate, patriæ tranquillitate, Principis Maieſtate quàm diutiſſimè fruamur. Amen.

¶SENTENTIÆ EX Sacris literis de obedientia Principibus & magistratibus præstanda, & contra inobedientiam.

Ecclesiastis cap. 10.

O Te beatam Regionem, cùm Rex tuus Nobilis est. *Ibid.*

Ne in cogitatione quidem tua maledicito Regi, & in penetralibus cubiculi tui ne maledicito Diuiti: nam vel auis cœlorum efferet vocem illam, & volucris enuntiabit verbum.

Rom. 13.

Qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit.

Qui autem restiterint, ipsi sibi cõdemnationem accersent.

Heb. 13.

Parete his qui præsunt vobis, & obsequimini, siquidem illi vigilant pro animabus vestris tanquam rationem reddituri, vt cum gaudio hoc faciant, & non gementes: nam id est inutile vobis.

Prou. 24.

Time Dominum fili mi, & Regem, & cum seditiosis ne commisceare.

1. Pet. 2.

Omnes honorate, fraternitatem diligite, Deum timete, Regem honorate.

Iudæ. 1. & 2. Pet. 2.

Nouit Dominus pios è tentatione eripere, iniuſtos autem in diem iudicii puniendos ſeruare: maximè verò illos qui carnem ſequentes, in obſcœnis cupiditatibus ambulant, dominatumque contemnunt, audaces, præfracti, qui Maieſtates non verentur conuitiis inceſſere.

PRECATIONES PRO REGIbus & omnibus dignitate præcellentibus.

Pſal. 20.

1 Exaudiat te Iehoua die anguſtiæ, euehat te nomen Dei Iacob.

2 Mittat tibi auxilium ex ſanctuario: & ex Sione fulciat te.

3 Memor ſit omnium oblationum tuarum: & holocauſtum tuum in cinerem redigat.

4 Det tibi ſecundum cor tuum: & omne conſilium tuum impleat.

5 Exultabimus in ſalute tua, & in nomine Dei noſtri vexillum erigemus: impleat Dominus omnes petitiones tuas.

6 Iam noui quòd ſeruauerit Iehoua vnctũ ſuum: exaudiet eum de cœlo ſancto ſuo, in robore dexteræ ipſius eſt ſalus.

7 Hi in equis ſperarunt: nos autem nomen Iehouæ Domini noſtri memorabimus.

8 Illi incuruati ſunt & ceciderunt: nos autem ſurreximus & erecti ſumus.

9 Icho-

9 Iehoua ſerua nos: Rex ille exaudiat nos, die quo inuocamus eum.

PRECATIO QVAM MILITES ſuos Conſtantinus Imperator docebat, ex Euſebio de vita Conſtant. lib. 4.

TE ſolum nouimus Deum, te Regem cognoſcimus, te adiutorem inuocamus, abs te victorias referimus, per te victores inimicorum conſtituimur, tibi præſentium bonorum gratiam acceptam ferimus, & per te futura quoque ſperamus, tibi ſupplices ſumus omnes, Imperatorem noſtrum Conſtantinum &c. in longiſſima vita incolumem nobis ac victorem cuſtodire ſupplices oramus.

ELISABETH VIRGO, REGINA & REGIA PROLES
EXCELLENS LINGVIS, COGNITIONE, FIDE.

ANNO REGNI 24.

PROSOPOPOEIA
S. Reginæ Eliſabethæ,
CONTRA BVLLAM
R. P. ejuſq; pia exhortatio ad Patriæ Ciues
& ad omnes Chriſtiani Orbis
PRINCIPES.

REGNAT *in excelſis Dominus qui regna gu-*
Ille vnus terris præſidet Altitonans. (*bernat,*
Ille Deus ſolus Regnorum temperat Axes,
Ille omnes toto voluit in orbe rotas.
Ille ſuos ſacro perfuſos Chriſmate Reges,
Atque Duces Sanctos muniet ille ſuos.
Ergo quid inſanit Bullatus Epiſcopus in me? Regina
Cur me deturbat plumbea Bulla throno? contra
Cur Pius extirpat ſummi plantaria Chriſti? Bullam.
Deſtruit & delet quod Deus ipſe ſtruit?
Vnxit me Chriſtus: clementer protegit vnctam,
Atque è Pontificum faucibus eripiet.
Hactenus illius me victrix Dextera iuuit,
Nec decurtabit Brachia longa Deus.
Si Deus eſt mecum: quid bruto fulmine terret?
Cur nouus iſte Gigas culmina celſa petit?
Cur hic Nimrodus rurſum debellat Olympum?
Quid contra Ioannam bella nefanda gerit?
O Pie confracta eſt Petrianæ hæc Ancora Nauis,
O Pie, vana tua eſt ſpecula, vana fides.

VOS

2. Reginæ ad Reges Exhortatio.

VOS *quibus omnipotens Regales tradit habenas,*
Vos quorum populos ſubdidit Imperio:
Ne vos, ne populos ſervili Rege prematis,
Barbaricum vobis excutitote jugum.
Pellite qui pugnat pro ſceptro, faſce, Corona:
Non hæc ſors Papæ: Spartáve Pontificum.
Pontificum non eſt carnalibus vtier Armis,
Quid tot Regna vorat ſpiritualis homo?
Non eſt Pontificum furibundas condere Bullas,
Regnis infeſtas ſpargere vbique faces.
Quid gladius? verbum, Quid clauis? apertio verbi.
Hiis Chriſti Myſtæ pungere corda ſolent.
Tales Signiferos Chriſtus protruſit in orbem,
Tales Enſiferos Clauigeróſque dedit:
Pſal. 2. *O Reges date ſancta Dei Patris oſcula* GNATO,
Vnicus is Regum Rex, Capitumq; CAPVT.
Huic qui non ſervit, nõ regnat: Syphar & vmbra eſt
Exemploq; meo diſcite Regis opem.
Non deerit vobis: Fœmellam ſepſit inermem,
Pontifices abeant: huic reſerate fores:
Pſal. 24. *Huic portas aperite, nouos excludite Reges:*
Hic Rex juſtitiæ Maximus introeat.

3. Ad Anglos.

ANGLIA *chara mihi, mea viſcera, Filia, Mater:*
Bulliferis iſtis ne moueare Piis.
Quid feci aut merui, cur indignere Britanne?
An quia tu fœlix, hinc ego diſpliceo?
An quia tot Donis per me Deus ipſe beauit,
Hinc ego, Dona, Deus, nauſea facta tibi?
Cur Ægyptiacas redeat meus Anglus ad ollas?
Cur Sodomam ſpectet fatua Lotha ſuam?

Dum

Dum ſoror Italici pendebat tota renutu, R. Mariæ
Et nutu: rerum ſcena dolenda fuit. Regnum.
Relligio corrupta fuit: vitiatus & omnis
Cultus diuinus: commaculata fides.
Damna foris, pugnas intus mea Muſa tacebit:
Ipſa ego vobiſcum fellea pocla bibi.
Nunc nunc Manna datur: cœleſtis pabula vitæ,
Pax & proſperitas, cuncta ſecunda fluunt.
Qui paſſit cornos, mea florida LILIA *ſeruat,*
Et Capitis pilos & DIADEMA *meum.*
Eſt Leo Iudaicus noſtrûm tutela LEONVM.
Num Leo Romanus ſit Leo terribilis?
Num formidatis, Mitrati Inſignia Papæ,
An Gladius, CLAVES, *clauæ nocere queant?*
Sint potius Chriſto grates, effundite vota,
Omnibus occurrat Dæmonis inſidiis.
Congeminate preces Chriſto, vt bona veſtra perennet:
Ne Rhombus regnet, congeminate preces.
Congeminate preces, vt ſancta Eccleſia perſtet:
Congeminate preces: viuat vt ELIZABETH.

PIVS QVINTVS
Regnans nusquam.

IN BVLLAM PII
Quinti cum ipso autore, iam
Dei gratia iacentem & extinctam,
Epitaphium.

PRodit Bulla Minax, audaci turgida fronte,
Bullatas nugas Bulla superba crepat.
Prodit Bulla ferox, triplici diademate cincta
Quid? capite abscisso sola corona manet?
Scilicet Eclipsin Romana Ecclesia passa est,
Non est, non regnat quod fuit ante caput.
Qui Petri claues, qui Pauli iactat & ensem,
Clauditur hic tumulo mortis & ense perit.
Qui Bullas sparsit, nunc est euanida bulla,
Surgit Bulla citò, Bulla caditq; citò.

Ser-

Seruorum ſeruus dum vult dominarier Anglis,
Dum tranſferre alio regia ſceptra cupit,
Dum plantat, vellit, dum mutat quadra rotundis,
Regnaq́ dum ſtultè deſtruit atque ſtruit:
En miſer ipſe cadit cum Bulla ſeſquipedali
Ventos efflauit, flatus & ipſe fuit.
Bulla petulca quidem, petit enſe, ſed enſe retuſo:
Quid? Pauli gladius materialis erat?
Clauiger & Petrus Romanæ eſt Petra Cathedræ!
Hanc non fundauit cœlica Petra Deus.
Ergo Bulla fugax, Anglos non terret, at armat,
Claues, Mitra, Enſis, Petra Piusq́ iacent.
At Regina Pii Bullis agitata remanſit,
Hanc non Bulla ferit, fulmina nulla petunt.
O Deus, ô Regum rupes, tu protege noſtram
Eliſabeth, frenos inijce Gregoriis.
Vt Bullis vacui & bellis tibi voce canamus
Hymnos, tollentes nomen ad aſtra tuum.

FIAT. Amen.

PHARI-

PHARISAISMVS VETVS ET NOVVS: SIVE DE FERMENTO PHARISAEORVM ET IESVITARVM,

LAVRENTII HVMFREDI CONCIO IN FESTO CINERVM, ANNO DOM. 1582. Februarij vltimo Apud Academicos Oxonienses:

Eidem nobilißimo Comiti Leiceſtrenſi, Academiæ ſummo Cancellario dedicata.

Matth. 16.

Videte & cauete à Fermento Phariſæorum & Sadducæorum.

LONDINI,
Excudebat H. Middletonus,
impenſis G. B.

ANNO DOM. 1582.

DE FERMENTO vitando, Laurentij *Humfredi, Concio.*

Matth.16. Mar,8. Luc.12.

Iesus dixit illis (Discipulis) Videte & Cauete à fermento Phariſæorum & Sadducæorum.

SATIS iam ſatis (Auditores) Theatricis ſpectaculis aures & oculos oblectauimus: ſatis laruarum ac lemurum, vidimus, audiuimus: ſatis & riſui Comico, & luctui Tragico indulſimus: nunc hæc dies, hoc feſtum quaſi Cineritium, alios mores, aliam dietam, aliam perſonam ab vnoquoque noſtrûm poſtulat: vt quæ a tergo ſunt obliti, porrò pergamus, & quæ ante oculos, & quæ prę manibus ſunt, agamus ſedulò: vt à ludicris ad ſeria, à ſocco ad ſaccum, à Cothurno ad Cineres, à prophanis ad ſacra, à fabulis ad ipſam veritatis inueſtigationem & diſciplinam tranſeamus: quandoquidem omni quantumnis apparatiſſima ſcena noſtra veritatis imago eſt illuſtrior, & Græcorum Helena pulchrior & amabilior eſt Chriſtianorum veritas. Nam ſi, vt rectè placet Philoſophis veſtris, contraria ſe ita habent, vt noſſe alterum non poſſes, niſi

Comędiæ & Tragęd. Oxon. in fine Febr.

Veritas cognoſcenda.

Auguſtinus.

vtrumq; cognoueris : cùm iam per aliquot dies & noctes fabulis ineundis illis quidem & laudabiliter actis, fabulis tamen operam dederitis : multo certè maius ſtudium in veritatis cognitione & contemplatione ponendum : & ita ponendum, vt illas ſpectaſſe tantùm & intellexiſſe ſuffecerit : hanc amare & amplecti oporteat. Vt enim Ignoti nulla cupido: ſic poſtquam nouimus, concupiſcendum, deſiderandum, amandum eſt. At non amat qui amat frigidè: non amat qui non feruet, qui non ardet, non deperit. In amore hæc ineſt vis, omniſq; zeli boni mali, cõſiderati cæci, hæc eſt natura, hæc proprietas, vt niſi vehemens, intenſus incẽſus fuerit, omnium verè amatorũ ſententia, amor gelidus aut omnino nullus eſſe iudicetur. Quod etiam in illis veſtris fabulis vidiſſe & animaduertiſſe vos arbitror: in quibus Amoris flãma ſic apparuit & erupit, vt non amor ſed amaror, non feruor ſed furor eſſe videretur. An non meminiſtis Euclionẽ ſic ollã ſuam, Antonium ſic Cleopatrã, Alexandrũ ſic Bagoam ſuũ Eunuchum, Philarchum ſic Phædram ſuam, Meleagrum ſuam Atalantam, & Menechmũ Plautinũ meretricẽ Erotium, Oedipum etiam matrẽ Iocaſtam, Iulium Cæſarem ſic imperium deamaſſe, vt regni cauſa iuſiurandum imò omne ius violandũ cenſeat? Et nos amore Chriſtianæ veritatis non flagrabimus, cuius faciem, ac formã, ſi oculo mentis veſtræ pauliſper intueri libeat,

2. Veritas amanda.

3. ardenter.

Fabulæ in coll. D. Ioannis, Chriſti, M. Magd.

libeat, mirabiles profectò amores ſui excitabit?

Hanc autem veritatem, ſi non ſponſam Ieſu Chriſti, at amicam aut filiam non poteſtis amare, niſi ſimul Romanæ meretrici ceruſſatę fortaſſis & fucatę ſed rugoſę iam anui & cadaueroſo ſcorto mittatis repudium. Nec poteſt quiſquam veritatem, pietatem, religionē deamare: niſi qui vanitatem, impietatem, ſuperſtitiones omnes ex animo deleat & oderit. Non poteſtis ſimul duobus Dominis Deo & Mammonæ ſeruire, vni Domino adhærere, niſi contēnatis alterū. Nam ſicut omnis virtus non diſperſa ſed collecta & vnita fortior eſt: ſic amor Chriſtianus vnio eſt, & myſtica Eccleſię vni ſpōſo Chriſto agglutinatio & cōſociatio; &, teſte Auguſtino, Religio vni Deo religatur, nō pluribus. Nolite iugū alienū & impar trahere cū infidelibus. Quod eſt enim iuſtitię cum iniuſtitia conſortium? Quæ luci cum tenebris communitas? Quæ Chriſto cū Belial cōcordia? aut quod fideli cum infideli commercium? Quæ Dei templo cum ſimulacris conſenſio? Qui zelus Chriſtianorum contra gentes, gentium contra Chriſtianos, Iudæorum contra vtrumq; populum fuerit, quid referam? Chriſtianorū zelus olim hic fuit, apud Tertullianū de Spectaculis, Non ſacrificamus, non parentamus, ſed neq; de ſacrificato & Parētato edimus: quia non poſſumus Cœnam Dei edere & cœnam Dæmoniorum. Alibi zelus gentium hic fuit, O melior fides nationum in

4. Antitheſis: vana & mixta Religio.

Aug. de vera Reli.

2. Cor. 6.

1. de Idol.

ſuam ſectam, quæ nullam ſolemnitatum Chriſtianarum ſibi vendicat, non Dominicum diem, non Pentecoſten, etiamſi noſſent, nobiſcum nō communicaſſent: timerent enim ne Chriſtiani viderentur. Zelus Iudęorum hic fuit, gentes pro canibus habere: ſuā legem, templū, Patres tanti facere, vt non Samaritanos vicinos, non Chriſti Apoſtolos, non Chriſtū ipſū ferrent ſed abhorrerēt. Chriſti amor eſt, nō modo zelo domus Dei inflammari & tantùm non deuorari, ſed omnes boum & columbarū venditores, omnes ſpirituales ſiue latrones, ſiue mercatores flagello è funiculis confecto è templo eijcere: Phariſæis væ væ ſemel & ſæpè detonare. Hoc zelo nūc con-
Matth. 16. citatus docet ſuos diſcipulos, vt videant & CAVEANT A FERMENTO PHARISAEORVM ET SADDVCAEORVM. Nō poteſt enim cordi & curę eſſe vera religio, niſi fermentata doctrina odio ſit & faſtidio. Oues qui rectè curat & diligēter cuſtodit paſtor, arcet lupos. Qui tutò & ſecurè nauigat gubernator, nauim non modò ſecundo vento & fauente cœlo regit & prouehit, ſed aduerſas tēpeſtates proſpicit, ſyrtes ſcopulos pręcauet, ac ne intus ab inſidiatoribus, foris à piratis & hoſtibus, vllum ei periculum creetur, ſumma diligentia & circumſpe-
Epiph. ctione prouidet. Omnē enim inſcenſorem vehere poteſt nauis præter fugitiuum, vt optimè Epiphanius, id eſt, vt hoc loco interpretatur Chriſtus, pręter Phariſęum. Quo autē vos hunc Piratā, Phariſæū, fugitiuū ijs noſtris tēporibus

rectius

rectius intelligatis, & propius aſpiciatis: ſic accipite: Bonos miniſtros, & malos magiſtros Chriſti Apoſtolos & pſeudapoſtolos, Cęſaris amicos & Papæ coniuratos, Anglos Reginæ Eliſabethę ſubditos & Anglos tranſfugas, Ieſu ſeruos & Ieſu ſocios obſtinatos, vna hac Angliæ nauicula non poſſe ferri nec capi, ſine cōmuni omnium naufragio. Iſti enim ſunt fugitiui & piratę, qui nauē hanc noſtram conſcenderunt: iſti hanc hanc noſtram Chriſto duce & προνοίᾳ & ἐυπλοίᾳ comite hactenus ſatis tranquillam inuaſerunt, & ſuo appulſu turbarunt. Piratæ Ieſuitæ.

Quare hoc thema explicādū in hoc tēpore apud vos, Oxonienſis, ſuſcepi: & cū Chriſto vos vos eius diſcipulos moneo ac hortor, Cauete à fermento Phariſęorum, cauete à fermento Ieſuitarum: Nā Phariſaiſmus & Ieſuitiſmus ita conueniunt, vt ſimilia eſſe oua ouorum & apes apum pereleganter dixit Cicero. Propoſitio de Phariſaiſmo & Ieſuitiſmo

Verū vt ſectę vtriuſq; fermentū melius cernere & cauere poſitis, primùm de doctrinę, tū de morum ac vitę iſtorum Phariſæorū & Ieſuitarum ſimilitudine dicendū eſſe mihi videtur. Id dum paucis ac particulatim manifeſtū facio, ἀπλῶν τῆς ἀληθείας τὸ χρῆμα, vt Cyril. loquitur, & ſimplicē hāc veritatis narrationē, audientia qua debetis, patientia qua ſoletis, attendite. *Precemur, &c.* Quanquam ego neq; de veſtra in iudicando perſpicacitate, neque de ſingulari, in vera doctrina perſequenda ſtudio, neque de inſigni in fermento fugiendo zelo quicquam dubito, & vos bona benè amare, & mala benè odiſſe Diuiſio. In Ieſaiam

Confirmationis pars prima, de doctrinæ fermento.

odisse & posse & velle facilè credo, tamen quia hęc solemnitas est bacculaureorum hac Quadragesima initiantium & determinantium quasi proprium festum; patiamini, Patres & Fratres, sicut olim Socrates Athenienſis Academiæ alumnos suos, sic me Oxonienses nostros adolescentes ad hoc speculum, ad hanc legem libertatis, Iacobo interprete, vocare: quod minus fallax est, imò illo Socratico purius, pellucidius, verius: maximè quia vt olim Pharisæorum hypocritica doctrina multis imposuit: sic Iesuitismus iste noui nominis commendatione irrepens, & suorum dogmatum contagione ad nos vsque irrumpens credulis & incautis posset fucum facere.

De ingrat. fug. l. 28.

Campanus in Academia Perusina quondam, vt apparet, professor, hoc quasi problema proponit: Cur infantes ignem non formidant, non serpentem, non cædes parentum, non incendia patrię, non denique vlla rerum discrimina? Cur homines sæpè veneno conficiuntur? Vnam hanc putat esse rationem, quoniam videlicet non cognoscunt. Hæc est responsio Campani: Et sanè Campianum quondam nostrum, imò totum Iesuitismum, nostri homines magis vitarent, si qualis sit, magis callerent. Itaque, studiosi iuuenes, hoc doctrinæ fermentum primùm cognoscite, tum ex hac nostra collatione magis cauebitis. Cognoscetis autem, si primò intellexeritis fermenti nomen

Fermentum quid.

in

in Scripturis, dupliciter, in bonam scilicet & in malam partem accipi, sicuti vos docet illa aurea Augustini regula: Quoniam multis modis res similes rebus apparent, non putemus esse præscriptum, vt quod in aliquo loco res aliqua per similitudinem significauerit, hoc eam semper significare credamus. Nam & in vituperatione fermentum posuit Dominus cùm diceret, Cauete à fermento Pharisæorum: & in laude, cùm diceret, Simile est regnum cœlorum mulieri quę abscondit fermentũ in tribus mensuris farinæ donec fermentaretur totũ. fermẽtũ autẽ exponit Scriptura apud Matthęũ esse doctrinã, apud Lucam esse hypocrisim; quod vtrumq; Pharisæorum & Iesuitarum, cùm docendi rationi, tum vivendi regulæ aptissimè competit. Doctrinæ autem corruptelam origo Doctorum non pessimè demonstrat, quorum sanè ortus fuit simillimus, vterque nimirum paulò antè Christum: Pharisæus sub Ioanne Hircano Simonis filio, Iesuita sub Paulo tertio à quodam milite glorioso Loiola: ille antequam Christus veniret in carne, iste tum cùm Christus iterum ad iudicium venturus expectaretur: ille in ipsa Iudaici regni & sacerdotij per Antiochum dissipatione, iste in ipsa Antichristiana perturbatione sanctitatis, probitatis, rerum omnium: vterque in fece ac fine (ac fortassis eodem annorum numero & curriculo) ejus seculi quod adventum Christi præcedit. Eandem doctrinæ inclinationem seu fermentum indicare

Aug. de doctrina Christiana l. 3. c. 25.

1. Ortus Pharisæorum & Iesuitarum similis.

Ante Christum, anno, 125.

videtur apud eos sectarũ diuisio. Apud Iudæos sectæ tum grassatæ sunt præcipuè tres, Essęorũ, Sadducęorũ, Pharisæorũ, & istorũ ordines septẽ ex Rabbinis colligunt, Sichimitas carnales, Impingentes, sanguinis effusores seu flagelliferos, quarto mortuarios seu Cucullatos, quinto, glorioſos Thrasones vel Quęstionistas, quid debeo facere & faciam? sexto amantes, septimo Timentes: omnes Pharisæi sunt, & diuisi, quibus nomen à diuisione inditum est, quia se ab alijs ritu & exactiori religionis formula segregarũt. Est ergo hæc quædam Iudęorum secta seu hęresis. Annon simile est apud nos Monachorum & Iesuitarum schisma, & ille tot Iacobitarum, Augustianorũ, Franciscanorum, Dominicanorum factiones & fraternitates ab hominibus excogitatæ, religiones selectę & singulares? Nũ diuisus est Christus, aut à Christo Iesus, vt Christiani sine causa, sine verbo Dei tot distinctionibus & diuisionibus à se disiungerentur ac dilacerarentur? Deinde vt inter illos Iudęorũ sectarios Phariſęi, inter Manichæos Electi, inter omnes hęreses quidã egregiè pręcellentes sunt, sic Iesuitæ inter monachos pręcipui, inter Papistas quasi Puritani habentur: Quibus tamẽ Pharisæis quantũuis electioribus Iesus & sæpius & seuerius cõminatur. Iam verò licet Iesuitæ ad nostrã religionem se ferè conformare, & propè accedere, & maiores suos obscurare velle videantur: extant tamen & eminent signa quędã, quibus discerni possunt veri & falsi Iesu discipuli.

2. Sectarũ diuisio similis.

Iesuitæ Papistarũ Puritani.

pidi: Vt aurum lapis Lydius, asinum cumanum prominentes auriculæ, leonem vngues, arboreum fructus, sic Pharisæum & Iesuitã fermentũ doctrinæ ostendit.

3 Doctrinæ genus simile.

Doctrinæ genus congruit. Ioannes Euangelista, tales doctores qui vndique circumuolant, qui doctrinæ suę venenũ spargũt, videtur locustis nec inscitè nec iniustè cõparare: nõ solũ propter multitudinem, quę infinita est, sed multò magis propter nocumentũ quod ore suo & prędicatione hominibus inferunt. Annõ hoc est ore impuro nocere, cùm docent Pharisęi artem Cabalisticã, ἄγραφα non minus quã ἔγγραφα, scripturam simul cum traditionibus, plurima opera supererogationis, cultus ascititios & voluntarios & sexcenta noua præcepta, vt in libro de Iudæorum prędceptis aientibus & negantibus apparet, quos etiam Christus perstrinxit: Quare vos transgredimini mandatum Domini propter traditionem vestram? Et iterum, Sinite eos, duces sunt cæci cæcorum. Idẽ confirmat Iosephus, quòd accuratiorem cęteris hominibus legis notitiam sibi arrogarent, & pręter alios pietatem quandã præ se ferrent, & fœminas diuinę religioni superstitiosè deseruire docerent. Chrysostomus etiam in Matthęũ egregiè depinxit, vt qui longis orationibus, quasi magnis retibus viduarum facultates piscarentur. Idem confessũ & notum est de Iesuitis, qui dum pręter scripturas vrgent constitutiones à patribus traditas, dum sanctissimas Dei leges violant, ejus clarissima præcepta conculcant, & sua

Scriptura & traditiones.

Matth. 15.

Antiq. Iudaic. l. 17. ca. 3.

De Bello Iudaic. l. 1. cap. 4. Cap. 23.

&

& consilia & commenta introducunt, & decalogum nouum procudunt, annòn hoc est Phariſaizare? Certè Hieronymus ait, Qui cauet à fermento Phariſæorum & Sadducæorum, legis ac literę prȩcepta non ſeruat, traditiones hominum negligit, vt ſeruet mandata Dei.

2. Senſus ſcripturæ. Quȩſtio ventilatur inter nos & Ieſuitas de ſenſu Scripturæ, in quo tum à Phariſæis tum à Ieſuitis fœdiſſimè abberratum eſſe dicimus. Phariſæos reprehendit Chriſtus, Matth. 23. Væ vobis Scribę & Phariſæi hypocritæ, qui hominibus regnum cœlorum prȩcluditis: reprehendit Chryſoſtomus tanquam malos clauicularios, quòd peruerſa interpretatione clauderent ianuam legis Prophetarum & veritatis: Matth. 5. reprehendentur maximè quòd externam legis corticem intuerentur, & internum ac ſpiritualem ſenſum adulterarent, vt apud Matthęum illorum literalem commentarium Chriſtus aperuit. In Deuteronomio ſcriptum eſt, vt Dei Deute. c. 6 mandata manibus alligarent, & oculis ſemper tanquam monumenta admouerent, vt ſcilicet legem memoriter tenerent, & imo pectore reponerent: illi ad literam interpretantes ſchedulas fronti & poſtibus affixerunt, in membranulis, in Totaphot, in Phylacterijs, in fimbrijs geſtarunt. Annon ſic Pſeudochriſtiani Euan- In Matth. 23. gelium Ioannis circumferebant, quod olim & vidit & notauit Chryſoſtomus; Dic, inquit, ſacerdos inſipiens, nonne quotidie Euangelium

in

in Ecclesia legitur & auditur ab hominibus? Cui ergo in auribus posita Euãgelia nihil prosunt, quomodo eum poterunt circa collum suspensa seruare? Deinde vbi est virtus Euangelii, in figuris literarum an in intellectu sensuum? Et Hieronymus docuit, non in corpore sed in corde portanda. In hanc literam offendũt Iesuitæ, & in toto Papatu impingunt, dum aquæ, oleo, pani, sali, Agnis Dei, Granis benedictis, aliisque creaturis suo exorcismo execrando cõsecratis, & Euangelio suo pensili nimium tribunt, & ad opiniones suas propugnandas scriptur̃ literam ineptissimè detorquent. Hoc literæ fermentum olim damnauit Hieronymus his verbis: Et nunc Iesus multa patitur ab his qui rursum sibi crucifigunt filium Dei: & cùm seniores putentur in Ecclesia, & principes sacerdotum, simplicem sequentes literam occidunt filium Dei, qui totus sentitur in spiritu. Hæc Iesuitę considerent in sua crassa manducatione corporis Christi, qui non modò cùm Apostolis à Pharisæis malè informatis fermentũ hoc loco & panes ad literam accipientibus, sed etiam cum Capernaitis, veram Christi carnem comedendam somniantibus errarunt. Hac litera decepti Christum agnum, Spiritum sanctum columbam, Deum, Patrem seniculum nobis in templo finxerunt & pinxerunt.

Aqua lustralis Alexan. Papæ creatura.

In 16. Matthæ.

Realis præsentia.

Ex hac litera Papa & pontificii claues sibi vsurparunt, de quibus & Pharisęi gloriati sunt,

Claues.

&

& non solùm de materiali claue Papæ iactitant, sed ea in Confessionibus suis, in Bullis, in alijs, regnũ cœlorũ quibus volunt claudunt & aperiunt, damnãt innocentes & noxios absoluunt, quod supercilium esse Pharisæorum dixit Hieronymus. Eodem modo, eodem sensu literæ in sacrificii ratione & interpretatione vtrinque peccatur, quoniam hodie vtrinque sacrificatur, nisi quòd magis sacrilegi videntur Iesuitæ quòd Pharisęi pecudes, Iesuitæ Christi corpus patri offerunt, Christi corpus eleuant, deuorant. Proinde vtrique audiant, Ad quid multitudo vestrorum sacrificiorum, dicit Dominus. Et, Quis requisiuit ista de manibus vestris? Et, Misericordiam volo non sacrificium. Non enim externas istas sed spirituales hostias, non corporum animantium, non corporis Christi, sed corporum & opum & rerũ nostrarum immolationem requirit. In vtrisq; & opus ipsum & operis finem taxat Chrysostomus, Magis enim cupiebant, inquit, vt lege manente in vsu essent sacrificia, quibus ipsi ditabantur non Deus, quàm lege cessante sacrificium iustitiæ in vsum veniret. Hoc iustitię sacrificium, quod Christi est, postulat Christus, quo Deus delectatur. In Missa autem non est sacrificium iustitiæ, sed quia seipsum Christus obtulit, illa Pharisaica cessare, & Iesuitæ suis oblationibus missaticis carere debent.

Missa.

Iesaiæ.1.

Osee.6.

3 Iustificatio. De iustificatione summo fidei nostræ capite

te & cardine inter nos & Iesuitas controuertitur, quam illi ex parte in operibus collocāt, sed Pharisaicum est. Sic argumentatur Hieronymus Torrēsis Iesuita, fides, opus in scripturis dicitur, quare si per fidem iustificamur, per opus iustificamur; quod nos fallaciam æquiuocationis dicimus: non enim fidei opus, sed fidei obiectum Christus sola fide apprehensus iustificat. Dicimus, Nisi iustitia vestra excelluerit plus quàm Scribarum & Pharisæorum, in regnū cœlorum non intrabitis. Dicimus, non tales Pharisæos sed humiles Publicanos iustificatos è templo recedere.

In Augustina confes. in mar.

Math. 5.

Luk. 18.

De libero arbitrio agitur inter nos: Iosephus monstrat esse Phariseorum stipulam his verbis: Et quidem vel agere, quę iusta sunt, vel negligere, secundū maiorem partem esse in hominibus profitentur. Quod & Sadducęi sentiunt, Electioni hominum vel bonum vel malum esse propositum, & secundum voluntatem propriam, alterutrum vnicuique contingere.

De Bello Iudaic. l. 2. cap. 7.

4 Lib. Arb

De Messię dominio & Primatu Christi contēditur: Historiis proditū est, & Sadducæos & Phariseos de rege politico & externo somniasse: & adhuc miseri ea spe & expectatione viuūt imò pendent; & primos accubitus, ac primæ sedis ambitum Christus Phariseis exprobrat.

5 Primatus.

Offerunt Iesuitæ non Deo soli sed Diuis aliis cultū, inuocationem; A Phariseis haustū est, qui defunctos coluerūt, sanctorum mortuorum sepulcra ornarunt, & memoriam celebrarunt,

6 Cultus diuorum.

&

& quorum ſuperſtitum ſermones ipſorum patres ferre non poterant, eorum corpora omni ſuppliciorum immanitate diuexarunt. Romaniſtæ vt ſibi omnes diuos placarent, nullum offenderent, offa quaſi iniecta omnibus, omniũ Sanctoru feſtũ inſtituerunt, & Romæ Pantheon Ethnicũ in horum omniũ memoriam verterunt: deterriti, credo, miſerando Oenei regis Exemplo, qui cùm omnibus Diis ſacra feciſſet, Dianam ſolam pręteriiſſet, neglecti officii pœnas dedit ipſe, vxor, liberi, vt vobis Scena Tragicè repręſentauit.

Sophocl.

Ioſeph. l. 2 de B. Iud. cap. 7.

Coniugium.

De nuptiis & diuortio & aliis quid ſentiant Phariſæi & Eſſęi, quomodo cum aduerſariis cõſentiãt & cõſpirent: nihil eſt opus hoc loco, nec certè licet per temporis anguſtiam dicere. Nam iſtos ſectarios tam Phariſæos quãm Ieſuitas ita depinxit Ioſephus: Nuptias faſtidiunt, alienos verò filios, dum molles ſunt, eruditioni traditos, pro cognatis habentes, ſuis moribus diligenter inſtituunt.

Ex hijs, optimi fratres, colligitis, magnam eſſe in omnibus capitibus doctrinæ conuenientiam & ſyncretiſmum: eſſe eorum doctrinam hypocriticum fermentum. Quare cauete, &c. Atq; hęc de priori hactenus.

Secunda pars fermentum vitæ.

CÙM iam de ipſorum doctorum ortu, nomine, diuiſione & ſectis, & de genere doctrinarum expoſitum ſit, audiamus fermentum vitæ,

ræ, aliam hypocriſim, quę lepræ quędam ſpecies eſt, intus ſordeſcens omnibus vitiorum inquinamentis, foris tamen apparens ſæpe nitidius ac ſpecioſius, ut Chriſtus vocauit ſepulcra dealbata & incruſtata exterius pulchra, intus plena fœditate & nudis oſſibus. Qui igitur Deum ſibi benefactis demereri, qui operum præſtantia & dignitate in cœlum viam ſibi munire, qui reliquis omnibus ſanctiores, iuſtiores, honeſtiores videri volunt; quænam obſecro præclara opera faciunt? quæ edunt facinora? Nec Deo placent: nec ſibi proſunt: & aliis vniuerſis & ſingulis perniciem ac peſtem ſtruunt. An enim ſacrificare, miſſare, operari, in his meriti pondus, ſalutis ſuæ præſidium collocare, Deo gratum opus eſſe poteſt? aut mentam & anethum decimare, & grauiora legis iudicium, miſericordiam, fidem omittere, culicē colare & camelum deglutire? aut præcepta Dei de cultu Dei, de Sabbatho, Iuramento, in prima tabula, & in ſecunda de homicidio, de adulterio, de lege Talionis, de honore in parentes, de charitate in proximos & erga inimicos maledicta gloſſa corrumpere? Quibus nihil aliud quàm totum decalogum aut peruerterunt aut commutarunt, & exteriora calicis ſolummodo purgarunt, legiſque diuinæ aut nullo modo aut in ſpeciem tantùm obedierunt? Nam mandatis hominum Phariſæos Deum coluiſſe, teſtis eſt

Matth. 23.

Opera Phariſ. & Ieſuit. tertia.

Opera Deo ingrata.

Matth. 5.

Ant. Iud. l.13.c.18. Ioſephus: Nunc inquit iudicandum eſt, quòd multas conſtitutionum à maioribus per manus acceptas Phariſæi tradiderint populo, quæ non ſunt ſcriptæ inter Leges Moſaicas: & ideo Sadducęi his autoritatem abrogant, dicentes oportere eas tantùm ſeruari, quæ ſcripto continẽtur: atque hinc magna inter vtroſque exorta eſt controuerſia. Quod Ieſuitis quadrare, illorum Catechiſmi, Cenſurę, Loci communes, Pij Quinti preces, Matutinæ, veſpertinæ, Miſſale, alijque Pontificiorum libri clariſſimè teſtantur. De quibus Pius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam quàm magnificè prædicat? Cùm inter alia ſacri Tridentini Concilii decreta nobis ſtatuendum eſſet de ſacris libris, Catechiſmo, Miſſali, & Breuiario edendis atque emendandis, &c. à ſacroſancta Romana Eccleſia cæterarum Eccleſiarum matre & magiſtra, tradita vbique amplectantur omnes & obſeruent, &c. huic Miſſali noſtro nuper edito, nihil vnquam addendum, detrahendum, aut immutandum eſſe decernendo, ſub indignationis noſtræ pœna, ac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus. An hijs operibus ſine mandato Dei, ſine fide, placere ſe Deo exiſtimant?

In Miſſal Rom. Præfat.

Opera inutilia operantib.

Sibi verò quomodo proſunt? Orant? ſed in platæis battologizant: ieiunant? ſed ſqualida, tetrica, & deformata facie, oſtentationis cauſa:

dant

dant eleemosynam? sed tuba clangente: alia operantur? sed vt ab hominibus collaudentur, & inanem gloriolam aucupentur. Hyeronymus: Quicunque ita facit quodcunque, vt videatur ab hominibus, Scriba & Pharisæus est. Hic finis est meriti & vanæ gloriæ, vt in fumum & ventum abeant. Est & aliud ventosæ & vanissimæ gloriæ aucupium in nomine: Dum isti Rabbini magistri nostri volunt salutari, Patres: Pater Campianus, Pater Parsonus, omnes Iesuitæ superbo & singulari nomine. Nullus enim Iesuita dici potest, vnus Iesus & est, & dici nunc debet. Nam si à Christi nominibus aliquid mutuamur: vt quando à Christo Christiani vel magistratus Christi vocantur: id Scriptura meminit, & Christus probauit. Sicut ipse lumen Apostolis donauit, inquit Hieronymus, vt lumen mundi appellarentur; cæteráque ex Domino sortiti sunt vocabula; ita & Simoni qui credebat in Petram Christum, Petri largitus est nomen. Cùm ergo Petrus sibi nec Petræ nec Christi nomẽ arrogauerit, multò minus ad Iesu nomen quod ipsi soli & sẽper conuenit, & verè peculiare & proprium est vsurpare voluisset. Quòd se Patres dicant: ex Palestinę vsque hoc, Si ex Aegypti monasterijs profectum est. Singularis etiam est & ambitiosa venditatio in vestibus: Pharisæorum, in Phylacteriis largis, togis laxis, fimbrijs longis: Iesuitarum in sua certa vestitus forma: quam tamen in Anglia

In Matth. c. 16.

Patres Iesuiti.

Picturatus Ornatus Ie ſuitarum in Anglia.

nunc geſtare aut erubuerunt, aut auſi non ſunt, ne canes forſan lupos ouilla veſte tectos agnoſcentes oblatrarent. Siccine ad orbem conuertendum veniunt Ieſuitæ, plumati, ornati, à capite ad calcem variegati, molliculi, elegantuli? Siccine proceſſit Helias piloſus? ſiccine Ioan. Baptiſta? Sic Petrus ſic Paulus mundum ſubegerunt? In domibus regum ſunt, qui mollibus veſtiuntur. Propheta, dic quæſo, tinctura colo-
Math. 11. « ratur? Propheta ſtibio pingitur? Propheta or-
« nandi ſtudio deditus eſt? Sic enim de Montaniſtis & pſeudoprophetis Apollonius. Itaque eos omnes ambitioſos & glorioſos Chriſtus aliunde prẽmium ſuum accepiſſe, à Domino nihil reportaturos pronuntiat: nec dum credo, à domino adepti ſunt in vinea ſuæ operæ precium, ſuum denarium.

Eccle. hiſt. l. 5. ca. 18.

Opera aliis perniciosa.

At ſunt publicum bonum, Eccleſiæ, alijs vtilitatem afferunt? Quibus? Num viduis? earũ domos deuorant, ijs prætextu longarũ precum, confeſſionũ, exhortationũ, aniles fabulas inaniſſimè & ſophiſticè inſuſurrant. Sic Phariſæi in Euangelio & Alexandra Regina ab illis ſic infatuata, & Circeo quaſi poculo dementata eſt, vt mirabilis imò monſtroſa facta ſit Metamorphoſis fœminę: non ſicut in Theatro audiuiſtis Oenei filias tres in aues tranſformatas, ſed Regina in ſeruam & mancipium Phariſæorum commutata eſt: vt quæ alijs omnibus optimatibus imperauerat, Phariſęis morem gerere

Mulierculæ.

Ioſeph. B. Iud. l. 1. cap. 4.

&

& famulari videretur.

Idem ait mulieribus charos, & imprimis Pheroræ, vxori gratos fuisse Phariseos, vtpote qui illis beatum nescio quem suarum rerum statum & nouam conuersionem præsagirent. Antiq. 17. cap. 3.

Quibus ergo prosunt? Nouitijs? O Deum immortalem: Illúdne in Iesuitis erit laudabile quod Christi ore in Pharisæis est execrabile? Væ vobis Scribę & Pharisęi Hypocritę, quia obitis mare & terram, vt faciatis vnum proselytum. Circuitus ille pestifer & exitalis est, erat & erit; Exitus alius quis esse potest, quàm vt filios gehennæ faciant, se duplo nequiores? O nostrę Academię labem, cladem non nisi vestro vestro, Oxonienses, studio, pietate, sedulitate expiandam. Nostros Martinos, Campianos, Bristoos, Copos proselytos fecerunt, captiuos abduxerunt, multos nobilium filios & nostros & alios in seditiosum suum seminarium compegerunt. An erit opus hoc meritorium? Certè sed mortis, quam quidam suo malo merito, pró pudor, pró dolor subierunt, qui alioqui longiore spatio, maiore eruditione, vberiore Dei gratia, amicis solatio, Principi subsidio, Ecclesiæ emolumento, Academię nostrę ornamento esse potuissent: alij si sapiunt Pharisaicum hoc fermentum fugiant, eius morsum venenatum & mortiferum caueant. Nouitii pueri. Matth. 23.

At quibus tandem bono sunt? Nunquid prin-

Principes. cipibus? At qui possunt esse principum fautores, qui Papæ Paranymphi sunt? Non bene conuenit, nec in vna sede moratur, maiestatis & Papatus amor. Tota reclamitat Antiquitas, & disertè narrant historiæ, hoc seminarium Pharisaicum semper insidiosum, pernicioſum, infestum esse Regibus. Hieronymus narrat Pharisęos licet Herodianis supparasitari viderētur, tamen hoc dogma populo Dei propinasse: non debere eum, qui decimas solueret, & primitias daret, & cætera quæ in lege scripta erant, faceret, humanis legibus subiacere. An non auditis hîc in ore Pharisæorum Iesuitas & Papas & Papistas de clericorum immunitatibus, priuilegijs & libertatibus strepentes? Sed progrediamur. Ioſephus narrat sibi Pharisæos habuisse ex Dei colloquio quandam futurorum prænotionem, genus hominum esse arrogans, principibus inimicum, reliquos Cæsari iurasse, Pharisæos non iurasse, & ea apud populum gratia & autoritate polluisse, vt non veriti fuerint regibus obloqui, aulicos muneribus corrupisse, illos adiutos à Bagoa quodam & Pheroræ coniuge impudenti muliercula conspirasse, dissidia in rep. seuisse, & de regni translatione prophetasse. Quicquid prætendant Iesuitæ, horum vestigia prementes, horum institutis edocti, horum strategematis armati, Romani Pontificis solium in Anglia, Dei misericordia deiectum,

Antiq. l. 17. c. 3.

omni

omni cogitatione, molitione, omni iure, iniuria erigendum & restituendum credunt, & ex decreto Curiæ constituunt. De hypocrita Hieronymus, Aliud est, aliud simulat, aliud opere agit, aliud voce prętendit. Aristoteles vester: Qui fingit se amicum & non est, peior est eo qui fingit falsam monetam. Eth. 9.

Scio inter Pharisæos fuisse Nicodemum, qui noctu ad Christum venit: & Gamalielem qui pro Apostolis dixit præclaram sententiam, quique in Concilio Christum defendit: quique pòst, vt refert Nicephorus, Stephanum protomartyrem sepulturæ honore decorauit. Nec dubito fore inter Iesuitas, qui relicto Iesuitismo Christianismum sequentur, quando Dominus suo tempore eorum pręfractos animos aut frangere aut flectere dignabitur. Lib. 13. c. 9

At quibus vtiles sunt? An Christianis & Euangelij professoribus? at fermentum eorum crudelitate refertum est, respersum ac maceratum sanguine. Nam Pharisæi omnibus Christi sectatoribus acerrimi hostes extiterunt: & Iesuitæ hodiè acerbissimi Inquisitores hæreticæ prauitatis nominantur. Pharisæi Christum in Concilio de medio tollendum decreuerunt, & cùm non possent Christo verbum respondere, nec calumniando, nec disputando vincere, vltra non interrogant, inquit Hie- Christiani

In Mat.23 ronymus, sed apertissimè comprehensum Romanæ tradunt potestati. Ex quo intelligimus venena inuidiæ posse quidem superari, sed difficulter conquiescere. Exortus est iterum nouus Caiphas Pontifex Romanus, non illud solum proclamans: Vnus moriatur pro populo, sed in Concilio Tridentino exiit sanguinarium decretum: Pereat omnium Christianorum Protestantium vniuersitas. Hinc Pontificii auspicijs Papę multis modis & machinis, cùm nos aggressi essent, nec successus votis hactenus responderet, Duplici nos iam oppugnarunt ariete, vt hîc in Anglia certamen offerrent, hîc lingua persequerentur, illic in Hibernia manu decertarent. Sed vt Deus exercituum illic profligauit: sic disputando hîc non proficiunt: nec immeritò, Non enim voto discendi sed studio cognoscendi, quid nos possemus respondere, nos in aciem prouoca-
In Mat.23 runt: hoc dico cum Hieronymo, esse Pharisaicum, quia non quasi discipuli sed quasi tentatores accedunt.

Epilogus. DIXI: fermentum doctrinæ & morum patefeci: vtrumque vitandum, neutrum comedendum, vtrumque cauendum, neutrum vobis
Deut.16. recipiendum est. Non apparebit fermentatum in omnibus terminis tuis: exterminate.
Leuit.2. Omnis oblatio quæ offertur Domino, absque fermen-

fermento erit: ne offerte, sed auferte. fermentum inflat, inflando vanum facit, & corrumpit. fermentum est pasta vetus & ex vetustate corrupta, & in acorem versa: expellite. fermentum est, nolite gustare, latet sub melle venenum. Pascha nostrum Christus est: ergo in azymis veritatis & synceritatis non in fermento nequitię & malitiæ epulamini. fermentum Aegyptii habeant; Iudæus in agni esu abiecit, abijcite. Ferus Moguntinus Ecclesiastes quantumuis ferus, tamen bene monuit, fermentum ad Aegyptios pertinet, synceritas ad Israëlitas: illis relinquite. Veritas defendenda est, defendite: vanitas oppugnanda; oppugnate, Patres & fratres, communibus copijs communem hostem propulsemus: Papæ verò Cathedram per se iam nutantem & ruinæ proximam nullis opibus nostris, nullis humeris nostris, nulla manu, nulla ratione, nulla oratione, nullo nutu, nullo modo fulciamus. Vos autem, chariſſimi Iuuenes, iterum hortor magnopere, & obtestor, vt Sirenes in aurem cantillantes non audiatis: fermentum vos cauete. Paululum fermenti totam massam corrumpit: Cauete ne hoc seminario nostro, illud seminarium Romanum compleatur: Cauete ne illa proselytorum accessione amplietur. vos doctrinę puritatem è fontibus Iesu, non è lacunis Iesuitarum haurite: eam puris ac probis

Bonauen. in ca. 12. Luc.

Idem in c. 13. Luc.

Ferus.

moribus exprimite: vt fermento expurgato noua sitis consperſio: lac, id est, sermonem Dei simplicem, doli nescium tanquam initiati nunc Christo, tanquam nuper nati infantes recipite, in Christo renati in eo adolescite, creſcite, grandescite, viuite, moriamini, vt doctrina probati, moribus ornati, omni fermento vacui, tanquam Christi fideles serui, patriæ boni ciues, Principi morigeri Subditi, vobis, nobis omnibus vtiles, sẽper viuatis & nunquã moriamini. Quod faxit Dominus Iesus; cui cum Patre, & spiritu Sancto, vni & Trino Deo, sit honor, Maiestas, gloria & gratia, in omne ævum. Amen.

L. H.
L. S.

Miraris Lector, Magnus cùm dormit Homerus,
Conniuere aliquo tempore Chalcographos?
Qui sunt maiores naui, mea penna notauit,
Ipse tua lima corrige, quæso, leues.

Prior numerus paginam,
posterior lineam denotat.

Pagina 22. *linea* 25. *mortuum.* 36.24. *in marg. H.*70. 46.18. *alicubi* 48.23. *vtinam* 30. *Pontificiorum* 66. *in marg. Jes.*1. 67.21. *liberali* 22. *Mariani* 23 *mensas* 69.18. *Mosis* 81.9. *indiciis* 82.1. *iniquitatis ead. in marg. dele Sozom. li.*7. *c.*6. *pone infrà pag.* 92.25. 84.1. & 88.4. & 90.25. *quiritantur* 94. *in mar. disputationes* 20. *saluabit* 29. *Symmistis* 95.2. *ab* 17. *velle se* 106.28. *rancida* 110. *in mar. Esa.*60. 115.11. *commeant.* 116.9. *dele quæ* 16. *Mediolani* 19 *sanationem ad memoriam* 22. *qui* 27. *inuocatione* 117.12. *ipsi* 22. *referant* 126.20. *Ecclesiam* 24. *augustius* 29. *expostulant* 128. 2. *audiuit* 3. *Apollo* 23. *Augustinus* 133.13. *Sacramenta* 135. *in mar. doctrinæ* 24. *modo: inprimis* 136. 18. *promittit:* 137. 7. *detrectabimus* 138. 16. *submittere* 142. 23. *ne* 146.21. *illa.* 155.24 *Iouam,* 157.9. *pascit.* 164.2. *iucundis.* 167.14. *Oxonienses.* 21. *possitis.* 168.2. *Baccalaureorum eadem. in marg. l.* 2. 170.6. *Mortuariarios* 14. *illæ* 15. *Augustinianorum.* 172.9. *aberratum.* 16. *reprehenduntur.* 173.12. *tribuunt,* 181.11. *exitialis,* 186.9. *Subditi.*